

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΓΝΩΜΗ

5/2013

(άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ (αα) Ν.4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 16η Απριλίου του έτους δύο χιλιάδες δεκατρία (2013) ημέρα Τρίτη και ώρα 10:00 π.μ., στην Αθήνα, επί της οδού Τσακάλωφ αρ. 34 όπου και η έδρα της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- Πρόεδρος:** 1. Βασίλειος Φλωρίδης
- Αντιπρόεδρος:** 2. Κων/νος Βαρδακαστάνης (ο οποίος αναπληρώνει τον Αναστάσιο Μπάνο, που απουσίαζε λόγω δικαιολογημένου κωλύματος)
- Μέλη:** 3. Καραλής Διονύσης
4. Μπουσουλέγκα Χριστίνα.

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Γραμματέας: Στυλιανή Τσιάβου

Εισηγητές: Αθανάσιος Πανταζής, Ευανθία Σαββίδη, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Σχετ: Το με αριθμό πρωτ. 2871/20-3-2013 έγγραφο του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων το οποίο υποβλήθηκε στην Αρχή (αρ. πρωτ. εισερχ. 1242/21-3-2013).

Θέμα: Διατύπωση γνώμης σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ' (αα) του Ν.4013/2011 (Α'204) επί νομοθετικών ρυθμίσεων που προτείνονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων για διατάξεις του κεφαλαίου πρώτου του σχεδίου νόμου με τίτλο "Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις".

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 2 περ. γ' (αα) του Ν. 4013/2011 ορίζεται ότι "Η Αρχή γνωμοδοτεί επί των διατάξεων σχεδίων νόμων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις πριν από την κατάθεσή τους στη Βουλή. Αν ο αρμόδιος Υπουργός διαφωνεί με τη γνώμη της Αρχής, η Αρχή δύναται να συγκαλεί συσκέψεις, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της και εκπροσώπων όλων των συναρμόδιων Υπουργείων με σκοπό την ανταλλαγή και σύγκλιση των απόψεων. Στις εν λόγω συσκέψεις η Αρχή και κάθε συναρμόδιος Υπουργός μπορούν να ζητούν τη συμμετοχή ανεξάρτητων τρίτων, ειδικών σε θέματα δημοσίων συμβάσεων. Οι συσκέψεις αυτές πραγματοποιούνται σε διάστημα δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την περιέλευση της πρόσκλησης της Αρχής στους συμμετέχοντες. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής δεν κωλύει τη συνέχιση της διαδικασίας ψήφισης του σχεδίου νόμου. Αν δεν αρθεί η διαφωνία μεταξύ του αρμόδιου Υπουργού και της Αρχής, στη γνώμη της Αρχής προσαρτάται έκθεση του Υπουργού στην οποία περιλαμβάνεται και ειδική αιτιολόγηση κάθε απόκλισης από το περιεχόμενο της γνώμης. Τα εν λόγω έγγραφα συνοδεύουν τα σχέδια νόμων κατά την κατάθεσή τους στη Βουλή και αναρτώνται με επιμέλεια της Αρχής στην ιστοσελίδα της. Σε περίπτωση απόκλισης του σχεδίου νόμου από τη γνώμη της Αρχής, η αρμόδια επιτροπή της Βουλής δύναται να καλεί, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, σε ακρόαση τον Πρόεδρο της Αρχής."

Το υποβαλλόμενο κεφάλαιο πρώτο με τίτλο "Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων" του σχεδίου νόμου "Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις" περιέχει εννέα (9) διατάξεις που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις, όπως ειδικότερα αναλύεται κατωτέρω.

II. Το υποβληθέν στην Αρχή σχέδιο νόμου και το υποβληθέν σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης.

A. Ο Υπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων προτείνει με το κεφάλαιο πρώτο του ως άνω σχεδίου νόμου την υιοθέτηση των ακόλουθων εννέα (9) διατάξεων:

**Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων
και άλλες διατάξεις**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων

Άρθρο 1

Σκοπός

Στις διατάξεις του πρώτου κεφαλαίου υπάγεται η ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων

έργων, προμηθειών και υπηρεσιών με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, οι ακόλουθοι όροι έχουν την εξής έννοια:

α) Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ): Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την υποβολή αιτημάτων, τον προγραμματισμό, την έγκριση, τη διαδικασία προκήρυξης, ανάθεσης, σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

β) Διαδικτυακός τόπος ή ηλεκτρονική πύλη ΕΣΗΔΗΣ: Διαδικτυακός Τόπος του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων στον οποίο λειτουργεί το ΕΣΗΔΗΣ με την ονομασία στο διαδίκτυο «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ» (και με λατινικούς χαρακτήρες «PROMETHEUS») και με ηλεκτρονική διεύθυνση www.promitheus.gov.gr.

γ) Χρήστες: Οι οικονομικοί φορείς του αρ. 2 παρ. 8 του π.δ. 60/2007 (Α' 64) και του αρ. 2 παρ. 7 του π.δ. 59/2007 (Α' 63) και οι υπάλληλοι και λειτουργοί των φορέων του δημοσίου τομέα, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 1B του ν. 2362/1995 (Α' 247) που χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους.

δ) Ηλεκτρονικά δεδομένα: Κάθε μέσο, το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστικό-πληροφοριακό σύστημα, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν μπορούν να αναγνωστούν άμεσα, όπως και κάθε μαγνητικό, ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό, στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον το εν λόγω περιεχόμενο δεν επιφέρει έννομες συνέπειες και δεν προορίζεται ούτε είναι πρόσφορο να αποδείξει γεγονότα που μπορούν να έχουν έννομες συνέπειες.

ε) Ηλεκτρονικό αρχείο του ΕΣΗΔΗΣ: Το διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων ή εγγράφων, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια και υποβάλλονται σε επεξεργασία μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. Η επεξεργασία περιλαμβάνει ιδίως την ευρετηρίαση, διαχείριση και αρχειοθέτησή των εγγράφων. Μέρος του ηλεκτρονικού αρχείου ΕΣΗΔΗΣ είναι το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ) του ν. 4013/2011 (Α' 204).

στ) Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΠΥΗΛΔ): Οι κανόνες δημιουργίας και συντήρησης διαδικτυακών τόπων, της ταυτοποίησης και αυθεντικοποίησης των χρηστών των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και επίτευξης και λειτουργίας της διαλειτουργικότητας, οι οποίοι έχουν καθοριστεί σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989 (Β' 1301), όπως ισχύει, κατά τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 3731/2008 (Α' 26) και του άρθρου 17 του ν. 3979/2011 (Α' 138).

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 9, να χρησιμοποιούν αποκλειστικά το ΕΣΗΔΗΣ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων

συμβάσεων, δηλαδή από την υποβολή του αιτήματος μέχρι την υπογραφή και την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών, για τους διαγωνισμούς με προϋπολογισμό άνω του ορίου που κατά περίπτωση ορίζεται για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με την διαδικασία του πρόχειρου διαγωνισμού. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων.

2. Οι αναθέτουσες αρχές, για διαγωνισμούς με προϋπολογισμό ποσού άνω των χιλίων (1.000) ευρώ και μέχρι του ορίου που κάθε φορά τίθεται για τον πρόχειρο διαγωνισμό, υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το τμήμα εκείνο του ΕΣΗΔΗΣ που αφορά στην καταχώρηση των στοιχείων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α 204) (ΚΗΜΔΣ).

Άρθρο 4

Αναθέτουσες Αρχές

1. Οι Αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του π.δ. 60/2007 (Α' 64) και του άρθρου 3 του π.δ. 59/2007 (Α' 63), κατατάσσονται σε τρεις (3) κατηγορίες:

α) Στις πρωτοβάθμιες αναθέτουσες αρχές, οι οποίες συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις για έργα, προμήθειες, υπηρεσίες προϋπολογισμού μέχρι του ορίου που σε κάθε περίπτωση ορίζεται για την απ' ευθείας ανάθεση και με την προϋπόθεση ότι αυτές δεν αφορούν πάγιες ανάγκες ή σε είδη που εμφανίζουν περιοδικότητα.

β) Στις κεντρικές αναθέτουσες αρχές, οι οποίες συγκεντρώνουν, αξιολογούν και ομαδοποιούν αιτήματα των πρωτοβάθμιων αναθετουσών αρχών που έχουν υπό την εποπτεία τους και διενεργούν τους διαγωνισμούς άνω του ορίου που σε κάθε περίπτωση ορίζεται για την απ' ευθείας ανάθεση ή αυτούς που αναφέρονται σε πάγιες ανάγκες ή σε είδη που εμφανίζουν περιοδικότητα.

γ) Στις επιτελικές αναθέτουσες αρχές, οι οποίες έχουν την αρμοδιότητα συγκέντρωσης αιτημάτων και διενέργειας διαγωνισμών σε Εθνικό επίπεδο για προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών από φορείς που μπορεί να ανήκουν ή να μην ανήκουν στην εποπτεία τους. Οι επιτελικές αναθέτουσες αρχές είναι:

γα) Η Γενική Διεύθυνση Κρατικών Προμηθειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων.

γβ) Η Επιτροπή Προμηθειών Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται κεντρικές αναθέτουσες αρχές, οι όροι για την ομαδοποίηση και υπαγωγή δημοσίων συμβάσεων σε κεντρικές αναθέτουσες αρχές και σε επιτελικές αναθέτουσες αρχές, οι περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων οι οποίες δεν συνάπτονται από κεντρικές αναθέτουσες αρχές και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 5

Υποστήριξη του ΕΣΗΔΗΣ

Η υποστήριξη του ΕΣΗΔΗΣ ανατίθεται στο Τμήμα Προγραμματισμού και Στοιχείων της Διεύθυνσης Πολιτικής Προμηθειών της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου.

1. Το Τμήμα της παραγράφου 1 μπορεί να λειτουργεί και ως αρχή εγγραφής για την καταχώρηση Χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ με την έννοια του άρθρου 20 του ν. 3448/2006, όπως ισχύει.

2. Στις αρμοδιότητες του τμήματος αυτού υπάγονται:

- α) Ο έλεγχος των προϋποθέσεων εγγραφής και αυθεντικοποίησης των χρηστών.
- β) Η παρακολούθηση, η ενημέρωση, ο εμπλουτισμός, η συντήρηση και η διαχείριση της ηλεκτρονικής πύλης του ΕΣΗΔΗΣ, μέρος του οποίου αποτελεί το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ), κατά το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204).
- γ) Η εποπτεία της καλής χρήσης και της ασφάλειας του συστήματος του ΕΣΗΔΗΣ.
- δ) Η μέριμνα για την επικοινωνία και διαλειτουργικότητα του ΕΣΗΔΗΣ και ο συντονισμός με τις αναθέτουσες αρχές και άλλους φορείς του δημόσιου τομέα, καθώς και με άλλα πληροφοριακά συστήματα της δημόσιας διοίκησης, με αντίστοιχα συστήματα κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή/και τρίτων χωρών και τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- ε) Η τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου ΕΣΗΔΗΣ.

Άρθρο 6

Λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ

Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται σύμφωνα με την πολιτική ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ.

1. Για την πολιτική ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ ισχύουν τα ακόλουθα:

- α) Η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ προϋποθέτει την εγγραφή και αυθεντικοποίηση των χρηστών σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Η εγγραφή και αυθεντικοποίηση ημεδαπών και αλλοδαπών χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ, γίνεται με την χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής.
- β) Ηλεκτρονικά έγγραφα του αρ. 1 της ΥΑ ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 που δημιουργούνται από οικονομικούς φορείς στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ ή δημιουργούνται από τρίτους και υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς, φέρουν υποχρεωτικά προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή του υποβάλλοντος, κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125).
- γ) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που ορίζονται στην περίπτωση 9 του άρθρου 2, όπου ηλεκτρονικά έγγραφα τα οποία δημιουργούνται από τρίτους και υποβάλλονται από οικονομικούς φορείς, φέρουν μόνο ηλεκτρονική υπογραφή, αλλά έχουν ισχύ ηλεκτρονικών εγγράφων που φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να εκδίδει κυρωμένα αντίγραφα των προσκομιζόμενων ηλεκτρονικών εγγράφων κάνοντας χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής και ασφαλούς χρονοσήμανσης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ακόμα και αν δεν έχει το πρωτότυπο στα χέρια της. Σε κάθε περίπτωση, ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να προσκομίζει στην αναθέτουσα αρχή ή κεντρική αναθέτουσα αρχή κατά περίπτωση, το πρωτότυπο έγγραφο ή επικυρωμένο ακριβές αντίγραφο του σε τρεις [3] εργάσιμες ημέρες μετά από αίτημα της συγκεκριμένης αναθέτουσας αρχής ή κεντρικής αναθέτουσας αρχής.
- δ) Ηλεκτρονικά δεδομένα που υποβάλλονται από οικονομικούς φορείς κατά τη διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, φέρουν υποχρεωτικά ηλεκτρονική υπογραφή. Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται ο

οικονομικός φορέας να προσκομίζει το πρωτότυπο ή επικυρωμένο ακριβές αντίγραφο σε τρεις [3] εργάσιμες ημέρες μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής, εκτός και αν ρητά διαφορετικά προβλέπεται στο τεύχος προκήρυξης του διαγωνισμού.

ε) Για τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα που εκδίδονται από φορείς του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, εφαρμόζονται οι διατάξεις της ΥΑ ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031.

στ) Ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα του αρ. 1 της ΥΑ ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 (Β'1317) τα οποία εκδίδουν φορείς του δημοσίου τομέα κατά τη διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και που για το χρονικό διάστημα που ορίζεται από το άρθρο 8 της Υπουργικής Απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ισχύος των ηλεκτρονικών δημόσιων εγγράφων σύμφωνα με την απόφαση αυτή, θεωρούνται ότι έχουν ισχύ ηλεκτρονικών δημόσιων εγγράφων που φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001.

ζ) Ηλεκτρονικά δεδομένα που παράγονται από φορείς του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, φέρουν υποχρεωτικά ηλεκτρονική υπογραφή.

η) Ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα τα οποία εκδίδονται από αλλοδαπούς δημόσιους φορείς φέρουν υποχρεωτικά προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 150/2001. Ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα τα οποία εκδίδονται από αλλοδαπούς δημόσιους φορείς και δεν πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις, μπορούν να υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς. Στην περίπτωση αυτή ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να προσκομίζει στην αναθέτουσα αρχή ή κεντρική αναθέτουσα αρχή κατά περίπτωση, το πρωτότυπο έγγραφο ή επικυρωμένο ακριβές αντίγραφο του σε τρεις [3] εργάσιμες ημέρες μετά από αίτημα της συγκεκριμένης αναθέτουσας αρχής ή κεντρικής αναθέτουσας αρχής. Η ισχύς των συγκεκριμένων εγγράφων που τυχόν ζητούνται και προσκομίζονται από τον οικονομικό φορέα, κρίνεται με βάση τις κείμενες διατάξεις για την ισχύ εγγράφων που εκδίδουν αλλοδαποί δημόσιοι φορείς.

θ) Η υποβολή από οικονομικούς φορείς ηλεκτρονικών εγγράφων που δημιουργούνται από τρίτους χωρίς να φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 επιτρέπεται με απλή ηλεκτρονική υπογραφή αποκλειστικά και μόνο στις εξής περιπτώσεις:

θα) αν ο ημεδαπός φορέας του δημόσιου τομέα που είναι αρμόδιος για την έκδοση εγγράφου το οποίο προσάγει οικονομικός φορέας στην αναθέτουσα αρχή ή την κεντρική αναθέτουσα αρχή δεν έχει την δυνατότητα να εκδώσει ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα σύμφωνα με την ΥΑ ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 ή δεν μπορεί να εκδώσει ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα κατά το χρόνο προσαρμογής του άρθρου 8 της ΥΑ ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031.

θβ) αν ο αλλοδαπός φορέας του δημόσιου τομέα που είναι αρμόδιος για την έκδοση εγγράφου το οποίο προσάγει οικονομικός φορέας στην αναθέτουσα αρχή δεν έχει την υποχρέωση σύμφωνα με το δίκαιο που τον διέπει και την δυνατότητα να εκδώσει ηλεκτρονικά έγγραφα με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001.

θγ) αν τρίτο πρόσωπο που δεν είναι φορέας του δημόσιου τομέα και εκδίδει έγγραφο το οποίο υποχρεούται να προσάγει οικονομικός φορέας, δεν έχει την υποχρέωση σύμφωνα με το δίκαιο που τον διέπει και την δυνατότητα, να εκδώσει ηλεκτρονικά έγγραφα με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001.

ι. Στις περιπτώσεις της ανωτέρω περίπτωσης θ' απαιτείται η υποβολή με απλή ηλεκτρονική υπογραφή και ένορκης βεβαίωσης του οικονομικού φορέα ή, στα κράτη μέλη όπου δεν προβλέπεται η ένορκη βεβαίωση, υπεύθυνης δήλωσης ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού οργανισμού του κράτους καταγωγής ή προέλευσης με την οποία να βεβαιώνεται ότι εμπίπτει σε μια από τις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.

ια) Η διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων από οικονομικούς φορείς προς την αναθέτουσα αρχή κατά τη διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3731/2008 και του ν. 3979/2011, του π.δ. 150/2001, της υπουργικής απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 και της όμοιας απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989. Με Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων, είναι δυνατό να μετατεθεί χρονικά η εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων για χρόνο όχι μεγαλύτερο της τριετίας από την θέση σε εφαρμογή του παρόντος νόμου. Με την ίδια Απόφαση καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων και ηλεκτρονικών δημόσιων εγγράφων κατά τη διάρκεια αυτής της μεταβατικής περιόδου στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται από τρίτους εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς υποχρεωτικά πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των φορέων προς τον χρήστη των υπηρεσιών αυτών, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ με ασφαλή κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου βέβαιης χρονολογίας. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στον φορέα που έχει αναλάβει την υποστήριξη του ΕΣΗΔΗΣ η παρέμβαση στην διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

Μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος για τους φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης κατά το άρθρο 9 το παρόντος εγκύριως χρονοσημαίνονται ηλεκτρονικά έγγραφα τα οποία διακινούνται στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον η χρονοσήμανση παρέχεται δυνάμει σχετικών συμβάσεων που συνάπτονται μεταξύ του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων αφενός και αφετέρου της Πρωτεύουσας Αρχής Πιστοποίησης του άρθρου 20 του ν. 3448/2006 (Α' 57), ή άλλων φορέων, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

4. Οι αναθέτουσες αρχές αναρτούν στην ηλεκτρονική πύλη ΕΣΗΔΗΣ τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 11 ν. 4013/2011, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο αυτό. Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ), κατά την έννοια του άρθρου 11 του ν. 4013/2011, τηρείται στον δικτυακό τόπο ΕΣΗΔΗΣ και αποτελεί μέρος του ΕΣΗΔΗΣ, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 11 ν. 4013/2011 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτού νομοθεσίας.
5. Σε περιπτώσεις αντικειμενικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η Αναθέτουσα Αρχή που διεξάγει μια διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης μπορεί να μεταβάλλει τον

τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης ώστε συνολικά ή μερικά να μπορεί να γίνει χωρίς την χρήση ΤΠΕ. Με Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την διαδικασία διαπίστωσης και επιβεβαίωσης της αντικειμενικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ και την διαδικασία έγκαιρης ενημέρωσης των οικονομικών φορέων και συνέχισης της διαδικασίας χωρίς την χρήση ή με μερική χρήση ΤΠΕ, καθώς και της πιθανής παράτασης της διεξαγωγής της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

6. Για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται ειδικώς με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν. 3979/2011 και της απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989 (ΠΠΥΗΛΔ).

Άρθρο 7

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κάθε αναγκαίο θέμα που αφορά τη διαχείριση, λειτουργία, συντήρηση και υποστήριξη του ΕΣΗΔΗΣ και ιδίως:

α. τη δημιουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΠΥΗΛΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τις αναλυτικότερες προϋποθέσεις εγγραφής, αυθεντικοποίησης, καθώς και τις μεθόδους ταυτοποίησης - επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης), την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ

β. τον καθορισμό των ζητημάτων που αναφέρονται στην κατάρτιση, τήρηση, επεξεργασία, αποθήκευση, ευρετηρίαση και αναζήτηση των ηλεκτρονικών εγγράφων και αρχείων, που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις και ιδίως στις τεχνικές προδιαγραφές, τα πρότυπα, τα μέσα τήρησης, τα τεχνικά πρότυπα ηλεκτρονικής διαχείρισης-αρχειοθέτησης και αναζήτησης εγγράφων και δεδομένων, καθώς και στις κατευθύνσεις για τα μέτρα οργανωτικής και τεχνικής ασφάλειας

γ. τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επί μέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως ενδεικτικά της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της διαχείρισης του ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής ανάθεσης και διαχείρισης των συναπτόμενων δημόσιων συμβάσεων, της τήρησης των ηλεκτρονικών αρχείων και εγγράφων του ΕΣΗΔΗΣ στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ), των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών.

δ. τους όρους και προϋποθέσεις για την υποβολή, γνωστοποίηση, διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τυχόν τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο πρόσβασης και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων.

ε. τη διαλειτουργική σύνδεση του ΕΣΗΔΗΣ με τα πληροφοριακά συστήματα του δημόσιου τομέα, όπως ενδεικτικά των αναθετουσών αρχών, πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ), των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης, των άλλων αρχών εγγραφής και εντεταλμένων γραφείων, του ΓΕΜΗ, των φορολογικών και ασφαλιστικών αρχών, των δικαστικών και εισαγγελικών Αρχών, καθώς επίσης και με τα πληροφοριακά συστήματα άλλων χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ενδεικτικά των TED και SIMAP.

στ. τον καθορισμό και εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή της σύνταξης κωδίκων πρακτικής,

ζ. τον καθορισμό του χρόνου έναρξης υποχρεωτικής εφαρμογής του συνόλου ή μέρους των σχετικών διατάξεων του παρόντος νόμου σε όλες ή ορισμένες κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων, για όλες ή για ορισμένες αναθέτουσες αρχές και σε όλες ή σε μέρος των φάσεων ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων.

η. την ακριβή χωροθέτηση του ΕΣΗΔΗΣ καθώς και τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του στο σημείο χωροθέτησης.

2. Το Προεδρικό Διάταγμα που προβλέπεται στο παρόν άρθρο εκδίδονται εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του νόμου.

Άρθρο 8

Τελικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις

1. Μέχρι την ημερομηνία που ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 9, οι φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 1B του ν. 2362/1995, δύνανται να χρησιμοποιούν το σύνολο ή μέρος του ΕΣΗΔΗΣ σύμφωνα με τα αναλυτικώς οριζόμενα στην σχετική διακήρυξη ή/και στις αποφάσεις έγκρισης του Ενιαίου Προγράμματος Προμηθειών, όπου συντρέχει περίπτωση.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων είναι δυνατόν να μετατίθεται χρονικά η εφαρμογή του ΠΠΗΥΛΔ για τις ανάγκες του παρόντος για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει την τριετία από την θέση σε εφαρμογή του παρόντος.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού μετά από γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και για λόγους δημοσίου συμφέροντος δύναται να επιλέγεται η έντυπη διαδικασία για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, κατά παρέκκλιση του άρθρου 3 παρ. 1 του παρόντος.

4. Για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται ειδικώς με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν. 3731/2008, του ν. 3979/2011 και του ΠΠΥΗΛΔ.

5. Οι διατάξεις του άρθρου 22Δ του π.δ. 118/2007 (Α' 150), όπως προστέθηκαν με το άρθρο 9 του ν. 4038/2012 (Α' 14), καταργούνται.

Άρθρο 9

Έναρξη ισχύος

1. Η έναρξη ισχύος των άρθρων 1 έως και 8 του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του

στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο παρόν άρθρο.

2. Η έναρξη ισχύος του άρθρου 3 όσον αφορά τη Κεντρική Κυβέρνηση, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 1B του ν.2362/1995, όπως ισχύει, αρχίζει την 1^η Ιουλίου 2013.

3. Η έναρξη ισχύος του άρθρου 3 όσον αφορά τη Γενική Κυβέρνηση, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 1B του ν.2362/1995, όπως ισχύει, αρχίζει την 1^η Απριλίου 2014.

4. Η έναρξη ισχύος του άρθρου 3 όσον αφορά το σύνολο του Δημόσιου Τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 1B του ν.2362/1995, όπως ισχύει, αρχίζει την 1^η Οκτωβρίου 2015.

5. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των ανωτέρω παραγράφων, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων η εφαρμογή του παρόντος αρχίζει από την 1^η Ιουλίου 2014.

Β. Η αιτιολογία των προτεινόμενων διατάξεων από το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων, σύμφωνα με το σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης που διαβιβάσθηκε έχει ως εξής:

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Γενικό Μέρος

Με το προτεινόμενο νομοσχέδιο επιχειρείται μια σημαντική μεταρρύθμιση στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Για πρώτη φορά η χώρα εισέρχεται στην ψηφιακή εποχή στον συγκεκριμένο τομέα. Πλέον από το αίτημα για την προμήθεια ενός αγαθού, μιας υπηρεσίας ή για την ανάθεση ενός δημοσίου έργου, έως την οριστική περάτωση των συμβάσεων, όλες οι διαδικαστικές πράξεις, όπως αίτημα, προκήρυξη, υποβολή προσφορών, κατακύρωση, σύναψη σύμβασης κτλ, διενεργούνται ηλεκτρονικά.

Με τον τρόπο αυτό συνεχίζεται η προσπάθεια που είχε ξεκινήσει με τη δημιουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων («ΑΓΟΡΑ») και την ηλεκτρονική ανάρτηση των δημοσίων συμβάσεων και επιτυγχάνεται στην πράξη η μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια, αφού ελαχιστοποιείται η παρέμβαση του ανθρώπινου παράγοντα και εξαλείφεται η δυνατότητα συναλλαγής.

Επιπλέον, με την λειτουργία του συστήματος, θα χρησιμοποιούνται τυποποιημένα σχέδια προκηρύξεων και δημοσίων συμβάσεων. Με τον τρόπο αυτό αναμένεται να εξαλειφθούν οι μεγάλες χρονικές καθυστερήσεις στη διενέργεια των διαγωνισμών, με τη μείωση των δικαστικών αμφισβητήσεων σχετικά με όρους διαγωνισμών, αφού θα τίθενται από πρότυπα, τα οποία θα είναι στη διάθεση των αρμοδίων υπαλλήλων.

Περαιτέρω, θεσπίζονται Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές για όλο το δημόσιο τομέα και μειώνονται οι αναθέτουσες αρχές οι οποίες υπολογίζονται αυτή τη στιγμή σε μερικές χιλιάδες. Με την νομοθετική πρόβλεψη και εξουσιοδότηση που παρέχεται από το παρόν νομοσχέδιο, οι διαγωνισμοί από ένα όριο προϋπολογισμού και άνω θα διενεργούνται κεντρικά, με αποτέλεσμα οι αναθέτουσες αρχές που διενεργούν διαγωνισμούς να μειωθούν σε μερικές εκατοντάδες. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα μεγάλη εξοικονόμηση πόρων για το Δημόσιο από οικονομίες κλίμακος, αφού θα μπορεί να συγκεντρώνει τις προμήθειες του και να επιτυγχάνει αφενός μεν καλύτερες τιμές, αφετέρου δε να εξοικονομεί ανθρώπινους πόρους και εργατώρες, αφού θα μειωθεί ο αριθμός των διενεργούμενων διαγωνισμών.

Τέλος, στο πλαίσιο της ήδη υφιστάμενης νομοθεσίας για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, αλλά

λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των αναγκών των δημοσίων διαγωνισμών, για πρώτη φορά στις δημόσιες συμβάσεις καθιερώνεται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας η χρήση της προηγμένης ηλεκτρονικής (ψηφιακής) υπογραφής, τόσο από τους χρήστες δημοσίου υπαλλήλους, όσο και από τους εργολήπτες/προμηθευτές. Το γεγονός αυτό αναμένεται να εξαλείψει τη γραφειοκρατία και να έχει θετική επίδραση στον ανταγωνισμό μεταξύ των προμηθευτών/εργοληπτών συμβάλλοντας στη μείωση του ύψους των προσφορών προς όφελος του Δημοσίου. Πράγματι, η μείωση της γραφειοκρατίας αναμένεται να δώσει κίνητρο και σε μικρότερες σε μέγεθος επιχειρήσεις και περισσότερες αλλοδαπές επιχειρήσεις να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς, αφού δεν θα απαιτείται πια φυσική παρουσία κατά τα στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας, αλλά θα μπορούν να συμμετέχουν στο διαγωνισμό με απλοποιημένες διαδικασίες με την χρήση του διαδικτύου και ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Με το δεύτερο κεφάλαιο του παρόντος νόμου, επέρχονται τροποποιήσεις σε θέματα Γενικού Εμπορικού Μητρώου, όπως για παράδειγμα η αναβάθμιση από Αυτοτελές Γραφείο ΓΕΜΗ, σε Τμήμα ΓΕΜΗ ενταγμένο στη Δ/ση Αωνύμων Εταιρειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και βελτιώσεις στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο για το νέο τύπο εταιρίας, την Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (ΙΚΕ)

Με τις ρυθμίσεις του τρίτου κεφαλαίου τροποποιούνται οι διατάξεις και επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις στο κεφάλαιο του ν. 4072/2012 για τα εμπορικά σήματα. Πράγματι, η μέχρι σήμερα εμπειρία ανέδειξε την ανάγκη προσαρμογής της νομοθεσίας, ιδίως σε ό,τι αφορά τη λειτουργία της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο ρυθμίζονται πιο αποτελεσματικά θέματα απομιμητικών προϊόντων, καθώς και θέματα παραεμπορίου. Προβλέπεται κεντρικός συντονισμός για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου του παραεμπορίου, το οποίο πλήττει το νόμιμο εμπόριο και ζημιώνει τόσο τους εμπόρους όσο και το κράτος που δεν εισπράττει τους νόμιμους φόρους και τέλη όπως από το νόμιμο εμπόριο, αλλά και τους καταναλωτές, οι οποίοι είναι εκτεθειμένοι σε προϊόντα ενδεχομένως επικίνδυνα για την ζωή ή την υγεία τους και σε κάθε περίπτωση αμφίβολης ποιότητας και προέλευσης.

Οι λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων αντιμετωπίζονται στο Εδικό Μέρος αμέσως κατωτέρω.

Ειδικό Μέρος **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ**

Άρθρο 1

Με το πρώτο άρθρο δίνεται ο σκοπός του νόμου, ο οποίος είναι η θέσπιση ειδικών κανόνων για την ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων με τη χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας για την ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων.

Άρθρο 2

Με το δεύτερο άρθρο δίδονται οι απαραίτητοι ορισμοί για τις ανάγκες λειτουργίας του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. και η ταυτότητα αυτού στο διαδίκτυο. Οι ορισμοί εναρμονίζονται με το υφιστάμενο πλαίσιο για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, όπως και οι όροι που χρησιμοποιούνται στο παρόν κεφάλαιο.

Για παράδειγμα και όλως ενδεικτικώς, λέξεις και φράσεις όπως Διαπιστευτήρια, Υπηρεσία Χρονοσήμανσης, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Εγγραφής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης,

Δικτυακός τόπος, Διαλειτουργικότητα, Ηλεκτρονικό Αρχείο, Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων, Ασφάλεια Πληροφοριών και Δεδομένων, Εγγραφή, Ηλεκτρονικά έγγραφα, Ηλεκτρονικό Πρωτόκολλο, Ηλεκτρονικές Πληρωμές, Ταυτοποίηση, Αυθεντικοποίηση, Ηλεκτρονική/Προηγμένη Ηλεκτρονική Υπογραφή, Πολιτική Ασφάλειας, οι οποίες χρησιμοποιούνται στο παρόν κεφάλαιο, έχουν την έννοια που τους αποδίδεται στο άρθρο 3 ν. 3979/2011 και το π.δ. 150/2001.

Άρθρο 3

Στο τρίτο άρθρο προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, ήτοι ότι αυτός εφαρμόζεται, ως προς μεν τις διαδικασίες ανάθεσης, για όλους τους διαγωνισμούς άνω του ορίου που τίθεται για τον πρόχειρο διαγωνισμό, ως προς δε την καταχώριση των συμβάσεων και λοιπών στοιχείων, για όλες τις συμβάσεις προϋπολογισμού άνω των 1.000 ευρώ, όπως ήδη ισχύει βάσει του αρ. 11 του ν. 4013/2011.

Σημειώνεται ότι στην ελληνική έννομη τάξη υφίσταται και ισχύει ολοκληρωμένο πλαίσιο για την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, είτε προερχόμενο από την ευρωπαϊκή ένωση, είτε από την εσωτερική νομοθετική διαδικασία (ενδεικτικά ΠΔ 59/2007, 60/2007, 118/2007, Ν. 2286/1995 κοκ). Οι ρυθμίσεις του παρόντος κεφαλαίου δεν θίγουν τους όρους που τίθενται από την κείμενη νομοθεσία για τη διεξαγωγή των διαγωνισμών, τη σύναψη και εκτέλεση των συμβάσεων, αλλά αποσκοπούν στο να παράσχουν τα νομικά εργαλεία, ώστε οι όροι αυτοί να τηρούνται και στις περιπτώσεις που οι διαγωνισμοί γίνονται ηλεκτρονικά. Με την έννοια αυτή, το παρόν κεφάλαιο συμπληρώνει το προϋπάρχον νομικό σύστημα για την ειδική περίπτωση της ηλεκτρονικής ανάθεσης συμβάσεων και δεν το τροποποιεί, επομένως δεν υφίσταται παράλληλη ρύθμιση του ίδιου αντικειμένου.

Άρθρο 4

Με το τέταρτο άρθρο οι Αναθέτουσες Αρχές οι οποίες διενεργούν τους διαγωνισμούς για δημόσια έργα και για προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών, κατατάσσονται σε τρεις (3) κατηγορίες, τις πρωτοβάθμιες, τις κεντρικές και τις επιτελικές, καθώς και παρέχεται η απαραίτητη νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και στους συναρμόδιους Υπουργούς να καθορίσουν τις Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές, στις οποίες θα απευθύνονται τα αιτήματα των εποπτευόμενων υπηρεσιών και φορέων των Υπουργείων.

Η ομαδοποίηση των αναθετουσών αρχών και η διενέργεια των διαγωνισμών σε κεντρικό επίπεδο, σε συνδυασμό με τη χρήση σύγχρονων εργαλείων, όπως οι συμβάσεις-πλαίσιο θα διευκολύνει την ομοιομορφία των διαγωνιστικών διαδικασιών, με συνακόλουθες συνέπειες στην ταχύτητα διεξαγωγής τους και τον περιορισμό των δικαστικών διενέξεων, αλλά και θα οδηγήσει σε οικονομίες κλίμακος.

Άρθρο 5

Με το άρθρο αυτό καθορίζεται η δημόσια υπηρεσία που υποστηρίζει το Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. και περιγράφονται οι αρμοδιότητές της, η οποία είναι ανεξάρτητη από τα όργανα που καλούνται να χρησιμοποιήσουν το Σύστημα και τα οποία δεν είναι άλλα από τα αρμόδια όργανα των κατά περίπτωση αναθετουσών αρχών.

Άρθρο 6

Με το άρθρο αυτό καθορίζονται οι ειδικότεροι κανόνες λειτουργίας του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., προσδιορίζονται η διαδικασία υποβολής και διακίνησης των ηλεκτρονικών εγγράφων και

δεδομένων, τα δικαιώματα των χρηστών του συστήματος, η πολιτική ασφαλείας του συστήματος και η παροχή υπηρεσιών χρονοσήμανσης στο σύστημα, ορίζονται οι όροι αυθεντικότητας της προέλευσης και ακεραιότητας του περιεχομένου και προσδιορίζεται η υποχρεωτική χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής για όλους τους χρήστες του συστήματος. Επίσης ορίζεται και η εξαιρετική διαδικασία και οι προϋποθέσεις για την χρήση απλής ηλεκτρονικής υπογραφής, καθώς επίσης και οι προϋποθέσεις με τις οποίες θα διεκπεραιώνονται ολικά ή μερικά δημόσιες συμβάσεις σε περίπτωση αδυναμίας λειτουργίας του συστήματος.

Οι ρυθμίσεις εναρμονίζονται με το σύστημα της κείμενης νομοθεσίας για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση (Ν. 3731/2008, 3979/2011 και 4013/2011, π.δ. 150/2001, ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031/23.4.2012 και ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/10.4.2012) και εξειδικεύουν τους κανόνες αυτούς για την εξυπηρέτηση των αναγκών των ηλεκτρονικών διαγωνισμών και παρακολούθησης συμβάσεων, ώστε το Σύστημα να είναι λειτουργικό στην πράξη, πάντα σε συμφωνία με το ισχύον πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών, υπηρεσιών.

Άρθρο 7

Με το άρθρο αυτό παρέχεται εξουσιοδότηση ώστε με Προεδρικό Διάταγμα να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα που άπτονται της εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, καθώς και διαλειτουργικότητας του συστήματος με άλλες βάσεις δεδομένων, προκειμένου να μεγιστοποιούνται τα οφέλη της σύγχρονης τεχνολογίας προς όφελος την Διοίκησης και των πολιτών. Πρόκειται για θέματα τεχνικού χαρακτήρα, που αφορούν την ακριβή πορεία της διαγωνιστικής διαδικασίας και τα βήματα που ακολουθούν οι χρήστες για τη λειτουργία του Συστήματος. Ορίζεται δε χρονικός περιορισμός για την έκδοση των εκτελεστικών διαταγμάτων, προκειμένου να λειτουργήσει σύντομα το Σύστημα.

Άρθρο 8

Με το όγδοο άρθρο θεσπίζονται ειδικές και μεταβατικές διατάξεις, με τις οποίες ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα για την απρόσκοπτη λειτουργία του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ, όπως η πιλοτική εφαρμογή του συστήματος.

Άρθρο 9

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου, με την πρόβλεψη της σταδιακής υπαγωγής των υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου τομέα στην υποχρεωτική εφαρμογή του ΕΣΗΔΗΣ, με πρώτους τους φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης από 01.07.2013 για προμήθειες και υπηρεσίες και φτάνοντας στο σύνολο του Δημόσιου Τομέα από 01.10.2015. Σκοπός είναι αφενός να υπάρξει επαρκής χρόνος για την προετοιμασία και εκπαίδευση των αναθετουσών αρχών και οικονομικών φορέων πάνω στις δυνατότητες και τις ιδιαιτερότητες του ηλεκτρονικού συστήματος και αφετέρου όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς να επωφεληθούν από την εμπειρία των αναθετουσών αρχών που είναι ήδη εξοικειωμένες με αυτό.

Γ. Σχέδιο έκθεσης αξιολόγησης συνεπειών ρύθμισης δεν υποβλήθηκε στην Αρχή.

III. Η Γνώμη της Αρχής

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη:

α) Το με αριθμό πρωτ. 2871/20-3-2013 έγγραφο του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων (αρ. πρωτ. εισερχ. 1242/21-3-2013)

β) Την από 11/4/2013 εισήγηση των ειδικών επιστημόνων της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1) Αθανάσιου Πανταζή και 2) Ευανθίας Σαββίδη,

μετά από διαλογική συζήτηση, που διεξήχθη κατά τη συνεδρίαση της 16/4/2013, **γνωμοδοτεί ως εξής:**

A. Εκτίμηση της Αρχής επί της αναγκαιότητας των προτεινόμενων ρυθμίσεων:

1. Σημειώνεται προκαταρκτικά ότι πρόκειται να μεταρρυθμιστεί, υπό τον συντονισμό της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., μέχρι το Δ' τρίμηνο του 2013, το νομικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων, με σκοπό την απλούστευση και ενοποίησή του, τον εξορθολογισμό των διοικητικών δομών και διαδικασιών και τη μείωση των καθυστερήσεων που σημειώνονται κατά τη διενέργεια των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων.

Το εθνικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων συγκροτείται από μία πληθώρα νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που ρυθμίζουν την σύναψή τους ανάλογα είτε με την αναθέτουσα αρχή (κεντρική κυβέρνηση / τοπική αυτοδιοίκηση, κρατικά ελεγχόμενα νομικά πρόσωπα), είτε το είδος της σύμβασης (έργα / προμήθειες / υπηρεσίες) είτε ακόμη και τον κλάδο της αγοράς (υγεία / πληροφορική κ.ο.κ.). Η διάσπαση αυτή του νομικού πλαισίου είναι σε σημαντικό βαθμό περιττή και δημιουργεί σύγχυση, τόσο στις αναθέτουσες αρχές, όσο και στους οικονομικούς φορείς.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή θεωρεί ότι άμεση προτεραιότητα πρέπει να αποτελέσει η εκκίνηση διαδικασίας ενοποίησης και απλοποίησης των συναφών διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, ώστε να δημιουργηθεί ένα συνεκτικό και ομοιόμορφο νομικό πλαίσιο, το οποίο θα συμβάλλει στην ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και την ενότητα της νομολογίας και θα περιορίσει ουσιαστικά την εμφάνιση δυσλειτουργιών κατά τη διενέργεια των διαγωνιστικών διαδικασιών.

Κατά συνέπεια, στόχος των πάσης φύσεως νομοθετικών πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται πρέπει να είναι η κατά το δυνατόν ενοποίηση του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και όχι αποσπασματικές ή διάσπαρτες ρυθμίσεις.

2. Ειδικότερα όσον αφορά τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, η Αρχή διαπιστώνει καταρχήν την αναγκαιότητα θέσπισης μέρους των προτεινομένων διατάξεων ωστόσο υπογραμμίζει ότι η απλή μεταφορά των, προβλεπόμενων στο ισχύον νομικό πλαίσιο, διαδικασιών των "συμβατικών" διαγωνισμών και συμβάσεων σε ηλεκτρονικό επίπεδο δεν είναι ούτε πρακτικά άμεσα δυνατή, ούτε και από άποψη επίτευξης στόχων -όπως τίθενται στο υποβληθέν σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης- ορθή, δεδομένου ότι ελλοχεύει ο κίνδυνος να μεταφερθούν οι όποιες αγκυλώσεις ή η γραφειοκρατία των "συμβατικών" διαγωνισμών και στους ηλεκτρονικούς, υπονομεύοντας ταυτόχρονα κάποια από τα πλεονεκτήματα των τελευταίων. Επομένως πρωταρχικός στόχος

πρέπει να είναι καταρχάς η απλούστευση και ενοποίηση του ήδη υφιστάμενου νομικού πλαισίου και εν συνεχεία οι ειδικότερες ρυθμίσεις επί ενός απλουστευμένου και σε μεγάλο βαθμό ενιαίου νομοθετήματος που θα αφορούν τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις.

Πέραν των ανωτέρω η Αρχή διαπιστώνει καταρχήν ότι το υποβληθέν σχέδιο νόμου περιέχει δυνατότητα για πλήθος εξαιρέσεων, τόσο από το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο ηλεκτρονικής διακυβέρνησης όσο και από τις επιταγές του ίδιου του σχεδίου νόμου. Παρατηρεί δε ότι οι εν λόγω εξαιρέσεις σε μεγάλο βαθμό δεν δικαιολογούνται από αποχρώντες αντικειμενικούς λόγους. [βλ. αναλυτικότερα στο κεφάλαιο Β της παρούσας] Η ευρεία έκταση αυτών των εξαιρέσεων στην ουσία θέτει εν αμφιβόλω τόσο την υποχρεωτικότητα της ίδιας της γενικής ρύθμισης που επιχειρείται να εισαχθεί με το παρόν σχέδιο νόμου, όσο συνακόλουθα και της αναγκαιότητας και σκοπιμότητας θέσπισής της, τουλάχιστον στο παρόν χρονικό σημείο.

3. Τέλος ειδικά όσον αφορά την πρόβλεψη κατηγοριοποίησης των αναθετουσών αρχών σε πρωτοβάθμιες, κεντρικές και επιτελικές επισημαίνουμε καταρχήν ότι η προτεινόμενη διάταξη αφενός περιέχει ασάφειες, αοριστίες και αντιφάσεις ενώ είναι εν πολλοίς περιττή σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εκτός του πεδίου του πρώτου κεφαλαίου του σχεδίου νόμου και αφετέρου περιλαμβάνει μία αόριστη και γενική νομοθετική εξουσιοδότηση, Επιπλέον η Αρχή δεν διαπιστώνει ούτε την αναγκαιότητα και την σκοπιμότητα της εν λόγω ρύθμισης υπαρχουσών διατάξεων νόμου που ορίζουν το ίδιο θέμα.

B. Επί του περιεχομένου των επιμέρους προτεινόμενων ρυθμίσεων

1.[α] Με το προτεινόμενο άρθρο 1 του κεφαλαίου πρώτου του υπόψη σχεδίου νόμου εισάγεται η εξής ρύθμιση:

Άρθρο 1

Σκοπός

Στις διατάξεις του πρώτου κεφαλαίου υπάγεται η ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

1.[β] Σχετικές διατάξεις:

i. ΠΔ 59/2007 αρ. 2:

“2. α) Ως «συμβάσεις προμηθειών, έργων και υπηρεσιών», νοούνται συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας που συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων από τους αναθέτοντες φορείς, οι οποίοι ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 και ενός ή περισσότερων εργοληπτών ή προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών.

β) Ως «συμβάσεις έργων», νοούνται συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις αναφερόμενες στο παράρτημα XII δραστηριότητες ή ενός έργου είτε ακόμη την πραγματοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς οριζόμενες από τον αναθέτοντα φορέα ανάγκες. Ως «έργο», νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού που προορίζεται να πληροί αυτό καθαυτό μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία.

γ) Ως «συμβάσεις προμηθειών», νοούνται συμβάσεις, πλην αυτών του στοιχείου β), οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται ως «σύμβαση προμηθειών».

δ) Ως «συμβάσεις υπηρεσιών», νοούνται συμβάσεις πλην των συμβάσεων έργων ή προμηθειών, που έχουν ως αντικείμενο την παροχή των υπηρεσιών, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα XVII. Σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο ταυτοχρόνως προϊόντα και υπηρεσίες κατά την έννοια του παραρτήματος XVII, θεωρείται ως «σύμβαση υπηρεσιών», εφόσον η αξία των συγκεκριμένων υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση. Σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο υπηρεσίες, κατά την έννοια του παραρτήματος XVII και η οποία δεν περιλαμβάνει δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα XII παρά μόνο παρεμπιπτόντως σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, θεωρείται ως «σύμβαση υπηρεσιών».

3. α) Ως «σύμβαση παραχώρησης έργων», νοείται μια σύμβαση, η οποία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια σύμβαση έργων, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου είτε στο δικαίωμα αυτό σε συνδυασμό με καταβολή αμοιβής.

β) Ως «σύμβαση παραχώρησης υπηρεσιών», νοείται μια σύμβαση, η οποία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια σύμβαση υπηρεσιών, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης της υπηρεσίας είτε στο δικαίωμα αυτό σε συνδυασμό με καταβολή αμοιβής.

Ως «συμφωνία-πλαίσιο», νοείται μια συμφωνία συναφθείσα μεταξύ ενός ή περισσότερων από τους αναθέτοντες φορείς που ορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2 και ενός ή περισσότερων

οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί να καθορίσει τους όρους που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν στη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά στις τιμές και, κατά περίπτωση, τις προβλεπόμενες ποσότητες.

Ως «δυναμικό σύστημα αγορών», νοείται μια καθ' ολοκληρίαν ηλεκτρονική διαδικασία για αγορές τρέχουσας χρήσης, της οποίας τα γενικά διαθέσιμα στην αγορά χαρακτηριστικά ικανοποιούν τις ανάγκες του αναθέτοντος φορέα, είναι περιορισμένη χρονικώς και ανοικτή καθ' όλη τη διάρκειά της σε κάθε οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια επιλογής και έχει υποβάλει ενδεικτική προσφορά σύμφωνη προς τη συγγραφή υποχρεώσεων.”

ii. ΠΔ 60/2007 αρ. 2:

“2. α) «Δημόσιες συμβάσεις» είναι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του παρόντος.

β) «Δημόσιες συμβάσεις έργων» είναι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση, εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα I ή ενός έργου, είτε ακόμη την πραγματοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς οριζόμενες από την αναθέτουσα αρχή ανάγκες. Ως «Έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού που προορίζεται να πληροί αυτό καθαυτό μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία.

γ) «Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» είναι δημόσιες συμβάσεις, πλην αυτών του στοιχείου β), οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται ως «δημόσια σύμβαση προμηθειών»

δ) «Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» είναι δημόσιες συμβάσεις, πλην των δημοσίων συμβάσεων έργων ή προμηθειών, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στο Παράρτημα II. Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο ταυτοχρόνως προϊόντα και υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II, θεωρείται ως «δημόσια σύμβαση υπηρεσιών» εφόσον η αξία των συγκεκριμένων υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση.

Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II και η οποία δεν περιλαμβάνει δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα I παρά μόνο παρεμπιπτόντως σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, θεωρείται ως δημόσια σύμβαση υπηρεσιών.

3. «Σύμβαση παραχώρησης δημοσίων έργων» είναι μια σύμβαση η οποία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια δημόσια σύμβαση έργων, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου είτε στο δικαίωμα αυτό, σε συνδυασμό με καταβολή αμοιβής.

4. «Σύμβαση παραχώρησης υπηρεσιών» είναι μια σύμβαση η οποία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια δημόσια σύμβαση υπηρεσιών, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης της υπηρεσίας είτε στο δικαίωμα αυτό σε συνδυασμό με την καταβολή αμοιβής.

5. «Συμφωνία-πλαίσιο» είναι μια συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια

συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά στις τιμές και, ενδεχομένως, τις προβλεπόμενες ποσότητες.

6. «Δυναμικό σύστημα αγορών» είναι μια καθ' ολοκληρίαν ηλεκτρονική διαδικασία για αγορές τρέχουσας χρήσης, της οποίας τα γενικά διαθέσιμα στην αγορά χαρακτηριστικά ικανοποιούν τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής και είναι περιορισμένη χρονικά και ανοικτή καθ' όλη τη διάρκειά της σε κάθε οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια επιλογής και έχει υποβάλει ενδεικτική προσφορά σύμφωνη προς τη συγγραφή υποχρεώσεων.”

iii. ν. 4013/2011 αρ. 11 παρ. 1:

“1. Συνιστάται στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Γενική Γραμματεία Εμπορίου) Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων, με σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση στοιχείων, που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται γραπτώς, με ηλεκτρονικό μέσο ή προφορικά, μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα, όπως ορίζεται στο άρθρο 1B του ν. 2362/1995 (Α` 247) και τρίτων, με αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών σε όλα τα στάδια ανάθεσης και εκτέλεσης τους ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης. Η σύσταση και η λειτουργία του Μητρώου τελεί υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 2472/1997 (Α` 50). Για την εφαρμογή του παρόντος ως δημόσιες συμβάσεις νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών και την παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (Α`63) και 60/2007 (Α`64) (Οδηγίες 2004/17/Ε Κ και 2004/18/ΕΚ αντίστοιχα) οι οποίες, όμως, έχουν προϋπολογισμό ύψους ίσου ή μεγαλύτερου των χιλίων (1.000) ευρώ. Το ανωτέρω ποσό μπορεί να μειώνεται με την απόφαση της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου. Στον παρόντα νόμο υπάγονται και οι συμφωνίες - πλαίσιο, οι συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων, καθώς και τα δυναμικά συστήματα αγορών. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3978/2011 (Α` 137), στις συμβάσεις που εξαιρούνται από το νόμο αυτόν σύμφωνα με τα άρθρα 17 και 24 αυτού, καθώς και στις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει του άρθρου 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Κατά παρέκκλιση, για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 11, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο οριζόμενο από την κ.υ.α. της παραγράφου 5 του ίδιου άρθρου, που αφορούν στις ένοπλες δυνάμεις, καταχωρίζονται σε εσωτερικό διαβαθμισμένο στρατιωτικό δίκτυο και γνωστοποιούνται στην αρμόδια, για την τήρηση και διαχείριση του Μητρώου, υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου της Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και στην Αρχή του άρθρου 1 του παρόντος νόμου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Εθνικής Άμυνας, ρυθμίζονται ο χρόνος και ο τρόπος μεταφοράς των στοιχείων, η πρόσβαση σε αυτά, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.”

1.[γ]

Ως προς τον **τίτλο του άρθρου 1 (Σκοπός)** επισημαίνεται ότι το περιεχόμενο της διάταξης δεν σχετίζεται πρωτίστως με τον σκοπό του πρώτου κεφαλαίου του σχεδίου νόμου, αλλά με το πεδίο εφαρμογής του, επομένως δέον όπως διορθωθεί σχετικά. Άλλωστε οι διατάξεις νόμου πρέπει να περιέχουν αποκλειστικά νομοθετικές ρυθμίσεις, ήτοι ιδίως επιταγές, απαγορεύσεις, κυρώσεις ή διαδικασίες, ενώ η αναφορά του σκοπού της ρύθμισης εμπεριέχεται κατά κύριο λόγο την αιτιολογική έκθεση του νόμου.

Αναφορικά με το περιεχόμενο της διάταξης του άρθρου 1 και δεδομένου ότι:

- η έννοια της αναθέτουσας αρχής που προτείνεται στο άρθρο 4 του υπόψη σχεδίου νόμου είναι αυτή που ορίζεται στα ΠΔ 59/2007 και 60/2007,
- στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων, καταχωρούνται, βάσει των διατάξεων του Ν. 4013/2011, στοιχεία που αφορούν συμβάσεις κατά την έννοια των ΠΔ 59/2007 και 60/2007, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων παραχώρησης, των συμφωνιών πλαισίων και των δυναμικών συστημάτων αγορών,
- ο όρος “δημόσιες συμβάσεις έργων προμηθειών και υπηρεσιών”, χωρίς αναφορά σε συγκεκριμένο νομοθέτημα (π.χ. κατά την έννοια του ΠΔ 59/2007 και ΠΔ 60/2007), δεν περιλαμβάνει αναγκαστικά τις συμβάσεις του ΠΔ 59/2007,

κρίνεται ορθό, για λόγους εναρμόνισης με το υπάρχον νομικό πλαίσιο, ομοιογένειας και απάλειψης ερμηνευτικών ζητημάτων ως προς το πεδίο εφαρμογής του πρώτου κεφαλαίου του σχεδίου νόμου, να προσδιοριστεί η έννοια και της δημόσιας σύμβασης επί της ίδιας νομικής βάσης, ήτοι των ΠΔ 59/2007 και 60/2007, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων παραχώρησης, των συμφωνιών πλαισίων και των δυναμικών συστημάτων αγορών. Σε κάθε περίπτωση ωστόσο επισημαίνεται ότι οποιαδήποτε εξαίρεση επιθυμεί να θεσπίσει ο νομοθέτης (π.χ. συμβάσεις παραχώρησης, ΣΔΙΤ, συμβάσεις άμυνας – ασφάλειας) θα πρέπει να ορίζεται ρητά.

1.[δ] Επομένως, κατά την άποψη της Αρχής, τόσο ο τίτλος όσο και το περιεχόμενο της διάταξης του άρθρου 1 θα πρέπει να αποσαφηνιστούν και να αναδιατυπωθούν με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις.

2.[α] Με το προτεινόμενο άρθρο 2 του υπόψη σχεδίου νόμου εισάγεται η εξής ρύθμιση:

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, οι ακόλουθοι όροι έχουν την εξής έννοια:

α) Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ): Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την υποβολή αιτημάτων, τον προγραμματισμό, την έγκριση, τη διαδικασία προκήρυξης, ανάθεσης, σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

β) Διαδικτυακός τόπος ή ηλεκτρονική πύλη ΕΣΗΔΗΣ: Διαδικτυακός Τόπος του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων στον οποίο λειτουργεί το ΕΣΗΔΗΣ με την ονομασία στο διαδίκτυο «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ» (και με λατινικούς χαρακτήρες «PROMETHEUS») και με ηλεκτρονική διεύθυνση www.promitheus.gov.gr.

γ) Χρήστες: Οι οικονομικοί φορείς του αρ. 2 παρ. 8 του π.δ. 60/2007 (Α' 64) και του αρ. 2 παρ. 7 του π.δ. 59/2007 (Α' 63) και οι υπάλληλοι και λειτουργοί των φορέων του δημοσίου τομέα, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 1B του ν. 2362/1995 (Α' 247) που χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους.

δ) Ηλεκτρονικά δεδομένα: Κάθε μέσο, το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστικό-πληροφοριακό σύστημα, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν μπορούν να αναγνωστούν άμεσα, όπως και κάθε μαγνητικό, ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό, στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον το εν λόγω περιεχόμενο δεν επιφέρει έννομες συνέπειες και δεν προορίζεται ούτε είναι πρόσφορο να αποδείξει γεγονότα που μπορούν να έχουν έννομες συνέπειες.

ε) Ηλεκτρονικό αρχείο του ΕΣΗΔΗΣ: Το διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων ή εγγράφων, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια και υποβάλλονται σε επεξεργασία μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. Η επεξεργασία περιλαμβάνει ιδίως την ευρετηρίαση, διαχείριση και αρχειοθέτηση των εγγράφων. Μέρος του ηλεκτρονικού αρχείου ΕΣΗΔΗΣ είναι το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ) του ν. 4013/2011 (Α' 204).

στ) Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΠΥΗΛΔ): Οι κανόνες δημιουργίας και συντήρησης διαδικτυακών τόπων, της ταυτοποίησης και αυθεντικοποίησης των χρηστών των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και επίτευξης και λειτουργίας της διαλειτουργικότητας, οι οποίοι έχουν καθοριστεί σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989 (Β' 1301), όπως ισχύει, κατά τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 3731/2008 (Α' 26) και του άρθρου 17 του ν. 3979/2011 (Α' 138).

2.[β] Σχετικές Διατάξεις:

ι. ΠΔ 59/2007 αρ. 2:

“2. α) Ως «συμβάσεις προμηθειών, έργων και υπηρεσιών», νοούνται συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας που συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων από τους αναθέτοντες φορείς, οι οποίοι ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 και ενός ή περισσότερων εργοληπτών ή προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών.

β) Ως «συμβάσεις έργων», νοούνται συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις αναφερόμενες στο παράρτημα XII δραστηριότητες ή ενός έργου είτε ακόμη την πραγματοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς οριζόμενες από τον αναθέτοντα φορέα ανάγκες. Ως «έργο», νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού που προορίζεται να πληροί αυτό καθαυτό μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία.

γ) Ως «συμβάσεις προμηθειών», νοούνται συμβάσεις, πλην αυτών του στοιχείου β), οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται ως «σύμβαση προμηθειών».

δ) Ως «συμβάσεις υπηρεσιών», νοούνται συμβάσεις πλην των συμβάσεων έργων ή προμηθειών, που έχουν ως αντικείμενο την παροχή των υπηρεσιών, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα XVII. Σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο ταυτοχρόνως προϊόντα και υπηρεσίες κατά την έννοια του παραρτήματος XVII, θεωρείται ως «σύμβαση υπηρεσιών», εφόσον η αξία των συγκεκριμένων υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση. Σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο υπηρεσίες, κατά την έννοια του παραρτήματος XVII και η οποία δεν περιλαμβάνει δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα XII παρά μόνο παρεμπιπτόντως σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, θεωρείται ως «σύμβαση υπηρεσιών».

3. α) Ως «σύμβαση παραχώρησης έργων», νοείται μια σύμβαση, η οποία παρουσιάζει τα ίδια

χαρακτηριστικά με μια σύμβαση έργων, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου είτε στο δικαίωμα αυτό σε συνδυασμό με καταβολή αμοιβής.

β) Ως «σύμβαση παραχώρησης υπηρεσιών», νοείται μια σύμβαση, η οποία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια σύμβαση υπηρεσιών, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης της υπηρεσίας είτε στο δικαίωμα αυτό σε συνδυασμό με καταβολή αμοιβής.

Ως «συμφωνία-πλαίσιο», νοείται μια συμφωνία συναφθείσα μεταξύ ενός ή περισσότερων από τους αναθέτοντες φορείς που ορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2 και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί να καθορίσει τους όρους που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν στη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά στις τιμές και, κατά περίπτωση, τις προβλεπόμενες ποσότητες.

Ως «δυναμικό σύστημα αγορών», νοείται μια καθ' ολοκληρίαν ηλεκτρονική διαδικασία για αγορές τρέχουσας χρήσης, της οποίας τα γενικά διαθέσιμα στην αγορά χαρακτηριστικά ικανοποιούν τις ανάγκες του αναθέτοντος φορέα, είναι περιορισμένη χρονικώς και ανοικτή καθ' όλη τη διάρκειά της σε κάθε οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια επιλογής και έχει υποβάλει ενδεικτική προσφορά σύμφωνη προς τη συγγραφή υποχρεώσεων.

“7. «Εργολήπτης», «προμηθευτής» ή «πάροχος υπηρεσιών» μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή αναθέτων φορέας, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β) ή μια κοινοπραξία των εν λόγω προσώπων και/ή φορέων που προσφέρει, αντιστοίχως, την εκτέλεση εργασιών και/ή έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών στην αγορά.

Με τον όρο «οικονομικός φορέας» καλύπτονται ταυτόχρονα οι έννοιες «προμηθευτής», «εργολήπτης» και «πάροχος υπηρεσιών». Χρησιμοποιείται μόνο για λόγους απλούστευσης του κειμένου.

Ως «προσφέρων», νοείται ο οικονομικός φορέας που υποβάλλει προσφορά και ως «υποψήφιος» εκείνος που ζητεί πρόσκληση συμμετοχής σε διαδικασία κλειστή ή με διαπραγμάτευση.”

ii. ΠΔ 60/2007 αρ. 2:

“2. α) «Δημόσιες συμβάσεις» είναι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του παρόντος.

β) «Δημόσιες συμβάσεις έργων» είναι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση, εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα I ή ενός έργου, είτε ακόμη την πραγματοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς οριζόμενες από την αναθέτουσα αρχή ανάγκες. Ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού που προορίζεται να πληροί αυτό καθαυτό μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία.

γ) «Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» είναι δημόσιες συμβάσεις, πλην αυτών του στοιχείου β), οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται ως «δημόσια σύμβαση προμηθειών»

δ) «Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» είναι δημόσιες συμβάσεις, πλην των δημοσίων συμβάσεων έργων ή προμηθειών, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στο Παράρτημα II. Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο ταυτόχρονα

προϊόντα και υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II, θεωρείται ως «δημόσια σύμβαση υπηρεσιών» εφόσον η αξία των συγκεκριμένων υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση.

Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II και η οποία δεν περιλαμβάνει δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα I παρά μόνο παρεμπιπτόντως σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, θεωρείται ως δημόσια σύμβαση υπηρεσιών.

3. «Σύμβαση παραχώρησης δημοσίων έργων» είναι μια σύμβαση η οποία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια δημόσια σύμβαση έργων, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου είτε στο δικαίωμα αυτό, σε συνδυασμό με καταβολή αμοιβής.

4. «Σύμβαση παραχώρησης υπηρεσιών» είναι μια σύμβαση η οποία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια δημόσια σύμβαση υπηρεσιών, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης της υπηρεσίας είτε στο δικαίωμα αυτό σε συνδυασμό με την καταβολή αμοιβής.

5. «Συμφωνία-πλαίσιο» είναι μια συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά στις τιμές και, ενδεχομένως, τις προβλεπόμενες ποσότητες.

6. «Δυναμικό σύστημα αγορών» είναι μια καθ' ολοκληρίαν ηλεκτρονική διαδικασία για αγορές τρέχουσας χρήσης, της οποίας τα γενικά διαθέσιμα στην αγορά χαρακτηριστικά ικανοποιούν τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής και είναι περιορισμένη χρονικά και ανοικτή καθ' όλη τη διάρκειά της σε κάθε οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια επιλογής και έχει υποβάλει ενδεικτική προσφορά σύμφωνη προς τη συγγραφή υποχρεώσεων.

«8. Εργολήπτης» «προμηθευτής» και «πάροχος υπηρεσιών» είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή φορέας του δημοσίου, ή κοινοπραξία αυτών των προσώπων ή/και οργανισμών, που προσφέρει αντιστοίχως την εκτέλεση εργασιών ή/και έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών στην αγορά.

Ο όρος «οικονομικός φορέας» καλύπτει ταυτόχρονα τις έννοιες «προμηθευτής» «εργολήπτης» και «πάροχος υπηρεσιών» και χρησιμοποιείται μόνο για λόγους απλούστευσης του κειμένου.

Ο οικονομικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά αναφέρεται ως «προσφέρων» Εκείνος που έχει ζητήσει να του αποσταλεί πρόσκληση συμμετοχής σε διαδικασία κλειστή ή με διαπραγμάτευση ή σε ανταγωνιστικό διάλογο, αναφέρεται ως «υποψήφιος»

iii. N. 2362/1995 αρ. 1B παρ. 1, που προστέθηκε με το αρ. 2 του ν. 3871/2010 (Α' 141):

“1. Δημόσιος τομέας: περιλαμβάνει την Γενική Κυβέρνηση και τις δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1, 2 και 3, καθώς και τους δημόσιους οργανισμούς κατά την έννοια της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν. 3429/2005 (ΦΕΚ 314 Α).

2. Γενική Κυβέρνηση: περιλαμβάνει την Κεντρική Κυβέρνηση, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πρώτου και δεύτερου βαθμού (ΟΤΑ) και τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ), σύμφωνα με τα κριτήρια του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΟΛ).

Αναλυτικά τα νομικά πρόσωπα που περιλαμβάνονται στην Κεντρική Κυβέρνηση, τους Ο.Τ.Α. και τους Ο.Κ.Α. προσδιορίζονται από το Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης που τηρείται με ευθύνη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

3. Κεντρική Κυβέρνηση: περιλαμβάνει την Κεντρική Διοίκηση και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ελέγχονται και χρηματοδοτούνται

κυρίως από την Κεντρική Διοίκηση, εκτός ΟΤΑ και ΟΚΑ.

4. Κεντρική Διοίκηση ή Δημόσιο ή Κράτος: περιλαμβάνει την Προεδρία της Δημοκρατίας, τα Υπουργεία και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, καθώς και τις Ανεξάρτητες Αρχές.

Για λόγους στατιστικής ταξινόμησης περιλαμβάνεται και η Βουλή των Ελλήνων, σύμφωνα με τον Κανονισμό της, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό - απολογισμό αυτής.

5. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης: περιλαμβάνουν τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και τα νοσοκομεία.

6. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης: περιλαμβάνουν τους Δήμους και τις Περιφέρειες.

7. Κρατικός Προϋπολογισμός: είναι ο προϋπολογισμός της Κεντρικής Διοίκησης.”

iv. Ν. 3429/2005 αρ. 1 παρ. 6:

“6. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του εποπτεύοντος Υπουργού, υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Α΄ του νόμου αυτού, εφαρμοζομένων αναλόγως, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (εκτός των δημοσίων επιχειρήσεων) χρηματοδοτούμενα από το Δημόσιο ή από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου σε ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (“Οργανισμοί”), καθώς και δημόσιες επιχειρήσεις που έχουν εξαιρεθεί από το πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου αυτού.”

v. Ν.4013/2011:

αρ. 2 παρ. 2 :

“2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

[...]

ι) Τηρεί Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας της. Ιδίως:

αα) συλλέγει και δημοσιεύει πληροφορίες σχετικά με το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων και τη συναφή νομολογία των ευρωπαϊκών και εθνικών δικαστηρίων,

ββ) παρακολουθεί και αξιολογεί τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσίευση στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων δεδομένων στοιχείων από τις αναθέτουσες αρχές και τους αρμόδιους δημόσιους φορείς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του παρόντος νόμου. Επίσης, μεριμνά για την τήρηση στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων όσων άλλων ειδικότερων στοιχείων προβλέπονται από τον Κανονισμό του άρθρου 7 και τις διατάξεις του παρόντος νόμου.”

και αρ. 7:

“1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και μετά από γνώμη της Αρχής εγκρίνεται ο Κανονισμός της.

2. Στον Κανονισμό ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα λειτουργίας της Αρχής, εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 2 του παρόντος, ορίζονται τα όργανα, ο τρόπος και η διαδικασία άσκησης κάθε αρμοδιότητάς της, τα ειδικότερα στοιχεία που θα αποτελούν αντικείμενο συλλογής, επεξεργασίας και δημοσίευσης στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της περίπτωσης ι΄ της παρ. 2 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου, καθώς και οι συναφείς υποχρεώσεις συνεργασίας των αναθετουσών αρχών και των εμπλεκόμενων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων. Με τον Κανονισμό δύνανται, επίσης, να ιδρύονται αποκεντρωμένες υπηρεσίες της Αρχής.”

vi. Ν.4013/2011 αρ. 2 παρ. 2 :

“1. Συνιστάται στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Γενική Γραμματεία Εμπορίου) Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων, με σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση στοιχείων, που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται γραπτώς, με ηλεκτρονικό μέσο ή προφορικώς, μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα, όπως ορίζεται στο άρθρο 1B του ν. 2362/1995 (Α` 247) και τρίτων, με αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών σε όλα τα στάδια ανάθεσης και εκτέλεσης τους ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης. Η σύσταση και η λειτουργία του Μητρώου τελεί υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 2472/1997 (Α` 50). Για την εφαρμογή του παρόντος ως δημόσιες συμβάσεις νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών και την παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (Α`63) και 60/2007 (Α`64) (Οδηγίες 2004/17/Ε Κ και 2004/18/ΕΚ αντίστοιχα) οι οποίες, όμως, έχουν προϋπολογισμό ύψους ίσου ή μεγαλύτερου των χιλίων (1.000) ευρώ. Το ανωτέρω ποσό μπορεί να μειώνεται με την απόφαση της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου. Στον παρόντα νόμο υπάγονται και οι συμφωνίες - πλαίσιο, οι συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων, καθώς και τα δυναμικά συστήματα αγορών. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3978/2011 (Α` 137), στις συμβάσεις που εξαιρούνται από το νόμο αυτόν σύμφωνα με τα άρθρα 17 και 24 αυτού, καθώς και στις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει του άρθρου 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Κατά παρέκκλιση, για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 11, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο οριζόμενο από την κ.υ.α. της παραγράφου 5 του ίδιου άρθρου, που αφορούν στις ένοπλες δυνάμεις, καταχωρίζονται σε εσωτερικό διαβαθμισμένο στρατιωτικό δίκτυο και γνωστοποιούνται στην αρμόδια, για την τήρηση και διαχείριση του Μητρώου, υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου της Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και στην Αρχή του άρθρου 1 του παρόντος νόμου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Εθνικής Άμυνας, ρυθμίζονται ο χρόνος και ο τρόπος μεταφοράς των στοιχείων, η πρόσβαση σε αυτά, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

2. Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (στο εξής: Μητρώο) αποτελείται από δύο επιμέρους υποσυστήματα, ήτοι:

α. Το Μητρώο Ηλεκτρονικής Καταχώρισης Αιτημάτων, στο οποίο καταχωρίζονται, μέσω ηλεκτρονικής-διαδικτυακής φόρμας, όλα τα αιτήματα των φορέων του δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 1B του ν. 2362/1995, για τη σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στον παρόντα νόμο. Η καταχώριση περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: (1) το όνομα του φορέα, (2) τον ΑΦΜ του, (3) το είδος της προμήθειας, υπηρεσίας ή δημοσίου έργου, (4) τον προϋπολογισμό, (5) τις τεχνικές προδιαγραφές, (6) τον Αριθμό Ανάληψης Υποχρέωσης, εφόσον η δαπάνη υπάγεται στη διαδικασία του π.δ. 113/2010 (Α` 194), (7) την ένταξη, ειδικά για τις προμήθειες, στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών. Συμπληρωματικά σε οικεία πεδία καταχωρίζονται τα στοιχεία που αφορούν τη διαδικασία ανάθεσης, τον εκτιμώμενο προϋπολογισμό και την προκήρυξη ή πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής.

β. Το Μητρώο Ηλεκτρονικής Καταχώρισης Δημοσίων Συμβάσεων, στο οποίο καταχωρίζονται υποχρεωτικά όλες οι δημόσιες συμβάσεις, με ευθύνη του κατά περίπτωση αρμόδιου οργάνου, μετά τη υπογραφή τους και πάντως πριν την εκτέλεση οποιασδήποτε σχετικής δαπάνης. Η καταχώριση περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: 1) τα ονόματα των συμβαλλομένων μερών, 2) τον ΑΦΜ τους, 3) το είδος της σύμβασης, 4) το αντικείμενό της, με αναφορά της ποσότητας και του κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (Common Procurement Vocabulary – CPV) ανά είδος, 5) τον προϋπολογισμό της, 6) τα στοιχεία της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του π.δ. 113/2010, 7) τον τρόπο εκτέλεσης δαπανών και το ύψος

της κάθε καταβολής.”

vii. Π.Δ. 122/2012 αρ. 2 παρ. 2:

“2. Ειδικότερα η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες, τις οποίες ασκεί σύμφωνα με τον νόμο και τον παρόντα κανονισμό:

[...]

ι) Τηρεί Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων. Ιδίως:

αα) συλλέγει και δημοσιεύει πληροφορίες σχετικά με το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων και τη συναφή νομολογία των ενωσιακών και εθνικών δικαστηρίων, ββ) παρακολουθεί και αξιολογεί τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσίευση στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων δεδομένων στοιχείων από τις αναθέτουσες αρχές και τους αρμόδιους δημόσιους φορείς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν.4013/2011. Επίσης, μεριμνά να τηρούνται στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων τα κατωτέρω στοιχεία: α) οι προκηρύξεις διαγωνισμών και οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος, β) το αντικείμενο των διαγωνισμών και η διαδικασία που τον διέπει, γ) το προϋπολογισθέν ποσό και η πηγή χρηματοδότησης, δ) τα σχετικά χρονοδιαγράμματα και προθεσμίες, ε) τυχόν συμπληρωματικές συμβάσεις, στ) σχετική νομολογία, ζ) στατιστικά στοιχεία.”

viii. Π.Δ. 150/2001 (ΦΕΚ 125/Α/25.06.2001) άρθρο 2 παρ. 1:

“1. «ηλεκτρονική υπογραφή»: δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας”

ix. Απόφαση με αρ. Π1/2380/2012 των Υπουργών Οικονομικών-Εθνικής Άμυνας-Εσωτερικών-Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης-Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Β'3400/20-12-2012) “Ρύθμιση των ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων”:

αρ. 3 παρ. 1:

“1. Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (στο εξής Μητρώο) αποτελείται από δύο επιμέρους υποσυστήματα:

α) Το Μητρώο Ηλεκτρονικής Καταχώρισης Αιτημάτων και

β) Το Μητρώο Ηλεκτρονικής Καταχώρισης Δημοσίων Συμβάσεων

στα οποία καταχωρίζονται μέσω ηλεκτρονικής διαδικτυακής φόρμας ή διασύνδεσης πληροφοριακών συστημάτων τα ακόλουθα, [...]”

και αρ. 6 παρ. 4:

“4. Μετά την ολοκλήρωση κάθε καταχώρισης, και τροποποίησης, το σύστημα αποστέλλει αυτόματα ηλεκτρονικό μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση του συντάκτη που έχει δηλωθεί κατά τη διάρκεια της καταχώρισης. Στο μήνυμα αναφέρονται τα βασικά στοιχεία και ο μοναδικός αριθμός διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ). Ο ΑΔΑ οφείλει να αναγράφεται πάνω στο σχέδιο του κάθε εγγράφου (πρωτογενές αίτημα, εγκεκριμένο αίτημα, προκήρυξη, σύμβαση, εντολή πληρωμής ή εντολή ενταλματοποίησης) καθώς και στα ακριβή αντίγραφα, και αποτελεί στοιχείο κανονικότητας της δαπάνης κατά την έννοια του άρθρου 26 του Ν. 2362/1995. Ο δικτυακός τόπος τήρησης του Μητρώου είναι eprocurement.gov.gr.”

χ. Ν.3979/2011 αρ. 17 παρ. 3:

“3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα κάνουν χρήση ΤΠΕ στη μεταξύ τους επικοινωνία, διακίνηση και ανταλλαγή εγγράφων και δεδομένων εφαρμόζοντας τα πρότυπα και τις τεχνικές, με βάση το προβλεπόμενο στο άρθρο 27 του ν. 3731/2008 Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως εκάστοτε ισχύει, προκειμένου να εξασφαλίσουν το απαιτούμενο επίπεδο διαλειτουργικότητας.”

xi. Ν. 3731/2008 αρ. 27:

“1. Η Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της είναι υπεύθυνη για:

α. Τον καθορισμό του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και ιδίως των προδιαγραφών, των κανόνων και των προτύπων σχετικά με:

i) Το σχεδιασμό, ανάπτυξη, συντήρηση και λειτουργία των διαδικτυακών τόπων και πληροφοριακών συστημάτων της Δημόσιας Διοίκησης.

ii) Την ανάπτυξη και παροχή ολοκληρωμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών από τους φορείς του δημόσιου τομέα.

iii) Τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας σε οργανωτικό, σημασιολογικό και τεχνολογικό επίπεδο, για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων των φορέων του δημόσιου τομέα.

iv) Την εγγραφή, ταυτοποίηση και ηλεκτρονική αναγνώριση πολιτών και επιχειρήσεων σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα.

v) Τη διαχείριση του Μητρώου για την καταχώριση των παρεχόμενων υπηρεσιών από φορείς της Δημόσιας Διοίκησης (Μητρώο Διαλειτουργικότητας).

β. Το συντονισμό και υποστήριξη των αρμόδιων υπηρεσιών του Δημοσίου για την παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης και ηλεκτρονικών συναλλαγών μέσω Κεντρικών Διαδικτυακών Πυλών της Δημόσιας Διοίκησης, σύμφωνα με το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

γ. Το συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας οριζόντιων έργων του Υπουργείου Εσωτερικών που υποστηρίζουν την ανάπτυξη και παροχή Ολοκληρωμένων Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

δ. Την αντιμετώπιση κάθε άλλου θέματος που αφορά στην παροχή Ολοκληρωμένων Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών κυρώνεται το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

3. Με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ρυθμίζονται, όπου απαιτείται, ζητήματα ολοκλήρωσης και αυτοματοποίησης ηλεκτρονικών υπηρεσιών στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, τα οποία εμπίπτουν στη αρμοδιότητα άλλων φορέων του δημόσιου τομέα.

4. Από τις ρυθμίσεις των παραπάνω παραγράφων εξαιρείται η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.”

xii. Η με αρ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 Απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β'1301/12-4-2012) “Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης”.

2.[γ]

Γενικές παρατηρήσεις αναφορικά με τον ορισμό και το περιεχόμενο του ΕΣΗΔΗΣ καθώς και την σχέση του με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της περ. (ι) της παρ. 2 του ν. 4013/2011, την οποία τηρεί η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων:

Το ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με τον ορισμό του σχεδίου νόμου, πρόκειται να αποτελέσει ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο θα περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την υποβολή, το προγραμματισμό και την έγκριση αιτημάτων, τη διαδικασία προκήρυξης, ανάθεσης, σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων προμήθειας αγαθών, παροχής υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων με τη χρήση και εφαρμογή ΤΠΕ, ήτοι για όλες τις απαιτούμενες διαδικασίες για την ηλεκτρονική σύναψη και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων.

Παράλληλα στα άρθρα 2 παρ. 2 περ. (ι) και 11 του Ν.4013/2011 και στο ΠΔ 122/2012 προβλέπεται η τήρηση από την Αρχή της Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων η οποία αποτελείται:

- 1) από πληροφοριακό υλικό σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις (νομοθεσία, νομολογία),
- 2) από το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Μητρώο), το οποίο αποτελεί επίσης ένα πληροφοριακό σύστημα καταχώρισης δεδομένων (αιτήματα και συμβάσεις) από τις αναθέτουσες αρχές και φορείς με σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσίευση στοιχείων που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις και
- 3) από άλλα ειδικότερα στοιχεία που προβλέπονται από το νομικό πλαίσιο λειτουργίας της Αρχής (π.χ. πρότυπα τεύχη δημοπράτησης και σχεδίων συμβάσεων που εκδίδει η Αρχή).

Ειδικά για το Μητρώο επισημαίνεται ότι αυτό έχει συσταθεί και λειτουργεί στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, πλην όμως η Αρχή έχει αφενός την αρμοδιότητα παρακολούθησης και αξιολόγησής του (αρ. 2 παρ. 2 περ. ι' ν. 4013/2011) και αφετέρου αυξημένες αρμοδιότητες και δυνατότητες παρέμβασης στην λειτουργική διαμόρφωσή του (ΚΥΑ με αριθμ. Π1/2380/2012 -ΦΕΚ 3400/Β/20.12.2012). Το URL διαδικτυακής πύλης για το Μητρώο έχει οριστεί, στην ως άνω ΚΥΑ, το www.eprocurement.gov.gr.

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφής ο διαχωρισμός της Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων από το ΕΣΗΔΗΣ. Η πρώτη αφορά την ανάρτηση δεδομένων και στοιχείων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων με σκοπό κυρίως την επεξεργασία τους και την εξαγωγή στατιστικών ή εν γένει συγκεντρωτικών στοιχείων, ενώ το ΕΣΗΔΗΣ αφορά την ηλεκτρονική διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Οι δύο αυτοί διαφορετικοί στόχοι που καλούνται να επιτύχουν τα δύο αυτά διαφορετικά πληροφοριακά συστήματα επιβάλλουν και τον διαχωρισμό στις επιμέρους λειτουργίες τους. Σε κάθε περίπτωση μπορεί να είναι δυνατή η ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ των δύο συστημάτων, αλλά δεν πρέπει να υπάρχει επικάλυψη στις ξεχωριστές λειτουργίες αυτών. Τονίζεται δε ότι, ο όρος “εθνική” που έχει επιλεγεί από το νομοθέτη για τη βάση δεδομένων την οποία τηρεί η Αρχή καταδεικνύει τη βούληση του νομοθέτη να αποτελεί η βάση αυτή την κύρια, αν όχι την αποκλειστική, βάση δεδομένων στην οποία θα αναρτούνται τα σχετικά δεδομένα και στοιχεία που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις. Ως εκ τούτου αναρτήσεις όμοιων δεδομένων και στοιχείων σε οποιαδήποτε άλλα πληροφοριακά συστήματα πρέπει να τα αντλούν από την Εθνική Βάση Δεδομένων.

Ωστόσο στο παρόν σχέδιο νόμου το Μητρώο φαίνεται να αποτελεί μέρος του ΕΣΗΔΗΣ και προσδιορίζεται νέο URL διαδικτυακής πύλης (ήτοι www.promitheus.gov.gr) όσον αφορά την πρόσβαση στο Μητρώο και στο ΕΣΗΔΗΣ.

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι το Μητρώο δεν αποτελεί μέρος του ΕΣΗΔΗΣ, αλλά μέρος ενός άλλου πληροφοριακού συστήματος, σαφώς διακεκριμένου από το ΕΣΗΔΗΣ, αυτό της Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων.

Ως προς το **σημείο (α) του άρθρου 2** του υπόψη σχεδίου νόμου επαναλαμβάνουμε σχετικά με την έννοια των συμβάσεων που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του σχεδίου νόμου ότι πρέπει να αποσαφηνιστεί με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις της Αρχής [βλ. σημείο Β.1.γ παρούσας]

Αναφορικά με τον ορισμό του **σημείου (β) του άρθρου 2** και λαμβάνοντας υπόψη τους εξής ορισμούς σχετικών όρων Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ):

- Ιστοσελίδα (αγγλ.: webpage ή web page) είναι ένας πόρος πληροφοριών - ήτοι είδος εγγράφου που ενσωματώνει ηλεκτρονικά δεδομένα σε μορφή κειμένου, υπερκειμένου, εικόνας, βίντεο και ήχου - που μπορεί να προσεγγιστεί με τη χρήση λογισμικού, δηλαδή ενός φυλλομετρητή ιστοσελίδων (web browser), εμφανίζοντας την σε οθόνη ηλεκτρονικής υπολογιστικής μηχανής. Οι πληροφορίες μίας ιστοσελίδας οργανώνονται συνήθως σε μορφότυπο HTML ή XHTML, παρέχοντας την δυνατότητα πλοήγησης σε άλλες ιστοσελίδες μέσω συνδέσμων υπερκειμένου (hypertext links).
- Το σύνολο των δημοσίως προσβάσιμων ιστοσελίδων αποτελούν συλλογικά τον Παγκόσμιο Ιστό (αγγλ.: World Wide Web ή WWW ή web).
- Δικτυακός/διαδικτυακός τόπος ή ιστότοπος (αγγλ.: website ή Internet site ή site) είναι ένα σύνολο από σχετικές ιστοσελίδες που εξυπηρετούνται από ένα μόνο τομέα ή περιοχή (αγγλ.: domain) του Παγκόσμιου Ιστού. Ένας δικτυακός τόπος φιλοξενείται σε τουλάχιστον ένα διακομιστή (server) προσβάσιμος μέσω ενός δικτύου υπολογιστών, όπως το Διαδίκτυο (αγγλ.: Internet) ή ένα ιδιωτικό τοπικό δίκτυο, με τη χρήση της ενιαίας διεύθυνσης εντοπισμού του πόρου (αγγλ.: Uniform Resource Locator - URL).
- Η δικτυακή/διαδικτυακή πύλη (αγγλ.: web portal) είναι ένας ειδικός δικτυακός τόπος που, συγκεντρωτικά, παρουσιάζει πληροφορίες και παρέχει πρόσβαση σε λειτουργίες από διάφορες πηγές με ενιαίο τρόπο. Συνήθως, κάθε πηγή πληροφόρησης κατέχει ειδικό χώρο που αποτελεί και συστατικό στοιχείο της πύλης (portlet) στην αρχική/κεντρική ιστοσελίδα της δικτυακής πύλης. Στόχος των δικτυακών πυλών είναι να παρέχουν μια συνεπή ενιαία εμφάνιση και αίσθηση ενός ενιαίου ιστοτόπου, στον οποίο μέσω ενιαίας διαβαθμισμένης πρόσβασης και ενιαίων διαδικασιών γίνεται ουσιαστικά χρήση πολλαπλών διαφορετικών πηγών - ήτοι δικτυακών τύπων, εφαρμογών και βάσεων δεδομένων - οι οποίες σε άλλη περίπτωση θα αποτελούσαν διαφορετικές και διακριτές οντότητες.
- ο ελληνικός όρος «ηλεκτρονική πύλη», ή οι αγγλικοί όροι «e-Portal» ή «electronic portal» δεν είθισται να χρησιμοποιείται ούτε στην εθνική ούτε στη διεθνή βιβλιογραφία αντίστοιχα για τον ορισμό ή/και περιγραφή μίας δικτυακής πύλης (web portal).

επισημαίνονται τα εξής:

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω στην Απόφαση με αρ. Π1/2380/2012 (Β'3400) που αφορά στη λειτουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων γίνεται αναφορά για την τήρησή του στο δικτυακό τόπο με όνομα «eprocurement.gov.gr». Στην πραγματικότητα στο URL «www.eprocurement.gov.gr» λειτουργεί από τις 04.02.2013, ημερομηνία που προβλέπεται από την ΚΥΑ, δικτυακή πύλη ονόματι «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων» ή «eprocurement.gov.gr», και όχι δικτυακός τόπος. Στη συγκεκριμένη δικτυακή πύλη, μεταξύ άλλων στοιχείων που σχετίζονται με τις δημόσιες συμβάσεις, βασικές πηγές αποτελούν το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο αφορά πρωτίστως στην ηλεκτρονική διεξαγωγή του συνόλου των διοικητικών διαδικασιών που άπτονται των δημοσίων συμβάσεων, και το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Μητρώο), το πληροφοριακό σύστημα, το οποίο αφορά στην δημοσιότητα του συνόλου των διοικητικών διαδικασιών που άπτονται των δημοσίων συμβάσεων.

Κατόπιν των ανωτέρω προτείνεται να προσδιοριστεί με σαφήνεια ότι ο όρος (β) του άρθρου 2 αφορά δικτυακό τόπο, και όχι πύλη, του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ΕΣΗΔΗΣ με URL «www.prometheus.gov.gr», ο οποίος είναι προσβάσιμος και έμμεσα μέσω της δικτυακής πύλης «www.eprocurement.gov.gr».

Πρόσθετα, λαμβάνοντας υπόψη ότι ενώ με το παρόν σχέδιο νόμου προτείνονται :

- η δικτυακή πύλη «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων» ή «eprocurement.gov.gr» να φέρει το ίδιο όνομα με ένα επιμέρους στοιχείο της (ήτοι ΕΣΗΔΗΣ),
- ένα επιμέρους στοιχείο της δικτυακής πύλης «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων» ή «eprocurement.gov.gr» να είναι, το Μητρώο, το οποίο αποτελεί τμήμα της Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων,

στην πραγματικότητα, το περιεχόμενο της δικτυακής πύλης που ονομάζεται «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων» (ΕΣΗΔΗΣ) ή «eprocurement.gov.gr» περιλαμβάνει και γενικότερα στοιχεία των δημοσίων συμβάσεων (π.χ. νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων), πέραν της ηλεκτρονικής διεξαγωγής αυτών, και τα οποία αποτελούν στοιχεία της Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων, η οποία βάσει νόμου (Ν.4013/2011 και Π.Δ. 122/2012), τηρείται από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και όχι από το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

Για το λόγο αυτό προτείνεται να προστεθεί στο άρθρο 2 ο όρος «Δικτυακή πύλη Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων», ότι αυτή τηρείται από την Αρχή, όπως ορίζεται στο Ν.4013/2011 και στο Π.Δ. 122/2012, να ορισθεί το URL της (ενδεχομένως “www.eprocurement.gov.gr”) και να προσδιοριστεί με σαφήνεια ότι στο πλαίσιο της πύλης αυτής θα λειτουργεί και το Μητρώο ως στοιχείο αυτής.

Ο όρος του **σημείου (γ) του άρθρου 2** ορθότερο όπως διαμορφωθεί σε “*Χρήστες ΕΣΗΔΗΣ*” αφενός κατά εννοιολογική αναλογία με τους λοιπούς ορισμούς του άρθρου αυτού και αφετέρου δεδομένου ότι στο άρθρο 3 του ν. 3979/2011 περιλαμβάνεται ήδη γενικός ορισμός των χρηστών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Επίσης όταν γίνεται αναφορά σε ορισμό που περιέχεται σε άλλο νομοθέτημα, όπως εν προκειμένω, δέον όπως χρησιμοποιείται η φράση “*κατά την έννοια της διάταξης ...*”

Αναφορικά με τον ορισμό του **σημείου (δ) του άρθρου 2** επισημαίνεται ότι η έννοια των ηλεκτρονικών δεδομένων αναφέρεται στην ηλεκτρονικά αποθηκευμένη πληροφορία και όχι στο μέσο/υλικό αποθήκευσης. Με την προτεινόμενη διατύπωση φαίνεται να υπάρχει σύγχυση μεταξύ των δύο εννοιών. Επομένως θα πρέπει ο εν λόγω ορισμός να επαναδιατυπωθεί ώστε ο όρος «*Ηλεκτρονικά Δεδομένα*» να καλύπτει ***κάθε αφαιρετικό σύνολο στοιχείων σε ηλεκτρονική μορφή, με ή χωρίς δομή, το οποίο αναπαριστά πληροφορία αποθηκευμένη σε «κάθε μέσο, το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστικό-πληροφοριακό σύστημα, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν μπορούν να αναγνωστούν άμεσα, όπως και κάθε μαγνητικό, ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό, στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον το εν λόγω περιεχόμενο δεν επιφέρει έννομες συνέπειες και δεν προορίζεται ούτε είναι πρόσφορο να αποδείξει γεγονότα που μπορούν να έχουν έννομες συνέπειες.*** Επομένως η διατύπωση του συγκεκριμένου ορισμού «*ηλεκτρονικά δεδομένα*» ενδεχομένως θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο τροποποίησης νόμου με προσθήκη του εν λόγω ορισμού στους υπόλοιπους ορισμούς του άρθρου 3 του Ν.3979/2011 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση.

Ως προς το **σημείο (ε) του άρθρου 2** επισημαίνουμε ότι, σύμφωνα και με τις παραπάνω γενικές παρατηρήσεις, το ηλεκτρονικό αρχείο του Μητρώου επίσης δεν αποτελεί μέρος του ηλεκτρονικού αρχείου του ΕΣΗΔΗΣ, τόσο από άποψη τεχνικής υλοποίησης των δύο συστημάτων όσο και από άποψη περιεχομένου, ειδικά όταν σύμφωνα με το άρθρο 3 του υπό εξέταση σχεδίου νόμου ορίζεται η χρήση του Μητρώου για τις συμβάσεις από 1.000 ευρώ έως το όριο του πρόχειρου διαγωνισμού, ενώ η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ για τις συμβάσεις από το όριο του πρόχειρου διαγωνισμού και άνω.

Επομένως το δεύτερο εδάφιο του σημείου (ε) του άρθρου 2 είναι εσφαλμένο, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναλυτικά αναφερθέντα και τα εκτεθέντα στις γενικές παρατηρήσεις και προτείνεται η απαλοιφή του και η προσθήκη ορισμού του “*ηλεκτρονικού αρχείου της Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων*” σύμφωνα με τις εν λόγω παρατηρήσεις.

Ο ορισμός του **σημείου (στ) του άρθρου 2** είναι περιττός και προτείνεται η απαλοιφή του, δεδομένου ότι η έννοια του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ) είναι γνωστό από τα ανωτέρω αναφερόμενα προϋφιστάμενα νομοθετήματα (ν. 3731/2008 αρ. 27, ν. 3979/2011 αρ. 17, και Απόφαση ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012). Οποιαδήποτε νέα διατύπωση της έννοιας του ΠΗΔ είναι ιδιαίτερος πιθανό να προκαλέσει ερμηνευτικά ζητήματα και ασάφειες πλήττοντας την αρχή της ασφάλειας δικαίου που πρέπει να διέπει κάθε νομοθέτημα.

Επισημαίνεται δε ότι, για λόγους ορολογικής συνέπειας, όπου γίνεται αναφορά στο σχέδιο νόμου στο “*Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης*” σε συντομογραφία θα πρέπει να χρησιμοποιείται αυτή που έχει ήδη οριστεί και ισχύει δυνάμει του άρθρου 1 παρ. 1 της με αρ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 Απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ήτοι ΠΗΔ).

Σημείωση: οι παραπάνω παρατηρήσεις σχετικά με τους ορισμούς εννοιών του υπόψη σχεδίου νόμου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη χρήση των όρων αυτών σε όλο το σχέδιο νόμου.

2.[δ] Κατά την άποψη της Αρχής οι ορισμοί του άρθρου 2 θα πρέπει να αναδιατυπωθούν και συμπληρωθούν σύμφωνα με τις ανωτέρω παρατηρήσεις.

3.[α] Με το προτεινόμενο άρθρο 3 εισάγεται η εξής ρύθμιση:

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής

1. **Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 9, να χρησιμοποιούν αποκλειστικά το ΕΣΗΔΗΣ, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, δηλαδή από την υποβολή του αιτήματος μέχρι την υπογραφή και την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών, για τους διαγωνισμούς με προϋπολογισμό άνω του ορίου που κατά περίπτωση ορίζεται για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με την διαδικασία του πρόχειρου διαγωνισμού. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων.**

2. **Οι αναθέτουσες αρχές, για διαγωνισμούς με προϋπολογισμό ποσού άνω των χιλίων (1.000) ευρώ και μέχρι του ορίου που κάθε φορά τίθεται για τον πρόχειρο διαγωνισμό, υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το τμήμα εκείνο του ΕΣΗΔΗΣ που αφορά στην καταχώρηση των στοιχείων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α 204) (ΚΗΜΔΣ).**

3.[β] Σχετικές διατάξεις:

i. Ν.2362/1995

αρ. 82:

“1. Για κάθε σύμβαση του Δημοσίου που συνεπάγεται έσοδο ή δαπάνη αυτού, αν δεν ορίζεται διαφορετικά με ειδική διάταξη, προηγείται η προβλεπόμενη από τις κατά περίπτωση ισχύουσες διατάξεις διαδικασία του ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού. Κατ’ εξαίρεση επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων με συνοπτική διαδικασία ή διαπραγμάτευση.”

και αρ. 83:

“1. Επιτρέπεται η με απευθείας ανάθεση σύναψη σύμβασης προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων για ετήσια δαπάνη μέχρι ποσού ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) δραχμών.

Από το ποσό αυτό και μέχρι τέσσερα εκατομμύρια (4.000.000) δρχ. απαιτείται διαγωνισμός με συνοπτική διαδικασία (πρόχειρος) που θα διενεργείται από τριμελή επιτροπή.

Άνω του ποσού των τεσσάρων εκατομμυρίων (4.000.000) δρχ. απαιτείται σύναψη σύμβασης για προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων κατόπιν διενέργειας τακτικού διαγωνισμού (ανοικτού ή κλειστού), βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών τα ανωτέρω ποσά δύναται να αναπροσαρμόζονται.”

ii. Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών με αρ. 35130/739/9.8.2010 (ΦΕΚ Β' 1291/11.8.2010)

"1. Αναπροσαρμόζουμε τα ποσά για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων που αφορούν προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων ως ακολούθως:

α) Με απευθείας ανάθεση μέχρι του ποσού των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

β) Με συνοπτική διαδικασία (πρόχειρο διαγωνισμό) από του ποσού της προηγούμενης περίπτωσης μέχρι του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ.

γ) Με διενέργεια τακτικού διαγωνισμού άνω του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ.

2. Οι περιορισμοί των ως άνω ποσών αναφέρονται σε σχέση με το ύψος της εγγεγραμμένης ετήσιας πίστωσης κατά Ειδικό Φορέα και Κ.Α.Ε. στον προϋπολογισμό κάθε φορέα και στα ποσά αυτά δεν συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α."

iii. Ν. 2286/1995 αρ. 2:

"12. Οι διαδικασίες συνάψεως συμβάσεων προμηθειών διακρίνονται σε συνοπτικές, ανοικτές, κλειστές και με διαπραγμάτευση :

α) Ανοικτές είναι οι διαδικασίες (ανοικτός διαγωνισμός) που κάθε ενδιαφερόμενος προμηθευτής μπορεί να υποβάλλει προσφορά.

β) Κλειστές είναι εκείνες (κλειστός διαγωνισμός) που μόνο οι προμηθευτές οι οποίοι έχουν προσκληθεί από το φορέα, που διενεργεί το διαγωνισμό, μπορούν να υποβάλλουν προσφορά.

γ) Συνοπτικές (πρόχειρος διαγωνισμός) είναι οι διαδικασίες που διενεργούνται μόνο για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών αγαθών αξίας κάτω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ECU, ετήσιας συνολικής δαπάνης, καθοριζομένης εκάστοτε με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου."

iv. Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με αρ. Π1/3305/3.11.2010 (ΦΕΚ Β' 1789/12.11.2010):

"2) Καθορίζουμε, σύμφωνα με άρθρο 2 παρ. 12 περ. γ' και παρ. 13 περ. 1 σημείο VIII του ν.2286/95 (ΦΕΚ 19/Α/1-2-1995) αντίστοιχα την ετήσια συνολική δαπάνη των Προμηθειών κατά κωδικό αριθμό είδους αυτών (του αρχείου ειδών προγράμματος) για τις οποίες η σύναψη των σχετικών συμβάσεων διενεργείται:

α) Με διαδικασίες διαπραγμάτευσης (εξαιρετική ή απευθείας ανάθεση) μέχρι του ποσού των 20.000,00 ευρώ άνευ ΦΠΑ.

β) Με συνοπτικές διαδικασίες (πρόχειρος διαγωνισμός) μέχρι του ποσού των 60.000,00 ευρώ άνευ ΦΠΑ."

v. Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με αρ. 11389/1993 (ΕΚΠΟΤΑ - ΦΕΚ 185Β/1993) αρ.

23 παρ. 4:

"4. Προμήθεια με "πρόχειρο διαγωνισμό" μπορεί να γίνει, έπειτα από απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας περί της διενέργειάς του, εφόσον η προϋπολογιζόμενη αξία της προμήθειας δεν υπερβαίνει το ποσό των 2.000.000 δραχμών συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ ή εκείνο που ορίζεται από τις διατάξεις του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 16 του άρθρου 3 του ν. 1797/1988 όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν."

vi. Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης και Ανάπτυξης με αρ. 27319/2002 (ΦΕΚ 945Β/2002):

"Καθορίζουμε, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 13 εδάφ. VIII του Ν. 2286/95, όπως συμπληρώθηκε

με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 13 του Ν. 2503/1997, την ετήσια συνολική δαπάνη των προμηθειών, για τις οποίες η σύναψη σχετικών συμβάσεων θα μπορεί να διενεργείται με διαδικασία διαπραγμάτευσης μέχρι του ποσού των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ, με Φ.Π.Α, κατά κωδικό αριθμό είδους αυτών (του αρχείου ειδών του Ενιαίου Προγράμματος Προμηθειών).”

vii. Ν. 3669/2008 αρ. 29:

“1. Αν πρόκειται για έργο που ο προϋπολογισμός του είναι μεγαλύτερος από το όριο που επιτρέπεται η απευθείας ανάθεση και μέχρι του ποσού που καθορίζεται κάθε φορά, σύμφωνα με τις διατάξεις του β` εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 83 του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α`), μπορεί να διενεργηθεί πρόχειρος διαγωνισμός ή προφορική δημοπρασία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους.”

viii. Απόφαση με αρ. Π1/2380/2012 των Υπουργών Οικονομικών-Εθνικής Άμυνας-Εσωτερικών-Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης-Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Β΄3400/20-12-2012) “Ρύθμιση των ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων” αρ. 2:

“Οι ρυθμίσεις της παρούσας κοινής υπουργικής απόφασης εφαρμόζονται σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του Ν. 4013/2011, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 4038/2012 (Α΄ 14) οι οποίες έχουν προϋπολογισμό ύψους ίσου ή μεγαλύτερου των χιλίων (1.000) ευρώ και συνάπτονται γραπτώς, με ηλεκτρονικό μέσο ή προφορικά μεταξύ των φορέων του δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 1β του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ Α΄ 247) και τρίτων, με αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών σε όλα τα στάδια ανάθεσης και εκτέλεσής τους, και ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης, με την επιφύλαξη των οριζομένων στην παράγραφο 7 του άρθρου 11 του Ν. 4013/2011 και της παρ. 4 του άρθρου 3 της παρούσης.”

3.[γ]

Ως προς τον **τίτλο του άρθρου 3 (Πεδίο εφαρμογής)**, επισημαίνεται ότι το πρώτο κεφάλαιο του σχεδίου νόμου ρυθμίζει και θέματα που δεν εμπίπτουν στα αναφερόμενα στο άρθρο 3 και συγκεκριμένα: Το άρθρο 3, εισάγει την υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ από όλες τις αναθέτουσες αρχές για όλα τα στάδια ανάθεσης και εκτέλεσης όλων των δημοσίων συμβάσεων με προϋπολογισμό άνω του ορίου που τίθεται κατά περίπτωση για τον πρόχειρο διαγωνισμό. Επομένως η εν λόγω διάταξη δεν ορίζει το πεδίο εφαρμογής, εν γένει του πρώτου κεφαλαίου του σχεδίου νόμου, αλλά προσδιορίζει το πεδίο εφαρμογής αποκλειστικά της εν λόγω θεσπιζόμενης υποχρέωσης, ήτοι προσδιορίζει και οριοθετεί σε τι ακριβώς συνίσταται η υποχρέωση αυτή, ποιους δημόσιους φορείς και ποιες δημόσιες συμβάσεις καταλαμβάνει. Επομένως ο τίτλος του άρθρου πρέπει να ανταποκρίνεται στη ρύθμιση αυτή. [βλ. σχετικά και παρατηρήσεις σημείου Β.1.γ παρούσας]

Ως προς το περιεχόμενο της διάταξης της **παρ. 1 του άρθρου 3** επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

Η θέσπιση της υποχρέωσης χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, δεδομένου ότι καταλαμβάνει τις συμβάσεις τόσο του ΠΔ 59/2007 όσο και του ΠΔ 60/2007, θα πρέπει να περιλαμβάνει εκτός από τις

αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του ΠΔ 60/2007 και τους αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του ΠΔ 59/2007. Επομένως το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 πρέπει να συμπληρωθεί αναλόγως.

Περαιτέρω η διαδικασία του πρόχειρου διαγωνισμού (συνοπτική διαδικασία) προβλέπεται σε περισσότερα του ενός και διαφορετικά νομοθετήματα, ομοίως και τα χρηματικά όρια προσφυγής στην διαδικασία αυτή, ανάλογα με το είδος της σύμβασης (π.χ. προμήθεια/υπηρεσία/έργο) ή/και την αναθέτουσα αρχή (π.χ. δημόσιος τομέας/ΟΤΑ).

Λαμβάνοντας δε υπόψη ότι η θεσπιζόμενη με την παρ. 1 του άρθρου αυτού υποχρέωση καταλαμβάνει όλες τις αναθέτουσες αρχές, ήτοι και φορείς εκτός της Κεντρικής ή ακόμα και της Γενικής Κυβέρνησης (εφόσον αποτελούν οργανισμούς δημοσίου δικαίου κατά την έννοια των ΠΔ 59/2007 και 60/2007), ή ακόμα και εκτός του εν γένει δημοσίου τομέα (εφόσον αποτελούν αναθέτοντες φορείς της περίπτωσης β' της παρ. 2 του αρ. 3 του ΠΔ 59/2007) οι σχετικές διατάξεις περί προσφυγής σε διαδικασία πρόχειρου διαγωνισμού ενδέχεται να ποικίλλουν ανά φορέα, θεσπίζοντας ενίοτε και αρκετά μεγάλη απόκλιση στα κατώφλια του πρόχειρου διαγωνισμού. Ενδεικτικά και προς κατανόηση των ανωτέρω αναφέρουμε τις ακόλουθες περιπτώσεις:

1) την περίπτωση σύναψης συμβάσεων της Κεντρικής Διοίκησης για την παροχή ειδικής κατηγορίας υπηρεσιών (συμβουλευτικών, ελεγκτικών, πληροφορικής, εκπόνησης μελετών αναγκών για την εφαρμογή του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας) με τη διαδικασία του πρόχειρου διαγωνισμού ετήσιας δαπάνης μέχρι του ποσού των 100.000 ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.), δυνάμει της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 3899/2010. Όπερ σημαίνει ότι αν διατηρηθεί η προτεινόμενη διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 3 του υπόψη σχεδίου νόμου ("*... για τους διαγωνισμούς με προϋπολογισμό άνω του ορίου που κατά περίπτωση ορίζεται για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με την διαδικασία του πρόχειρου διαγωνισμού.*"), οι εν λόγω συμβάσεις όλων των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης μέχρι του ποσού των 100.000 ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.) δεν θα καταλαμβάνονται από την υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ.

2) την περίπτωση προμήθειας αγαθών και λήψης υπηρεσιών στο πλαίσιο της εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής υποστήριξης της εφαρμογής των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ/ΠΑΑ/ΕΠ Αλιεία, που διενεργείται από τις Ειδικές Υπηρεσίες του ν.3614/2007 καθώς και τις υπηρεσίες υπουργείων ή Περιφέρειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ 4/2002 και της με αρ. 51540/ΕΥΣΣΑΑΠ/3628 Απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Β' 1856/26-11-2010), οι οποίες θεσπίζουν διαδικασίες διαφορετικές από τις προβλεπόμενες τόσο στο ν. 2286/1995 όσο και στο ν. 2362/1995, με όρους και κατώφλια επίσης διαφορετικά. Επομένως η διάταξη με την προτεινόμενη διατύπωση αφενός δεν καθιστά σαφές ποια διαδικασία από τις προβλεπόμενες σε αυτές τις ειδικές διατάξεις είναι η αντίστοιχη του πρόχειρου διαγωνισμού των νόμων 2286/1995 και 2362/1995, αφετέρου δε λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά (υψηλότερα) κατώφλια που προβλέπουν οι ειδικές αυτές διατάξεις.

3) την περίπτωση εκτέλεσης εργασιών στο πλαίσιο των αρχαιολογικών έργων δυνάμει του αρ. 11 του ΠΔ 99/1992 (Α' 46), το οποίο ορίζει ως ανώτατο χρηματικό όριο για την προσφυγή στη διαδικασία του πρόχειρου διαγωνισμού "*το διπλάσιο του ορίου του ποσού που ισχύει κάθε φορά για πρόχειρους διαγωνισμούς προμηθειών του Δημοσίου*", ήτοι με βάση τις ισχύουσες διατάξεις, το όριο του πρόχειρου για αυτήν την ειδική κατηγορία έργων της Γενικής Γραμματείας Πολιτισμού του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού είναι 120.000

ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.) και μάλιστα υπολογιζόμενο ανά είδος εργασίας ανά αρχαιολογικό έργο και όχι ανά ετήσια δαπάνη. Όπερ επίσης σημαίνει ότι αν διατηρηθεί η προτεινόμενη διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 3 του υπόψη σχεδίου νόμου (“ [...] για τους διαγωνισμούς με προϋπολογισμό άνω του ορίου που κατά περίπτωση ορίζεται για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με την διαδικασία του πρόχειρου διαγωνισμού.”), οι εν λόγω συμβάσεις ενός φορέα της Κεντρικής Διοίκησης μέχρι του ποσού των 120.000 ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.) δεν θα καταλαμβάνονται από την υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ.

Γίνεται κατανοητό ότι οποιεσδήποτε αντίστοιχες ειδικές ρυθμίσεις και δη φορέων εκτός Γενικής Κυβέρνησης, ενδέχεται να δημιουργήσουν παρόμοια προβλήματα εφαρμογής της διάταξης.

Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις ενδέχεται να μην προβλέπεται καν διαδικασία πρόχειρου διαγωνισμού ή να προβλέπεται κάποια άλλη συνοπτική διαδικασία. Ενδεικτικά αναφέρουμε τη διαδικασία της προφορικής δημοπράτησης που εφαρμόζεται για συμβάσεις έργων με προϋπολογισμό ίσο με αυτόν του πρόχειρου διαγωνισμού, διαδικασία η οποία ναί μεν είναι συνοπτική όπως και ο πρόχειρος και αφορά ίσου προϋπολογισμού συμβάσεις πλην όμως είναι προφορική διαδικασία, αποκλείοντας εν τοις πράγμασι την χρήση του ΕΣΗΔΗΣ, τουλάχιστον στο σύνολό του.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, κατά την άποψη της Αρχής, το εύρος της θεσπιζόμενης στην παρ. 1 του άρθρου 3 του σχεδίου νόμου υποχρέωσης χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ από τις αναθέτουσες αρχές πρέπει να προσδιοριστεί επί τη βάση συγκεκριμένου ρητά αναφερόμενου κατώτατου χρηματικού ορίου (π.χ. 60.000 ευρώ), το οποίο ανταποκρίνεται στους συγκεκριμένους σκοπούς και ανάγκες του νομοθέτη, με παράλληλη πρόβλεψη αναπροσαρμογής του ορίου αυτού με κανονιστική πράξη (υπουργική απόφαση).

Ως προς την πρόβλεψη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 3 του σχεδίου νόμου (παραπομπή στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων) επισημαίνεται ότι η απλή μεταφορά των διαδικασιών των “συμβατικών” διαγωνισμών και συμβάσεων σε ηλεκτρονικό επίπεδο δεν είναι ούτε πρακτικά άμεσα δυνατή, ούτε και από άποψη επίτευξης στόχων -όπως τίθενται στο υποβληθέν σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης- ορθή, δεδομένου ότι ελλοχεύει ο κίνδυνος να μεταφερθούν οι όποιες αγκυλώσεις ή η γραφειοκρατία των “συμβατικών” διαγωνισμών και στους ηλεκτρονικούς, υπονομεύοντας ταυτόχρονα κάποια από τα πλεονεκτήματα των τελευταίων. Εξάλλου, στο μέτρο που το υπόψη σχέδιο νόμου δεν εισάγει νέους ούτε τροποποιεί τους υπάρχοντες κανόνες και διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων, οι υφιστάμενες διατάξεις στον τομέα αυτό συνεχίζουν να ισχύουν και να εφαρμόζονται ως έχουν, επομένως το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 3 καθίσταται και περιττό.

Ως προς το περιεχόμενο της διάταξης της **παρ. 2 του άρθρου 3** επισημαίνουμε ότι η εκεί θεσπιζόμενη υποχρέωση καταχώρισης των προβλεπόμενων στην παρ. 2 του αρ. 11 του ν. 4013/2011 στοιχείων είναι αφενός περιττή, δεδομένου ότι έχει ήδη θεσπιστεί με την τελευταία διάταξη, καθώς και την εφαρμοστική ΚΥΑ με αρ. Π1/2380/2012 και ισχύει για όλες τις δημόσιες συμβάσεις άνω των 1.000 ευρώ και όχι μόνο μέχρι το χρηματικό όριο του πρόχειρου διαγωνισμού, αφετέρου δε με την προτεινόμενη διατύπωση της παρ. 2 φαίνεται να ορίζεται ότι στο Μητρώο καταχωρίζονται στοιχεία μόνο για συμβάσεις από 1.000 έως 60.000 ευρώ.

Επίσης επαναλαμβάνουμε ότι το ηλεκτρονικό αρχείο του Μητρώου αποτελεί μέρος ενός

μεγαλύτερου ηλεκτρονικού αρχείου, εκείνου της Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων, το οποίο θα εμπλουτιστεί περαιτέρω με πληροφορίες από τη διασύνδεση με τρίτα πληροφοριακά συστήματα και το οποίο τηρείται από την Αρχή. Επομένως το Μητρώο ούτε τεχνικά, ούτε και οργανωτικά αποτελεί τμήμα του ΕΣΗΔΗΣ. [βλ. και παραπάνω γενικές παρατηρήσεις σημείου Β.2.γ παρούσας]

Κατόπιν των ανωτέρω η Αρχή κρίνει ότι η παρ. 2 του αρ. 3 πρέπει να απαλειφθεί.

3.[δ] Κατά τη γνώμη της Αρχής η διάταξη του άρθρου 3 χρήζει των απαραίτητων σύμφωνα με τις ανωτέρω παρατηρήσεις βελτιώσεων και διορθώσεων.

4.[α] Με το προτεινόμενο άρθρο 4, εισάγεται η εξής ρύθμιση:

Άρθρο 4

Αναθέτουσες Αρχές

1. Οι Αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του π.δ. 60/2007 (Α' 64) και του άρθρου 3 του π.δ. 59/2007 (Α' 63), κατατάσσονται σε τρεις (3) κατηγορίες:

α) Στις πρωτοβάθμιες αναθέτουσες αρχές, οι οποίες συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις για έργα, προμήθειες, υπηρεσίες προϋπολογισμού μέχρι του ορίου που σε κάθε περίπτωση ορίζεται για την απ' ευθείας ανάθεση και με την προϋπόθεση ότι αυτές δεν αφορούν πάγιες ανάγκες ή σε είδη που εμφανίζουν περιοδικότητα.

β) Στις κεντρικές αναθέτουσες αρχές, οι οποίες συγκεντρώνουν, αξιολογούν και ομαδοποιούν αιτήματα των πρωτοβάθμιων αναθετουσών αρχών που έχουν υπό την εποπτεία τους και διενεργούν τους διαγωνισμούς άνω του ορίου που σε κάθε περίπτωση ορίζεται για την απ' ευθείας ανάθεση ή αυτούς που αναφέρονται σε πάγιες ανάγκες ή σε είδη που εμφανίζουν περιοδικότητα.

γ) Στις επιτελικές αναθέτουσες αρχές, οι οποίες έχουν την αρμοδιότητα συγκέντρωσης αιτημάτων και διενέργειας διαγωνισμών σε Εθνικό επίπεδο για προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών από φορείς που μπορεί να ανήκουν ή να μην ανήκουν στην εποπτεία τους. Οι επιτελικές αναθέτουσες αρχές είναι:

γα) Η Γενική Διεύθυνση Κρατικών Προμηθειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων.

γβ) Η Επιτροπή Προμηθειών Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται κεντρικές αναθέτουσες αρχές, οι όροι για την ομαδοποίηση και υπαγωγή δημοσίων συμβάσεων σε κεντρικές αναθέτουσες αρχές και σε επιτελικές αναθέτουσες αρχές, οι περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων οι οποίες δεν συνάπτονται από κεντρικές αναθέτουσες αρχές και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

4.[β] Σχετικές διατάξεις:

ι. ΠΔ 59/2007

αρ. 2 παρ. 8:

“8. Ως «κεντρική αρχή προμηθειών», νοείται μια αναθέτουσα αρχή κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή μια αναθέτουσα αρχή κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 10 του π.δ/τος 60/2007, με το οποίο μεταφέρθηκε η Οδηγία 2004/18/ΕΚ στο ελληνικό δίκαιο, η οποία αποκτά προϊόντα ή/και υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτοντες φορείς ή αναθέτει δημόσιες συμβάσεις ή συνάπτει συμφωνίες-πλαίσια για έργα, προϊόντα ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτοντες φορείς.”

και αρ. 3 παρ. 1 (α):

“1. Για τους σκοπούς του παρόντος διατάγματος νοούνται ως:

α) «αναθέτουσες αρχές»: το κράτος, οι αρχές, τοπικές ή περιφερειακές, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου και οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από τις προαναφερόμενες αρχές ή οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Ως «οργανισμός δημοσίου δικαίου» θεωρείται κάθε οργανισμός, ο οποίος έχει συσταθεί με συγκεκριμένο σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στο βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα, έχει νομική προσωπικότητα, και του οποίου η δραστηριότητα χρηματοδοτείται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος ή τις τοπικές ή περιφερειακές αρχές ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή του οποίου η διαχείριση υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή περισσότερο από το ήμισυ των μελών του διοικητικού, του διευθυντικού ή του εποπτικού συμβουλίου του διορίζεται από το κράτος, τις τοπικές ή περιφερειακές αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου [...]”

ii. Οδηγία 2004/18 αιτιολ.σκέψεις 9, 15 και 16:

“(9) Λόγω της πολυμορφίας που παρουσιάζουν οι δημόσιες συμβάσεις έργων, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορούν να προβλέπουν τόσο χωριστή όσο και κοινή ανάθεση των συμβάσεων για την εκτέλεση και τον σχεδιασμό των έργων. Η παρούσα οδηγία δεν αποσκοπεί στο να επιβάλει την κοινή ή χωριστή σύναψη. Η απόφαση όσον αφορά τη χωριστή ή κοινή σύναψη της σύμβασης πρέπει να λαμβάνεται με γνώμονα ποιοτικά και οικονομικά κριτήρια τα οποία μπορεί να προσδιορίζει το εθνικό δίκαιο.”

“(15) Στα κράτη μέλη έχουν αναπτυχθεί ορισμένες τεχνικές συγκεντρωτικών συστημάτων προμηθειών. Διάφορες αναθέτουσες αρχές είναι επιφορτισμένες με την πραγματοποίηση αγορών ή τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων/συμφωνιών-πλαίσιο που προορίζονται για άλλες αναθέτουσες αρχές. Οι τεχνικές αυτές παρέχουν τη δυνατότητα, λόγω του όγκου των αγοραζόμενων ποσοτήτων, να διευρύνεται ο ανταγωνισμός και να βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα των δημόσιων παραγγελιών. Θα πρέπει, επομένως, να προβλεφθεί ένας κοινοτικός ορισμός της κεντρικής αρχής προμηθειών με προορισμό τις αναθέτουσες αρχές. Είναι επίσης σκόπιμο να καθορισθούν οι όροι υπό τους οποίους, τηρουμένης της αρχής της αποφυγής διακρίσεων και της αρχής της ίσης μεταχείρισης, οι αναθέτουσες αρχές που αποκτούν έργα, προϊόντα ή/και υπηρεσίες προσφεύγοντας σε κεντρική αρχή προμηθειών, να μπορεί να θεωρείται ότι έχουν τηρήσει την παρούσα οδηγία.

(16) Για να ληφθούν υπόψη οι ανομοιότητες που υπάρχουν στα κράτη μέλη, θα πρέπει να τους παρασχεθεί η ευχέρεια να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να προσφεύγουν σε συμφωνίες-πλαίσιο, σε κεντρικές αρχές προμηθειών, σε δυναμικά συστήματα αγορών, σε ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς και σε ανταγωνιστικό διάλογο, όπως αυτά ορίζονται και ρυθμίζονται από την παρούσα οδηγία.”

iii. ΠΔ 60/2007

αρ. 2 παρ. 9, 10 και 17:

“9. «Αναθέτουσες αρχές» είναι το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου και οι ενώσεις μίας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Ως «οργανισμός δημοσίου δικαίου» νοείται κάθε οργανισμός:

α) ο οποίος έχει συσταθεί με συγκεκριμένο σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στον βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα.

β) ο οποίος έχει νομική προσωπικότητα, και

γ) η δραστηριότητα του οποίου χρηματοδοτείται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ή η διαχείριση του οποίου υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς, ή του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών του διοικητικού, του διευθυντικού ή του εποπτικού συμβουλίου, διορίζεται από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου. Οι οργανισμοί και οι κατηγορίες οργανισμών δημοσίου δικαίου που πληρούν τα κριτήρια τα οποία απαριθμούνται στο δεύτερο εδάφιο σημεία α), β) και γ), παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙΙ. Οι σχετικοί πίνακες μπορούν να εμπλουτίζονται με την προσθήκη και άλλων οργανισμών ή κατηγοριών οργανισμών δημοσίου δικαίου.

10. «Κεντρική αρχή προμηθειών» είναι μια αναθέτουσα αρχή η οποία είτε αποκτά προϊόντα ή/και υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές, είτε αναθέτει δημόσιες συμβάσεις ή συνάπτει συμφωνίες-πλαίσια για έργα, προϊόντα ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές.”

και αρ. 17:

“1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να εξασφαλίζουν έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες προσφεύγοντας σε κεντρικές αρχές προμηθειών.

2. Οι αναθέτουσες αρχές που αποκτούν έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες προσφεύγοντας σε κεντρική αρχή προμηθειών, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 10, θεωρείται ότι έχουν τηρήσει τις διατάξεις του παρόντος, εφόσον αυτές έχουν τηρηθεί από την κεντρική αρχή προμηθειών.”

iv. ν. 2286/1995 αρ. 2 παρ. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 και 11:

“4. Μετά την έγκριση του Ε.Π.Π., αρχίζει η διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων προμηθειών, που ολοκληρώνεται με την παραλαβή του αγαθού και την αποπληρωμή του τιμήματος.

Η σύναψη και η εκτέλεση των συμβάσεων προμηθειών μπορεί να είναι, είτε κεντρική, όταν διενεργείται από το Υπουργείο Εμπορίου είτε αποκεντρωμένη, όταν διενεργείται από οποιονδήποτε άλλο φορέα υπαγόμενο στις διατάξεις του νόμου αυτού.

Από το Υπουργείο Εμπορίου συνάπτονται και εκτελούνται συμβάσεις προμηθειών, που η δαπάνη τους βαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό, τους προσαρτημένους σε αυτόν ειδικούς προϋπολογισμούς και λογαριασμούς, τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων, καθώς και κάθε αποκεντρωμένη προμήθεια, εφόσον εγκριθεί, με κοινή απόφαση των Υπουργών Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μετά από γνώμη της Ε.Π.Π.Π.

5. Από την ανωτέρω αρμοδιότητα του Υπουργείου Εμπορίου εξαιρούνται οι προμήθειες:

α) Για τις οποίες η κατ` είδος ετήσια συνολική δαπάνη δεν υπερβαίνει το ποσό που καθορίζει με απόφαση του ο Υπουργός Εμπορίου. [Σύμφωνα με την ΥΑ Π1/3305/3.11.2010 (ΦΕΚ Β'1789/12.11.2010) παρ. 1, ισχύουν τα ακόλουθα: "1) Εξαιρούμε, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 5 εδάφ. α` του ν.2286/95 και υπό την επιφύλαξη της παρ.9 αυτού, από την αρμοδιότητα της Γενικής

Γραμματείας Εμπορίου τη διενέργεια διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων προμηθειών, για τις οποίες η ετήσια συνολική δαπάνη κατά κωδικό αριθμό είδους αυτών (του αρχείου ειδών προγράμματος) δεν υπερβαίνει το ποσό των 120.000 ΕΥΡΩ άνευ ΦΠΑ. Οι φορείς εκτέλεσης προμηθειών της ανωτέρω περίπτωσης υποχρεούνται, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 16 του Ν. 2286/95 να αποστέλλουν στη Δ/ση Πολιτικής Προμηθειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου απολογιστικά στοιχεία αυτών.”]

β) Που αναφέρονται σε είδη γραφικής ύλης, εξοπλισμό θέρμανσης και φωτισμού, έπιπλα, είδη καθαριότητας, τα οποία βαρύνουν τις πιστώσεις που έχουν εγγραφεί στους νομαρχιακούς και περιφερειακούς προϋπολογισμούς.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου, μετά από γνώμη της Ε.Π.Π.Π. σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για συγκεκριμένους λόγους που επικαλείται και αποδεικνύει ο ενδιαφερόμενος φορέας, παρέχεται η ευχέρεια κατά την ένταξη στο Ε.Π.Π. να συνάπτει και εκτελεί ο ίδιος αποκεντρωμένα συμβάσεις προμηθειών, τηρώντας τους δεσμευτικούς όρους της απόφασης, που σύμφωνα με τον παρόντα νόμο συνάπτει και εκτελεί το Υπουργείο Εμπορίου.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου, μετά από γνώμη της αρμόδιας επιτροπής προμηθειών, παρέχεται σε κάθε ενδιαφερόμενο φορέα η παραπάνω ευχέρεια με τους προαναφερθέντες όρους και μετά την ενταξή του στο Ε.Π.Π.

8. Με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου, μετά από γνώμη της αρμόδιας επιτροπής προμηθειών, παρέχεται η ευχέρεια στους φορείς να εκτελούν συμβάσεις προμηθειών που έχει συνάψει για λογαριασμό τους το Υπουργείο Εμπορίου και υπό τους όρους που έχουν τεθεί από αυτό.

9. Το Υπουργείο Εμπορίου μπορεί να προβαίνει στη σύναψη και εκτέλεση ενοποιημένων συμβάσεων προμηθειών για την κάλυψη αναγκών περισσότερων φορέων.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου, μετά από γνώμη της Ε.Π.Π.Π., παρέχεται η ευχέρεια για τη σύναψη και εκτέλεση μεμονωμένων ή ενοποιημένων συμβάσεων προμηθειών σε έναν από τους φορείς της παρ.1 του άρθρου 1, που ενεργεί, σύμφωνα με τους δεσμευτικούς όρους της απόφασης.

11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορίου, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την έγκριση, διάθεση και μεταφορά πιστώσεων που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση ενοποιημένων συμβάσεων προμηθειών.”

v. v. 3580/2007 αρ. 6 παρ. 7, όπως ισχύει:

“7. Η Επιτροπή Προμηθειών Υγείας με αιτιολογημένη απόφαση της, κατόπιν εγκρίσεως του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, δύναται να διενεργεί διαγωνισμούς, που έχουν εγκριθεί από το Πρόγραμμα Προμηθειών Υπηρεσιών Υγείας, με ενιαίες προδιαγραφές για τις ανάγκες των φορέων ευθύνης του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή να αναθέτει κατ` εξαίρεση την υλοποίηση ενιαίων διαγωνισμών του Προγράμματος Προμηθειών Υπηρεσιών Υγείας στις Υ.Πε., για τις ανάγκες των φορέων ευθύνης τους, κατόπιν σχετικής εισήγησης της αρμόδιας Υ.Πε. Η Επιτροπή Προμηθειών Υγείας με αιτιολογημένη απόφαση της, κατόπιν εγκρίσεως του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, δύναται να αναθέσει, κατ` εξαίρεση σε φορέα του άρθρου 9, την ευθύνη διεξαγωγής διαγωνισμού για την πραγματοποίηση προμήθειας του φορέα αυτού ιδίως για υλικά καθαριότητας, ιατρικά αέρια, καύσιμα, τρόφιμα - ποτά, έντυπα - γραφική ύλη και υπηρεσίες εστίασης και καθαριότητας. Με την απόφαση της η Ε.Π.Υ. καθορίζει το αντικείμενο της προμήθειας και τις προδιαγραφές του, τους όρους και την επιτροπή διεξαγωγής του εν λόγω διαγωνισμού. [...]”

vi. Ν.2362/1995:

αρ. 82:

“1. Για κάθε σύμβαση του Δημοσίου που συνεπάγεται έσοδο ή δαπάνη αυτού, αν δεν ορίζεται διαφορετικά με ειδική διάταξη, προηγείται η προβλεπόμενη από τις κατά περίπτωση ισχύουσες διατάξεις διαδικασία του ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων με συνοπτική διαδικασία ή διαπραγμάτευση.”

και αρ. 83:

“1. Επιτρέπεται η με απευθείας ανάθεση σύναψη σύμβασης προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων για ετήσια δαπάνη μέχρι ποσού ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) δραχμών.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών τα ανωτέρω ποσά δύναται να αναπροσαρμόζονται.”

vii. Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών με αρ. 35130/739/9.8.2010 (ΦΕΚ Β' 1291/11.8.2010)

“1. Αναπροσαρμόζουμε τα ποσά για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων που αφορούν προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων ως ακολούθως:

α) Με απευθείας ανάθεση μέχρι του ποσού των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

[...]

2. Οι περιορισμοί των ως άνω ποσών αναφέρονται σε σχέση με το ύψος της εγγεγραμμένης ετήσιας πίστωσης κατά Ειδικό Φορέα και Κ.Α.Ε. στον προϋπολογισμό κάθε φορέα και στα ποσά αυτά δεν συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α.”

viii. Ν. 2286/1995 αρ. 2 παρ. 12-13:

“12. Οι διαδικασίες συνάψεως συμβάσεων προμηθειών διακρίνονται σε συνοπτικές, ανοικτές, κλειστές και με διαπραγμάτευση :

[...] δ) Με διαπραγμάτευση (εξαιρετική ή απευθείας ανάθεση) είναι η διαδικασία που οι επί μέρους φορείς προσφεύγουν στους προμηθευτές της επιλογής τους και διαπραγματεύονται τους όρους των υπό σύναψη συμβάσεων με έναν ή περισσότερους από αυτούς, με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.

13. Η διαδικασία του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να τηρηθεί στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

VIII. Για την προμήθεια αγαθών, αξίας κάτω των διακοσίων χιλιάδων (200 000) ECU, η δαπάνη των οποίων δεν υπερβαίνει κατ είδος σε ετήσια βάση το ποσό που καθορίζεται εκάστοτε από τον Υπουργό Εμπορίου.

Ειδικώς για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού (Ο.Τ.Α.) τους συνδέσμους τους, τα δημοτικά και κοινοτικά τους ιδρύματα, τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τα συμβούλια περιοχής του άρθρου 48 του ν. 2218/1994 (ΦΕΚ 90 Α') το ανωτέρω ποσό καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Ανάπτυξης.”

ix. Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με αρ. Π1/3305/3.11.2010 (ΦΕΚ Β' 1789/12.11.2010)

“2) Καθορίζουμε, σύμφωνα με άρθρο 2 παρ. 12 περ. γ' και παρ. 13 περ. 1 σημείο VIII του ν.2286/95 (ΦΕΚ 19/Α/1-2-1995) αντίστοιχα την ετήσια συνολική δαπάνη των Προμηθειών κατά κωδικό αριθμό είδους αυτών (του αρχείου ειδών προγράμματος) για τις οποίες η σύναψη των σχετικών συμβάσεων διενεργείται:

α) Με διαδικασίες διαπραγμάτευσης (εξαιρετική ή απευθείας ανάθεση) μέχρι του ποσού των 20.000,00 ευρώ άνευ ΦΠΑ.[...]"

χ. Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης και Ανάπτυξης με αρ. 27319/2002 (ΦΕΚ 945B/2002):

"Καθορίζουμε, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 13 εδάφ. VIII του Ν. 2286/95, όπως συμπληρώθηκε με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 13 του Ν. 2503/1997, την ετήσια συνολική δαπάνη των προμηθειών, για τις οποίες η σύναψη σχετικών συμβάσεων θα μπορεί να διενεργείται με διαδικασία διαπραγμάτευσης μέχρι του ποσού των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ, με Φ.Π.Α, κατά κωδικό αριθμό είδους αυτών (του αρχείου ειδών του Ενιαίου Προγράμματος Προμηθειών)."

xi. ν. 3316/2005 αρ. 10 παρ. 2:

"2. Επιτρέπεται η χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση σχετικής προκήρυξης μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

στ) Όταν συντρέχει επείγουσα περίπτωση για την ανάθεση μελέτης με συνολική προεκτιμώμενη αμοιβή μέχρι 30.000 ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.), ή σύμβασης παροχής υπηρεσιών μέχρι 15.000 ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.). Για την υπογραφή της σύμβασης απαιτείται γνωμοδότηση του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου σχετικά με τη συνδρομή της επείγουσας περίπτωσης και σχετική αναγγελία με τα κρίσιμα στοιχεία της σύμβασης (ποσό σύμβασης, ανάδοχος κ.λπ.), η οποία αποστέλλεται προς δημοσίευση στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε. δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν την υπογραφή. Η καθορισμένη από την υπηρεσία προεκτιμώμενη αμοιβή αποτελεί το ανώτατο όριο της συμβατικής αμοιβής του αναδόχου. Με βάση την παρούσα διάταξη μπορούν να ανατεθούν από τις αναθέτουσες αρχές κατ' έτος μία ή περισσότερες συμβάσεις μελετών και υπηρεσιών, συνολικού προϋπολογισμού μέχρι ποσοστού 10% των πιστώσεων της αναθέτουσας αρχής του τρέχοντος έτους, για ανάθεση συμβάσεων μελετών και υπηρεσιών. Συμβάσεις που συνάπτονται κατά παράβαση των διατάξεων της περίπτωσης αυτής είναι άκυρες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα."

4.[γ]

Καταρχήν επισημαίνεται ότι από τη διατύπωση του άρθρου 4 (Αναθέτουσες Αρχές) δεν φαίνεται να εισάγεται κάποια ρύθμιση σχετική με το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων, αντίθετα αποτελεί μία όλως αποσπασματική και ελλιπή διάταξη αναφορικά με έναν τομέα πολυσύνθετο των δημοσίων συμβάσεων, αυτόν της ενοποίησης και κεντροποίησης των διαγωνισμών. Επομένως **η ένταξη της διάταξης αυτής στο πρώτο κεφάλαιο** του υποβληθέντος σχεδίου νόμου που τιτλοφορείται "Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων" δέον όπως επανεξεταστεί, με γνώμονα και τις παρακάτω αναλυτικές παρατηρήσεις.

Ως προς τον **τίτλο του άρθρου 4 (Αναθέτουσες Αρχές)** παρατηρούμε ότι η φράση που έχει επιλεγεί "Αναθέτουσες Αρχές" παραπέμπει σε διάταξη με περιεχόμενο τον ορισμό των αναθετουσών αρχών (α.α.), τον οποίο ο κοινοτικός και εν συνεχεία και ο εθνικός νομοθέτης έχει προ πολλού εισαγάγει στα άρθρα 2 παρ. 9 του ΠΔ 60/2007 και 3 του ΠΔ 59/2007. Το γεγονός αυτό αναγνωρίζει και η ίδια η προτεινόμενη διάταξη η οποία παραπέμπει για την έννοια της αναθέτουσας αρχής στα ως άνω ΠΔ. Επομένως ο τίτλος του άρθρου 4 θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί ώστε να ανταποκρίνεται στο ακριβές περιεχόμενό του.

Ως προς το περιεχόμενο της διάταξης της **παρ. 1 του άρθρου 4** επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Καταρχήν επαναλαμβάνουμε ότι οι διατάξεις νόμου περιλαμβάνουν επιταγές, εισάγουν

ρυθμίσεις, θεσπίζοντας υποχρεώσεις, δικαιώματα, διαδικασίες, κυρώσεις. Στην παρ. 1 με την προτεινόμενη διατύπωση εισάγεται μία κατηγοριοποίηση των αναθετουσών αρχών, χωρίς να προκύπτει ρητά και κατηγορηματικά η θέσπιση υποχρεώσεων, επιταγών ή απαγορεύσεων για αυτές. Αντίθετα η προτεινόμενη διατύπωση της διάταξης αφήνει ευρύ περιθώριο να ερμηνευθεί ότι η εν λόγω κατάταξη έχει τη βάση της σε αρμοδιότητες των αναθετουσών αρχών που έχουν ήδη θεσπιστεί από το νομοθέτη και ισχύουν. Ωστόσο, σύμφωνα με τις αρχές της καλής νομοθέτησης, στην υπόψη διάταξη νόμου θα έπρεπε κατά κύριο λόγο να ορίζονται ρητά και με σαφήνεια οι επιταγές και οι απαγορεύσεις προς τις αναθέτουσες αρχές -και με βάση αυτές τις υποχρεώσεις να προκύπτει η όποια κατηγοριοποίησή τους.

Περαιτέρω το ενωσιακό δίκαιο (αρ. 2 παρ. 8 ΠΔ 59/2007 και αρ. 2 παρ. 10 ΠΔ 60/2007) έχει εισαγάγει την έννοια της “Κεντρικής Αρχής Προμηθειών”. Από την διατύπωση των σχετικών διατάξεων προκύπτει ότι μία Κ.Α.Π. μπορεί είτε να αγοράζει η ίδια αποκλειστικά (χονδρικά) προϊόντα ή/και υπηρεσίες από τους οικονομικούς φορείς και στη συνέχεια οι αναθέτουσες αρχές να τα αγοράζουν προσφεύγοντας σε αυτήν, είτε να δρα ως ενδιάμεσος στην διενέργεια των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης και οι αναθέτουσες αρχές να τα αγοράζουν μέσω αυτής.

Ωστόσο από την προτεινόμενη διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 4 (“διενεργούν τους διαγωνισμούς”) δεν προκύπτει καταρχήν με σαφήνεια από ποια/ες αρχή/ες (την Κ.Α.Π. για την οποία προορίζεται, την Κ.Α.Α./Ε.Α.Α. ή από όλες) συνάπτεται/υπογράφεται η σύμβαση που θα προκύψει μετά τους διαγωνισμούς που διενεργούν τόσο οι κεντρικές αναθέτουσες αρχές (Κ.Α.Π.) όσο και οι επιτελικές αναθέτουσες αρχές (Ε.Α.Α.) και σε περίπτωση που αυτή συνάπτεται αποκλειστικά από την Κ.Α.Α./Ε.Α.Α. η οποία διενήργησε το διαγωνισμό η διαδικασία απόκτησης των προϊόντων και υπηρεσιών από τις Κ.Α.Π.

Πέραν του ανωτέρω, από την προτεινόμενη διατύπωση της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 4 δεν προκύπτουν με σαφήνεια τα ακόλουθα:

- οι διαφορετικές υποχρεώσεις/αρμοδιότητες μεταξύ των Κ.Α.Α. και των Ε.Α.Α., δεδομένου ότι από την προτεινόμενη διατύπωση και οι δύο κατηγορίες συγκεντρώνουν και ομαδοποιούν αιτήματα των Π.Α.Α. (πρωτοβάθμιες αναθέτουσες αρχές), διενεργούν διαγωνισμούς για -συχνά τις ίδιες- Π.Α.Α. (π.χ. στην περίπτωση Π.Α.Α. που ανήκει στην εποπτεία μιας Κ.Α.Α., δεν προκύπτει σαφώς ποιος διενεργεί τον διαγωνισμό, η Κ.Α.Α. αυτή ή κάποια από τις Ε.Α.Α. και στην τελευταία περίπτωση ποια από τις δύο προβλεπόμενες Ε.Α.Α. και βάση ποιων κριτηρίων),
- αν οι Κ.Α.Α. και οι Ε.Α.Α. εγκρίνουν τα αιτήματα που ομαδοποιούν ή αν αυτά εγκρίνονται από κάποιον άλλο φορέα και ποιόν,
- πώς διακρίνεται η αρμοδιότητα διενέργειας διαγωνισμών μεταξύ των δύο οριζόμενων Ε.Α.Α., με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο ή άλλως και τίνι τρόπο,
- αν οι διαγωνισμοί που θα διενεργούνται από τις Κ.Α.Α. αφορούν το σύνολο των δημοσίων συμβάσεων (προμήθειες, υπηρεσίες και έργα),
- αν οι διαγωνισμοί για δημόσια έργα θα διενεργούνται σε εθνικό επίπεδο από κάποια Ε.Α.Α. ή εάν τέτοια δυνατότητα δεν προβλέπεται, δεδομένου ότι το σημείο γ’ αναφέρεται μόνο σε συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών,
- αν είναι δυναμικό ή υποχρεωτικό για τις Κ.Α.Α. να διενεργούν όλους τους διαγωνισμούς των Π.Α.Α. (για τις συμβάσεις που ορίζεται εκεί),
- αν αποκλειστικά οι Κ.Α.Α. διενεργούν υποχρεωτικά τον διαγωνισμό σε κάθε περίπτωση, ακόμα και όταν πρόκειται για έναν διαγωνισμό μίας και μόνο Π.Α.Α. που υπάγεται στην εποπτεία τους ή εάν, προκειμένου να επιληφθεί της διενέργειας ενός διαγωνισμού μία Κ.Α.Α., πρέπει να έχει ομαδοποιήσει περισσότερα αιτήματα και πόσα ή/και περισσότερων Π.Α.Α. και πόσων,
- αν οι Ε.Α.Α. διενεργούν μόνο διαγωνισμούς “σε Εθνικό επίπεδο” ή και άλλους διαγωνισμούς,

- αν η “αρμοδιότητα” των Ε.Α.Α. που αναφέρεται στο σημείο γ’ της παρ. 1 του άρθρου 4 παραπέμπει σε ισχύουσα ήδη θεσμοθετημένη αρμοδιότητα αυτών, ή αν θεσπίζει νέα αρμοδιότητα (βλ. και διαφορετική διατύπωση σημείου β’, όπου δε γίνεται λόγος για “αρμοδιότητα” των Κ.Α.Α.). Σε περίπτωση ήδη θεσμοθετημένης αρμοδιότητας, θα πρέπει να προσδιορίζονται ρητά οι διατάξεις βάσει των οποίων προβλέπεται η άσκησή της από τις Ε.Α.Α., λόγω των παραπάνω ασαφειών και ελλείψεων στην προτεινόμενη ρύθμιση, η Αρχή δεν δύναται να αποφανθεί οριστικά επί της διάταξης του άρθρου 4 του υπόψη σχεδίου νόμου.

Ωστόσο, αναφορικά με τα όσα προβλέπονται με την τρέχουσα διατύπωση παρατηρούνται τα εξής:

Το άρθρο 3 του ΠΔ 59/2007 στο οποίο παραπέμπει η παρ. 1 του άρθρου 4 του σχεδίου νόμου καθορίζει τους αναθέτοντες φορείς και όχι μόνο τις αναθέτουσες αρχές. Από την άλλη η έννοια της Κεντρικής Αρχής Προμηθειών στο ενωσιακό δίκαιο δεν περιλαμβάνει όλους τους αναθέτοντες φορείς του ΠΔ 59/2007, αλλά μόνο όσους αποτελούν αναθέτουσες αρχές. Επομένως για λόγους ομοιομορφίας και εναρμόνισης της διάταξης με το ενωσιακό δίκαιο, η ρύθμιση που θα εισαγάγει το άρθρο 4 θα πρέπει να λάβει υπόψη τα ανωτέρω.

Περαιτέρω επισημαίνεται ότι οι έννοιες “πάγιες ανάγκες” και “είδη που εμφανίζουν περιοδικότητα” είναι αρκετά αόριστες (δεν προσδιορίζει η διάταξη με ποια κριτήρια κρίνεται, σε ποιο χρονικό σημείο και από ποιόν).

Πέραν των ανωτέρω παρατηρείται από την Αρχή ότι η έννοια της “εποπτείας”, η οποία χρησιμοποιείται στα σημεία β’ και γ’ για τον καθορισμό των Α.Α. τα αιτήματα των οποίων συγκεντρώνουν κλπ οι Κ.Α.Α. ή και οι Ε.Α.Α. και τους διαγωνισμούς των οποίων διενεργούν αυτές οι τελευταίες, είναι επίσης αρκετά αόριστη και δεν εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις Α.Α., δεδομένου ότι:

- η έννοια της εποπτείας αναφέρεται κατά βάση σε επέμβαση του κράτους στη λειτουργία άλλων (πλην του κράτους) δημόσιων νομικών προσώπων. Ωστόσο στην έννοια της Α.Α. κατά τις διατάξεις των ΠΔ 59/2007 και 60/2007 περιλαμβάνονται φορείς που αφενός ανήκουν στο κράτος -οπότε η έννοια της εποπτείας δεν εφαρμόζεται σε αυτούς- ή φορείς που δεν αποτελούν καν δημόσια νομικά πρόσωπα,

- όταν πρόκειται για οργανωτικά τμήματα του ίδιου νομικού προσώπου (είτε του κράτους, είτε άλλου δημόσιου νομικού προσώπου), βρίσκονται μεταξύ τους σε ιεραρχική σχέση και όχι σε σχέση εποπτείας,

- η εποπτεία αποτελεί έννοια η οποία προβλέπεται από πλήθος ειδικών διατάξεων του διοικητικού δικαίου, οι οποίοι καθορίζουν τα όρια και το είδος αυτής και οι οποίοι μπορεί να τροποποιούνται και

- συχνά οι διατάξεις αναφέρουν απλά ότι ένα νομικό πρόσωπο “τελεί υπό την εποπτεία” ενός υπουργού, χωρίς να καθορίζουν με ποιο τρόπο ασκείται η εποπτεία αυτή και άρα στις περιπτώσεις αυτές δεν ιδρύεται σχέση διοικητικής εποπτείας, αλλά απλά αρμοδιότητα του υπουργού για την παρακολούθηση της δραστηριότητας του νομικού προσώπου. Δεν είναι σαφές αν η προτεινόμενη διάταξη καταλαμβάνει ή όχι και αυτές τις περιπτώσεις.

Επομένως, προς άρση της αοριστίας και προκειμένου να περιληφθούν όλες οι δυνατές περιπτώσεις, ορθότερο θα ήταν η διάταξη του νόμου να ορίσει ρητά -είτε στο σώμα της ίδιας της νομοθετικής διάταξης, είτε σε κανονιστική πράξη κατόπιν ειδικής και ορισμένης εξουσιοδότησης- τις Α.Α. των οποίων τα αιτήματα συγκεντρώνουν κλπ οι Κ.Α.Α. ή και οι Ε.Α.Α. και τους διαγωνισμούς τους οποίους διενεργούν αυτές οι τελευταίες. Στη διάταξη επίσης θα πρέπει να ορίζονται όλες οι απαιτούμενες ρυθμίσεις (οργανωτικής, δημοσιονομικής φύσης, τυχόν

απαιτούμενες εξουσιοδοτήσεις, μεταβίβασης αρμοδιότητας κλπ) ώστε μία Α.Α. να συγκεντρώνει αιτήματα και να διενεργεί διαγωνισμούς για άλλες Α.Α., οι οποίες δεν ανήκουν ιεραρχικά σε αυτήν ή δεν τελούν σε σχέση διοικητικής εποπτείας με αυτήν.

Παράλληλα σημειώνεται ότι η φράση στο σημείο γ' της παρ. 1 του άρθρου 4 "σε Εθνικό επίπεδο" είναι επίσης αρκετά αόριστη και δεν προκύπτει με σαφήνεια αν αναφέρεται σε διαγωνισμούς που θα διενεργούνται από μία Ε.Α.Α. για ανάγκες φορέων από όλη τη χώρα και δη πόσων φορέων, ήτοι ποιοι είναι οι ακριβείς όροι για να θεωρηθεί ένας διαγωνισμός εθνικός -οπότε να διενεργείται από μία Ε.Α.Α., δεδομένου ότι η έννοια αυτή δεν προσδιορίζεται πουθενά στην κείμενη νομοθεσία.

Επίσης η Αρχή οφείλει να επισημάνει ότι θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη από το νομοθέτη η επικείμενη, εντός του πρώτου εξαμήνου του 2013, κατάργηση της Ε.Π.Υ. δυνάμει του ν.3918/2011, όπως ισχύει με το ν. 4052/2012.

Πέραν των ανωτέρω επισημαίνουμε ότι η υπόψη διάταξη δεν τηρεί πλήρως ορολογική συνέπεια, δεδομένου ότι στα σημεία α' και β' γίνεται λόγος για αναθέτουσες αρχές (Π.Α.Α./Κ.Α.Α.), ενώ στο σημείο γ' σε "φορείς".

Επιπρόσθετα, όσον αφορά τη δυνατότητα διενέργειας ενιαίων διαγωνισμών από τις δύο αρχές που ορίζονται ως Ε.Α.Α. (Γ.Γ.Ε και Ε.Π.Υ.), σημειώνουμε ότι προβλέπεται ήδη από υφιστάμενες προ πολλού διατάξεις [βλ. σημείο Β.4.α, ιν και ν παρούσας] και επομένως η Αρχή αδυνατεί να διαπιστώσει την αναγκαιότητα θέσπισης νέας διάταξης η οποία μάλιστα εμφανίζει και πληθώρα ασαφειών και ελλείψεων, σύμφωνα με τις λοιπές παρατηρήσεις της παρούσας γνώμης.

Τέλος υπογραμμίζεται ότι η επιλογή ως Ε.Α.Α. ήδη υφιστάμενων δομών της δημόσιας διοίκησης, προκειμένου να είναι αποτελεσματική και προς την κατεύθυνση της απλοποίησης και της επιτάχυνσης των διαδικασιών ανάθεσης, θα πρέπει απαραίτητως να συνοδευτεί από τη μεταρρύθμιση του νομοθετικού πλαισίου και ιδίως εκείνων των ρυθμίσεων στις οποίες εν μέρει οφείλονται οι υπέρμετρες καθυστερήσεις στις διαγωνιστικές διαδικασίες (π.χ. των ήδη διενεργούμενων κεντρικών διαγωνισμών από την Ε.Π.Υ.) και φυσικά της λειτουργίας και δομής και των ίδιων αυτών των αρχών. Σε διαφορετική περίπτωση ο όποιος ορισμός των δύο αυτών φορέων ως Ε.Α.Α. δεν θα συνεισφέρει στην επίτευξη ούτε των σκοπών των συγκεντρωτικών συστημάτων προμηθειών ούτε του σκοπού του εξορθολογισμού του όλου συστήματος ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

Κατόπιν της διαπίστωσης όλων των ανωτέρω ελλείψεων, ασαφειών και προβλημάτων και δεδομένου ότι πρόκειται για μία ρύθμιση μεγάλης σημασίας με σημαντικές προεκτάσεις στον τομέα της ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων, όπως διενεργείται μέχρι σήμερα, η Αρχή θεωρεί ορθότερο να αποτυπώνονται στο νόμο οι ακριβείς όροι και προϋποθέσεις για την εφαρμογή της και όχι να ανατίθεται ο καθορισμός των συγκεκριμένων δημοσίων συμβάσεων που θα συνάπτονται εφεξής μόνο από Κ.Α.Α. ή Ε.Α.Α. στον κανονιστικό νομοθέτη (αρμόδιοι υπουργοί). Συγκεκριμένα η Αρχή υπογραμμίζει ότι οι τεχνικές συγκεντρωτικών συστημάτων προμηθειών, προβλέφθηκαν για πρώτη φορά στην κοινοτική νομοθεσία στην Οδηγία 2004/18 και στοχεύουν, μέσω της ομαδοποίησης δαπανών και αναγκών στην αύξηση του ανταγωνισμού και την βελτίωση της αποτελεσματικότητας (βλ. σκέψεις 15 και 16 Οδηγίας 2004/18). Για την επίτευξη των στόχων αυτών το κράτος μέλος δέον όπως, κατόπιν έρευνας για την διαπίστωση των σχετικών αναγκών, να καθορίσει τις κατηγορίες εκείνες αγαθών, υπηρεσιών και έργων που αφενός μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ομαδοποίησης (π.χ. αγαθά που δεν έχουν εξειδικευμένες, λόγω φύσης α.α., προδιαγραφές) και αφετέρου που η ομαδοποίησή τους θα συμβάλει στην επίτευξη των ανωτέρω στόχων (π.χ. ιδιαίτερα υψηλές δαπάνες ή ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός διαγωνιστικών

διαδικασιών σε επίπεδο κράτους μέλους για κάποια κατηγορία αγαθών).

Ειδικά για τις συμβάσεις έργων επισημαίνεται η επιταγή της ένατης αιτιολογικής σκέψης της Οδηγίας 2004/18 να προβλέπονται τόσο χωριστή όσο και κοινή ανάθεση. Η Οδηγία στο ίδιο σημείο υπογραμμίζει ότι η προσφυγή σε χωριστή ή κοινή ανάθεση πρέπει να αποτελεί αντικείμενο απόφασης με γνώμονα ποιοτικά και οικονομικά κριτήρια τα οποία θα ορίζει το εθνικό δίκαιο.

Επομένως η Αρχή οφείλει να επισημάνει ότι σε αυτό το πρώιμο χρονικό σημείο θεσμοθέτησης και εξειδίκευσης των νομικών κανόνων για την εισαγωγή συγκεντρωτικών συστημάτων προμηθειών, θα ήταν ορθότερο και πιο αποτελεσματικό να προσδιοριστούν με σαφείς και ρητούς όρους συγκεκριμένες -έστω και λίγες αρχικά- κατηγορίες αγαθών, υπηρεσιών και έργων στις οποίες να εφαρμοστούν σε πρώτο στάδιο οι τεχνικές αυτές. Αντίθετα η σύνδεση της ανάγκης για εισαγωγή συγκεντρωτικών συστημάτων προμηθειών αποκλειστικά και καταρχήν με τη μείωση των Α.Α., σύμφωνα με το υποβληθέν σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης, εκκινεί από εσφαλμένη βάση για την σκοπιμότητα των συγκεντρωτικών αυτών συστημάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Σκοπός δεν πρέπει να είναι η μείωση των φορέων του δημοσίου που διεξάγουν διαγωνισμούς, αλλά η διεξαγωγή ενιαίων διαγωνισμών για περισσότερους φορείς του δημοσίου, για κάποιες ή για όλες τις συμβάσεις, εφόσον με την συγκέντρωση αυτή επιτυγχάνονται στόχοι όπως η εξοικονόμηση των πόρων, η ενίσχυση του ανταγωνισμού και της διαφάνειας, η επιτάχυνση και η βελτίωση των διαδικασιών. Όλοι αυτοί οι στόχοι μάλιστα πρέπει να έχουν αλληλοσταθμιστεί προκειμένου να αποφασισθεί από το νομοθέτη η προσφυγή ή μη σε τεχνικές συγκεντρωτικών συστημάτων προμηθειών καθώς και το εύρος προσφυγής σε αυτές τις τεχνικές. Η εσφαλμένη αυτή βάση έχει επιπτώσεις και στην διαμόρφωση της διατύπωσης της συγκεκριμένης διάταξης, η οποία φαίνεται να στοχεύει αποκλειστικά στη μείωση του αριθμού των Α.Α., χωρίς καμία ειδικότερη πρόβλεψη όσον αφορά τους όρους και τις διαδικασίες για την κεντροποίηση των διαγωνισμών.

Ως προς την διάταξη της **παρ. 2 του άρθρου 4** του σχεδίου νόμου (νομοθετική εξουσιοδότηση) η Αρχή θεωρεί ότι η εξουσιοδότηση που παρέχεται στους αρμόδιους υπουργούς δεν είναι ειδική ούτε ορισμένη για τους ακόλουθους λόγους. Δεν καθορίζει τα συγκεκριμένα θέματα που χρήζουν ρύθμισης από τον κανονιστικό νομοθέτη και είναι απαραίτητα για την εφαρμογή του άρθρου 4, αλλά ορίζει τελείως αόριστα "...και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου". Η παροχή εξουσιοδότησης για τον καθορισμό των όρων για την ομαδοποίηση και υπαγωγή συμβάσεων σε Κ.Α.Α. και Ε.Α.Α. είναι παντελώς γενική, χωρίς περιγραφή κανενός συγκεκριμένου κριτηρίου ή κατεύθυνσης που ο νομοθέτης θα όφειλε να προδιαγράψει και να καθορίζει ρητά και σαφώς στην υπόψη διάταξη του σχεδίου νόμου, τα οποία δεν αποτελούν απλώς λεπτομέρειες ή τεχνικά θέματα προς εξειδίκευση.

4.[δ]

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, κατά την άποψη της Αρχής η προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 4 του σχεδίου νόμου, με την τρέχουσα διατύπωσή της, αφενός περιέχει ασάφειες, αοριστίες και αντιφάσεις ενώ είναι εν πολλοίς περιττή σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εκτός του πεδίου του πρώτου κεφαλαίου του σχεδίου νόμου και αφετέρου περιλαμβάνει μία αόριστη και γενική νομοθετική εξουσιοδότηση, με βάση τις ανωτέρω αναλυτικές παρατηρήσεις. Επιπλέον η Αρχή δεν διαπιστώνει την αναγκαιότητα και την σκοπιμότητα της εν λόγω -ελλιπούς κατά τα ανωτέρω- ρύθμισης υπαρχουσών διατάξεων νόμου που ορίζουν το ίδιο θέμα.

5.[α] Με το προτεινόμενο άρθρο 5 εισάγεται η εξής ρύθμιση:

Άρθρο 5

Υποστήριξη του ΕΣΗΔΗΣ

Η υποστήριξη του ΕΣΗΔΗΣ ανατίθεται στο Τμήμα Προγραμματισμού και Στοιχείων της Διεύθυνσης Πολιτικής Προμηθειών της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου.

1. Το Τμήμα της παραγράφου 1 μπορεί να λειτουργεί και ως αρχή εγγραφής για την καταχώρηση Χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ με την έννοια του άρθρου 20 του ν. 3448/2006, όπως ισχύει.
2. Στις αρμοδιότητες του τμήματος αυτού υπάγονται:

- α) Ο έλεγχος των προϋποθέσεων εγγραφής και αυθεντικοποίησης των χρηστών.
- β) Η παρακολούθηση, η ενημέρωση, ο εμπλουτισμός, η συντήρηση και η διαχείριση της ηλεκτρονικής πύλης του ΕΣΗΔΗΣ, μέρος του οποίου αποτελεί το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ), κατά το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204).
- γ) Η εποπτεία της καλής χρήσης και της ασφάλειας του συστήματος του ΕΣΗΔΗΣ.
- δ) Η μέριμνα για την επικοινωνία και διαλειτουργικότητα του ΕΣΗΔΗΣ και ο συντονισμός με τις αναθέτουσες αρχές και άλλους φορείς του δημόσιου τομέα, καθώς και με άλλα πληροφοριακά συστήματα της δημόσιας διοίκησης, με αντίστοιχα συστήματα κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή/και τρίτων χωρών και τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- ε) Η τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου ΕΣΗΔΗΣ.

5.[β] Σχετικές διατάξεις:

ι. ν. 3448/2006 αρ. 20:

“1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων που ισχύουν για την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. (Πρωτεύουσα Αρχή Πιστοποίησης) είναι αρμόδια για την πιστοποίηση, τον καθορισμό των κατευθύνσεων και το συντονισμό των άλλων δημόσιων υπηρεσιών ή φορέων του δημόσιου τομέα (Υποκείμενες Αρχές Πιστοποίησης), οι οποίοι εκδίδουν ψηφιακά πιστοποιητικά για την παροχή υπηρεσιών από φορείς του δημόσιου τομέα, μέσω του δικτύου "ΣΥΖΕΥΞΙΣ" ή άλλων δημόσιων δικτύων επικοινωνιών. Έως ότου τεθεί σε λειτουργία η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, τις αρμοδιότητες ασκεί η Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής. [Με την παρ.1 άρθρου 25 Ν.3536/2007,ΦΕΚ Α 42/23.2.2007, ορίζεται ότι οι αρμοδιότητες της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που αναφέρονται στο άρθρο 20 του ν. 3448/2006 (ΦΕΚ 57 Α) για την παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης και τις Αρχές Πιστοποίησης, ασκούνται από 1.1.2007 από την Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής της ως άνω Γενικής Γραμματείας.]

2. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Μεταφορών και Επικοινωνιών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.), κυρώνονται Κανονισμοί Πιστοποίησης της

Πρωτεύουσας Αρχής Πιστοποίησης (Π.Α.Π.), με τους οποίους καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την παροχή των υπηρεσιών πιστοποίησης της Π.Α.Π. και των Υποκειμένων Αρχών Πιστοποίησης (Υπ.Α.Π.). Στους παραπάνω Κανονισμούς περιλαμβάνονται διατάξεις ιδίως για τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι Υπ.Α.Π., για την έκδοση, έλεγχο και ανάκληση των πιστοποιητικών, καθώς και διατάξεις για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, τους μηχανισμούς ασφαλείας, την προστασία του απορρήτου και των προσωπικών δεδομένων και τις υποχρεώσεις των φορέων παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης προς τους τελικούς χρήστες.

3. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Μεταφορών και Επικοινωνιών και μετά από σύμφωνη γνώμη της Ε.Ε.Τ.Τ., καθορίζονται ειδικότερες ρυθμίσεις ως και διατάξεις τεχνικού χαρακτήρα, στο πλαίσιο των Κανονισμών Πιστοποίησης της Π.Α.Π., καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, για την έκδοση των ψηφιακών πιστοποιητικών από τις Υπ.Α.Π.

4. Ο καθορισμός των υπηρεσιών ή φορέων του δημοσίου τομέα ως Υποκειμένων Αρχών Πιστοποίησης για την παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του άρθρου γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ύστερα από εισήγηση της Π.Α.Π.

Με την ίδια ή όμοια απόφαση ορίζονται και οι Αρχές Εγγραφής που υπάγονται στην κάθε Υποκειμένη Αρχή Πιστοποίησης. Η Υποκειμένη Αρχή Πιστοποίησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης παρέχει υπηρεσίες πιστοποίησης (έκδοση ψηφιακών πιστοποιητικών) και για τους υπαλλήλους φορέων του δημοσίου τομέα, οι οποίοι δεν έχουν ή δεν λειτουργεί ακόμη δική τους Υποκειμένη Αρχή Πιστοποίησης. Οι φορείς που θα συστήσουν δική τους Υποκειμένη Αρχή Πιστοποίησης μπορεί να εξυπηρετούνται από τις Αρχές Εγγραφής του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Οι Προϊστάμενοι των Υποκειμένων Αρχών Πιστοποίησης και των Αρχών Εγγραφής μπορούν με απόφαση τους να εκχωρούν το δικαίωμα υπογραφής σε υπαλλήλους της οργανικής τους μονάδας.”

5.[γ]

Στο σημείο (β) της παρ. 2 του άρθρου 5 η φράση “μέρος του οποίου αποτελεί το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ), κατά το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α΄ 204)” πρέπει να απαλειφθεί σύμφωνα με τις παραπάνω γενικές παρατηρήσεις της Αρχής στο σημείο Β.2.γ της παρούσας. Επίσης στο ίδιο σημείο ο όρος “ηλεκτρονική πύλη” πρέπει να αντικατασταθεί από τον όρο “δικτυακός τόπος” σύμφωνα με τις παραπάνω παρατηρήσεις του σημείου Β.2.γ (β) της παρούσας.

5.[δ]

Επομένως κατά την άποψη της Αρχής, η διατύπωση του άρθρου 5 πρέπει να διορθωθεί σύμφωνα με τις ανωτέρω παρατηρήσεις.

6.[α] Με το προτεινόμενο άρθρο 6 εισάγεται η εξής ρύθμιση:

Άρθρο 6

Λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ

Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται σύμφωνα με την πολιτική ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ.

1. Για την πολιτική ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ προϋποθέτει την εγγραφή και αυθεντικοποίηση των χρηστών σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Η εγγραφή και αυθεντικοποίηση ημεδαπών και αλλοδαπών χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ, γίνεται με την χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής.

β) Ηλεκτρονικά έγγραφα του αρ. 1 της ΥΑ ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 που δημιουργούνται από οικονομικούς φορείς στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ ή δημιουργούνται από τρίτους και υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς, φέρουν υποχρεωτικά προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή του υποβάλλοντος, κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125).

γ) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που ορίζονται στην περίπτωση 9 του άρθρου 2, όπου ηλεκτρονικά έγγραφα τα οποία δημιουργούνται από τρίτους και υποβάλλονται από οικονομικούς φορείς, φέρουν μόνο ηλεκτρονική υπογραφή, αλλά έχουν ισχύ ηλεκτρονικών εγγράφων που φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να εκδίδει κυρωμένα αντίγραφα των προσκομιζομένων ηλεκτρονικών εγγράφων κάνοντας χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής και ασφαλούς χρονοσήμανσης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ακόμα και αν δεν έχει το πρωτότυπο στα χέρια της. Σε κάθε περίπτωση, ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να προσκομίζει στην αναθέτουσα αρχή ή κεντρική αναθέτουσα αρχή κατά περίπτωση, το πρωτότυπο έγγραφο ή επικυρωμένο ακριβές αντίγραφο του σε τρεις [3] εργάσιμες ημέρες μετά από αίτημα της συγκεκριμένης αναθέτουσας αρχής ή κεντρικής αναθέτουσας αρχής.

δ) Ηλεκτρονικά δεδομένα που υποβάλλονται από οικονομικούς φορείς κατά τη διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, φέρουν υποχρεωτικά ηλεκτρονική υπογραφή. Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται ο οικονομικός φορέας να προσκομίζει το πρωτότυπο ή επικυρωμένο ακριβές αντίγραφο σε τρεις [3] εργάσιμες ημέρες μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής, εκτός και αν ρητά διαφορετικά προβλέπεται στο τεύχος προκήρυξης του διαγωνισμού.

ε) Για τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα που εκδίδονται από φορείς του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, εφαρμόζονται οι διατάξεις της ΥΑ ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031.

στ) Ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα του αρ. 1 της ΥΑ ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 (Β'1317) τα οποία εκδίδουν φορείς του δημοσίου τομέα κατά τη διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και που για το χρονικό διάστημα που ορίζεται από το άρθρο 8 της Υπουργικής Απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ισχύος των ηλεκτρονικών δημόσιων εγγράφων σύμφωνα με την απόφαση αυτή, θεωρούνται ότι έχουν ισχύ ηλεκτρονικών δημόσιων εγγράφων που φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001.

ζ) Ηλεκτρονικά δεδομένα που παράγονται από φορείς του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, φέρουν υποχρεωτικά ηλεκτρονική υπογραφή.

η) Ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα τα οποία εκδίδονται από αλλοδαπούς δημόσιους

φορείς φέρουν υποχρεωτικά προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 150/2001. Ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα τα οποία εκδίδονται από αλλοδαπούς δημόσιους φορείς και δεν πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις, μπορούν να υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς. Στην περίπτωση αυτή ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να προσκομίζει στην αναθέτουσα αρχή ή κεντρική αναθέτουσα αρχή κατά περίπτωση, το πρωτότυπο έγγραφο ή επικυρωμένο ακριβές αντίγραφο του σε τρεις [3] εργάσιμες ημέρες μετά από αίτημα της συγκεκριμένης αναθέτουσας αρχής ή κεντρικής αναθέτουσας αρχής. Η ισχύς των συγκεκριμένων εγγράφων που τυχόν ζητούνται και προσκομίζονται από τον οικονομικό φορέα, κρίνεται με βάση τις κείμενες διατάξεις για την ισχύ εγγράφων που εκδίδουν αλλοδαποί δημόσιοι φορείς.

θ) Η υποβολή από οικονομικούς φορείς ηλεκτρονικών εγγράφων που δημιουργούνται από τρίτους χωρίς να φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 επιτρέπεται με απλή ηλεκτρονική υπογραφή αποκλειστικά και μόνο στις εξής περιπτώσεις:

θα) αν ο ημεδαπός φορέας του δημόσιου τομέα που είναι αρμόδιος για την έκδοση εγγράφου το οποίο προσάγει οικονομικός φορέας στην αναθέτουσα αρχή ή την κεντρική αναθέτουσα αρχή δεν έχει την δυνατότητα να εκδώσει ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα σύμφωνα με την ΥΑ ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 ή δεν μπορεί να εκδώσει ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα κατά το χρόνο προσαρμογής του άρθρου 8 της ΥΑ ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031.

θβ) αν ο αλλοδαπός φορέας του δημόσιου τομέα που είναι αρμόδιος για την έκδοση εγγράφου το οποίο προσάγει οικονομικός φορέας στην αναθέτουσα αρχή δεν έχει την υποχρέωση σύμφωνα με το δίκαιο που τον διέπει και την δυνατότητα να εκδώσει ηλεκτρονικά έγγραφα με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001.

θγ) αν τρίτο πρόσωπο που δεν είναι φορέας του δημόσιου τομέα και εκδίδει έγγραφο το οποίο υποχρεούται να προσάγει οικονομικός φορέας, δεν έχει την υποχρέωση σύμφωνα με το δίκαιο που τον διέπει και την δυνατότητα, να εκδώσει ηλεκτρονικά έγγραφα με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001.

ι. Στις περιπτώσεις της ανωτέρω περίπτωσης θ' απαιτείται η υποβολή με απλή ηλεκτρονική υπογραφή και ένορκης βεβαίωσης του οικονομικού φορέα ή, στα κράτη μέλη όπου δεν προβλέπεται η ένορκη βεβαίωση, υπεύθυνης δήλωσης ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού οργανισμού του κράτους καταγωγής ή προέλευσης με την οποία να βεβαιώνεται ότι emπίπτει σε μια από τις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.

ια) Η διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων από οικονομικούς φορείς προς την αναθέτουσα αρχή κατά τη διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3731/2008 και του ν. 3979/2011, του π.δ. 150/2001, της υπουργικής απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 και της όμοιας απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989. Με Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων, είναι δυνατό να μετατεθεί χρονικά η εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων για χρόνο όχι μεγαλύτερο της τριετίας από την θέση σε εφαρμογή του παρόντος νόμου. Με την ίδια Απόφαση καθορίζεται κάθε αναγκαία

λεπτομέρεια για την διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων και ηλεκτρονικών δημόσιων εγγράφων κατά τη διάρκεια αυτής της μεταβατικής περιόδου στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται από τρίτους εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς υποχρεωτικά πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των φορέων προς τον χρήστη των υπηρεσιών αυτών, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ με ασφαλή κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου βέβαιης χρονολογίας. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στον φορέα που έχει αναλάβει την υποστήριξη του ΕΣΗΔΗΣ η παρέμβαση στην διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

Μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος για τους φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης κατά το άρθρο 9 το παρόντος εγκύριως χρονοσημαίνονται ηλεκτρονικά έγγραφα τα οποία διακινούνται στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον η χρονοσήμανση παρέχεται δυνάμει σχετικών συμβάσεων που συνάπτονται μεταξύ του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων αφενός και αφετέρου της Πρωτεύουσας Αρχής Πιστοποίησης του άρθρου 20 του ν. 3448/2006 (Α' 57), ή άλλων φορέων, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

4. Οι αναθέτουσες αρχές αναρτούν στην ηλεκτρονική πύλη ΕΣΗΔΗΣ τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 11 ν. 4013/2011, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο αυτό. Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ), κατά την έννοια του άρθρου 11 του ν. 4013/2011, τηρείται στον δικτυακό τόπο ΕΣΗΔΗΣ και αποτελεί μέρος του ΕΣΗΔΗΣ, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 11 ν. 4013/2011 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτού νομοθεσίας.

5. Σε περιπτώσεις αντικειμενικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η Αναθέτουσα Αρχή που διεξάγει μια διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης μπορεί να μεταβάλλει τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης ώστε συνολικά ή μερικά να μπορεί να γίνει χωρίς την χρήση ΤΠΕ. Με Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την διαδικασία διαπίστωσης και επιβεβαίωσης της αντικειμενικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ και την διαδικασία έγκαιρης ενημέρωσης των οικονομικών φορέων και συνέχισης της διαδικασίας χωρίς την χρήση ή με μερική χρήση ΤΠΕ, καθώς και της πιθανής παράτασης της διεξαγωγής της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

6. Για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται ειδικώς με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν. 3979/2011 και της απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989 (ΠΠΥΗΛΔ).

6.[β] Σχετικές διατάξεις:

ι. ΠΔ 59/2007

αρ. 39 :

“1. Η επικοινωνία καθώς και η ανταλλαγή πληροφοριών μπορούν, κατ' επιλογή του αναθέτοντος φορέα, να πραγματοποιούνται με επιστολή, τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5, το τηλέφωνο στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που ορίζονται στην

παράγραφο 6 ή με συνδυασμό των μέσων αυτών.

2. Το επιλεγόμενο μέσο επικοινωνίας πρέπει να είναι γενικώς προσιτό και, συνεπώς, να μην περιορίζει την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία ανάθεσης.

3. Κατά την επικοινωνία, την ανταλλαγή και την αποθήκευση πληροφοριών λαμβάνεται μέριμνα, προκειμένου να διαφυλάσσονται η ακεραιότητα των δεδομένων, το απόρρητο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής και η λήψη γνώσης από τους αναθέτοντες φορείς του περιεχομένου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής μόνο μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας για την υποβολή τους.

4. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες με ηλεκτρονικά μέσα, καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, πρέπει να μην δημιουργούν διακρίσεις και να είναι γενικώς διαθέσιμα και συμβατά σε σχέση με τις εν γένει χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών.

5. Στη διαβίβαση και στους μηχανισμούς ηλεκτρονικής παραλαβής των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

α) Οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές που πρέπει να πληρούνται για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης, πρέπει να είναι προσιτές στους ενδιαφερομένους. Επιπλέον, οι μηχανισμοί ηλεκτρονικής παραλαβής των προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του παραρτήματος XXIV.

β) Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, τηρώντας το άρθρο 3 του π.δ/τος 150/2001 (Α'125), να ζητούν οι ηλεκτρονικές προσφορές να συνοδεύονται από προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή σύμφωνα με την παράγραφο 1 του ανωτέρω άρθρου.

γ) Μπορούν να καθιερώνονται ή διατηρούνται συστήματα εθελοντικής πιστοποίησης με σκοπό τη βελτίωση του επιπέδου των υπηρεσιών πιστοποίησης των εν λόγω μηχανισμών.

δ) Οι προσφέροντες ή οι υποψήφιοι δεσμεύονται ώστε εάν τα έγγραφα, πιστοποιητικά ή δηλώσεις, που αναφέρονται στο άρθρο 43 παράγραφοι 2 και 3, και στα άρθρα 44 και 45, δεν είναι διαθέσιμα σε ηλεκτρονική μορφή, να υποβάλλονται πριν από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται για την υποβολή των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής.

6. Για την υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

α) οι αιτήσεις συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης των δημοσίων συμβάσεων μπορούν να υποβάλλονται γραπτώς ή τηλεφωνικά.

β) όταν οι αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται τηλεφωνικά, πρέπει να αποστέλλεται γραπτή επιβεβαίωση πριν από τη λήξη της προθεσμίας που έχει ορισθεί για την παραλαβή τους.

γ) οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν οι αιτήσεις συμμετοχής που υποβάλλονται με τηλεομοιοτυπία να επιβεβαιώνονται ταχυδρομικά σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 10 παρ. 2 και 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α'45) ή με ηλεκτρονικά μέσα, στις περιπτώσεις που αυτό είναι αναγκαίο ως νόμιμη απόδειξη. ο σχετικός όρος, όπως και η προθεσμία για την αποστολή της επιβεβαίωσης, ταχυδρομικά ή με ηλεκτρονικά μέσα, πρέπει να προβλέπεται από τον αναθέτοντα φορέα στην προκήρυξη που χρησιμοποιείται ως μέσο έναρξης διαγωνισμού ή στην πρόσκληση που αναφέρει το άρθρο 38 παράγραφος 5."

και Παράρτημα XXIV:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XXIV

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ, ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ, ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΡΟΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ

Τα συστήματα ηλεκτρονικής παραλαβής των προσφορών, αιτήσεων συμμετοχής, αιτήσεων προεπιλογής καθώς και σχεδίων και μελετών στους διαγωνισμούς πρέπει να εξασφαλίζουν, τουλάχιστον, με τα κατάλληλα τεχνικά μέσα και διαδικασίες, ότι:

- α) οι ηλεκτρονικές υπογραφές σχετικά με τις προσφορές, αιτήσεις συμμετοχής, αιτήσεις προεπιλογής καθώς και με τις αποστολές σχεδίων και μελετών, συνάδουν προς τις εθνικές διατάξεις κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (1).
- β) μπορεί να καθορίζεται με ακρίβεια η ώρα και η ημερομηνία της παραλαβής των προσφορών, αιτήσεων συμμετοχής, αιτήσεων προεπιλογής καθώς και σχεδίων και μελετών.
- γ) μπορεί να εξασφαλίζεται ευλόγως ότι κανείς δεν θα έχει πρόσβαση πριν από τις καθορισμένες ημερομηνίες στις πληροφορίες που διαβιβάζονται δυνάμει των ως άνω απαιτήσεων.
- δ) σε περίπτωση παραβίασης της ως άνω απαγόρευσης πρόσβασης, μπορεί να εξασφαλίζεται ευλόγως ότι η παραβίαση είναι σφράγς ανηλευστη.
- ε) μόνον τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα μπορούν να καθορίζουν ή να τροποποιούν τις ημερομηνίες αποσφράγισης των υποβαλλομένων πληροφοριών.
- στ) στις διάφορες φάσεις της διαδικασίας προεπιλογής, της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης ή του διαγωνισμού, η πρόσβαση στο σύνολο ή σε μέρος των υποβαλλομένων πληροφοριών είναι δυνατή μόνον με ταυτόχρονες ενέργειες των δεόντως εξουσιοδοτημένων προσώπων.
- ζ) η πρόσβαση στις διαβιβαζόμενες πληροφορίες μέσω ταυτόχρονων ενεργειών των εξουσιοδοτημένων προσώπων είναι δυνατή μόνον μετά την προκαθορισμένη ημερομηνία.
- η) στις πληροφορίες που παρελήφθησαν και αποσφραγίστηκαν κατ' εφαρμογήν των προαναφερομένων απαιτήσεων έχουν πρόσβαση μόνον δεόντως εξουσιοδοτημένα πρόσωπα.

ii. ΠΔ 60/2007:

αιτιολ. σκ. (37):

“Η οδηγία 1999/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (3) και η οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») (4), θα πρέπει, στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας, να εφαρμόζονται στη διαβίβαση πληροφοριών με ηλεκτρονικά μέσα. Οι διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων και οι κανόνες που εφαρμόζονται στους διαγωνισμούς στον τομέα των υπηρεσιών, απαιτούν υψηλότερο επίπεδο ασφάλειας και εμπιστευτικότητας από εκείνο που προβλέπεται στις εν λόγω οδηγίες. Κατά συνέπεια, οι μηχανισμοί ηλεκτρονικής παραλαβής προσφορών, αιτήσεων συμμετοχής, καθώς και των μελετών και σχεδίων, θα πρέπει να πληρούν ειδικές πρόσθετες απαιτήσεις. Προς το σκοπό αυτό, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί κατά το δυνατόν η χρήση ηλεκτρονικών υπογραφών και ιδίως προηγμένων ηλεκτρονικών υπογραφών.”

και αρ. 36:

“1. Οι μορφές επικοινωνίας καθώς και η ανταλλαγή πληροφοριών που αναφέρονται στο παρόν μπορούν, κατ' επιλογή της αναθέτουσας αρχής, να πραγματοποιούνται με επιστολή, τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5, το τηλέφωνο στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που ορίζονται στην παράγραφο 6, ή με συνδυασμό των μέσων αυτών.

2. Το επιλεγόμενο μέσο επικοινωνίας πρέπει να είναι γενικά προσιτό και, επομένως, να μην περιορίζει την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία ανάθεσης.

3. Η επικοινωνία, η ανταλλαγή και η αποθήκευση πληροφοριών πραγματοποιούνται κατά τρόπο που να διασφαλίζει αφενός την ακεραιότητα των δεδομένων και το απόρρητο των προσφορών

και των αιτήσεων συμμετοχής και αφετέρου τη λήψη γνώσης του περιεχομένου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής από τις αναθέτουσες αρχές, μόνο μετά την εκπνοή της προβλεπόμενης προθεσμίας για την υποβολή τους.

4. Η τεχνολογία που χρησιμοποιείται για τις επικοινωνίες με ηλεκτρονικά μέσα, πρέπει να μην δημιουργεί διακρίσεις, να είναι γενικώς προσιτή στο κοινό και συμβατή με τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών, που χρησιμοποιούνται γενικά.

5. Οι ακόλουθοι κανόνες εφαρμόζονται για τη διαβίβαση και τους μηχανισμούς ηλεκτρονικής παραλαβής προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής:

α) Οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές που πρέπει να πληρούνται για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης, πρέπει να είναι προσιτές στα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιπλέον, οι μηχανισμοί ηλεκτρονικής παραλαβής των προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του Παραρτήματος Χ.

β) Οι ηλεκτρονικές προσφορές πρέπει να συνοδεύονται από ηλεκτρονική υπογραφή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 παρ.1 της Οδηγίας 1999/93/ΕΚ, όπως έχει ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 150/2001 (Α' 125).

γ) Επιτρέπεται η καθιέρωση συστήματος εθελοντικής πιστοποίησης προς το σκοπό της βελτίωσης του επιπέδου των υπηρεσιών πιστοποίησης των εν λόγω μηχανισμών.

δ) Οι προσφέροντες ή οι υποψήφιοι οφείλουν να υποβάλουν τα έγγραφα, πιστοποιητικά, βεβαιώσεις ή δηλώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 43 έως 48 και στο άρθρο 50, εφόσον δεν είναι διαθέσιμα σε ηλεκτρονική μορφή, πριν από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται για την υποβολή των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής.

6. Οι ακόλουθοι κανόνες εφαρμόζονται για την υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής:

α) Οι αιτήσεις συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης των δημοσίων συμβάσεων μπορούν να υποβάλλονται γραπτά ή τηλεφωνικά.

β) Όταν οι αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται τηλεφωνικά, πρέπει να αποστέλλεται γραπτή επιβεβαίωση πριν από τη λήξη της προθεσμίας που έχει οριστεί για την παραλαβή τους.

γ) Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν οι αιτήσεις συμμετοχής που υποβάλλονται με τηλεομοιοτυπία να επιβεβαιώνονται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 10 παρ.2, 3 και 4 του ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 45) ή με ηλεκτρονικά μέσα, στις περιπτώσεις που αυτό είναι αναγκαίο ως νόμιμη απόδειξη. Στην περίπτωση αυτή, ο σχετικός όρος, καθώς και η προθεσμία για την αποστολή της επιβεβαίωσης, πρέπει να επισημαίνονται από την αναθέτουσα αρχή στην προκήρυξη διαγωνισμού."

και Παράρτημα Χ:

“ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ, ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ Ή ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΜΕΛΕΤΩΝ

Τα συστήματα ηλεκτρονικής παραλαβής των προσφορών, των αιτήσεων συμμετοχής και των σχεδίων και μελετών πρέπει κατ' ελάχιστο όριο να διασφαλίζουν, με τα κατάλληλα τεχνικά μέσα και διαδικασίες, ότι:

α) οι ηλεκτρονικές υπογραφές σχετικά με τις προσφορές, τις αιτήσεις συμμετοχής και τις αποστολές σχεδίων και μελετών είναι σύμφωνες προς τις εθνικές διατάξεις που έχουν θεσπισθεί κατ' εφαρμογή της οδηγίας 1999/93/ΕΚ.

β) μπορεί να καθορισθεί με ακρίβεια η ώρα και η ημερομηνία παραλαβής των προσφορών, των αιτήσεων συμμετοχής και των σχεδίων και μελετών.

γ) μπορεί να εξασφαλίζεται ευλόγως ότι κανείς δεν μπορεί να έχει πρόσβαση στις διαβιβαζόμενες δυνάμει των ως άνω απαιτήσεων πληροφορίες πριν από τις προκαθορισμένες καταληκτικές

ημερομηνίες.

δ) σε περίπτωση παραβίασης της ως άνω απαγόρευσης πρόσβασης, μπορεί να εξασφαλίζεται ευλόγως ότι η παραβίαση είναι σαφώς ανιχνεύσιμη.

ε) μόνον τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα μπορούν να καθορίζουν ή να τροποποιούν τις ημερομηνίες αποσφράγισης των παραληφθεισών πληροφοριών.

στ) η πρόσβαση στο σύνολο ή σε μέρος των υποβαλλομένων πληροφοριών, κατά τα διάφορα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης ή του διαγωνισμού μελετών, είναι δυνατή μόνον με ταυτόχρονες ενέργειες των εξουσιοδοτημένων προσώπων.

ζ) η πρόσβαση στις διαβιβαζόμενες πληροφορίες με ταυτόχρονες ενέργειες των εξουσιοδοτημένων προσώπων είναι δυνατή μόνον μετά την προκαθορισμένη ημερομηνία.

η) στις πληροφορίες που παραλήφθηκαν και αποσφραγίσθηκαν κατ' εφαρμογήν των ως άνω απαιτήσεων έχουν πρόσβαση μόνον τα εξουσιοδοτημένα να λάβουν γνώση πρόσωπα."

iii. ΠΔ 150/2001:

αρ. 2 παρ. 2:

"2. "προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή" ή "ψηφιακή υπογραφή": ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους:

α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα,

β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος,

γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και

δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων."

και αρ. 3:

"1. Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο.

2. Η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής ή το παραδεκτό της ως αποδεικτικού στοιχείου δεν αποκλείεται από μόνο τον λόγο ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου."

και αρ. 4 παρ. 2:

"2. Η συμμόρφωση των ασφαλών διατάξεων δημιουργίας υπογραφής προς το Παράρτημα III του παρόντος Διατάγματος διαπιστώνεται από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) (άρθρο 3 του ν. 2867/2000) ή από οριζόμενους από αυτήν δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς. Η Ε.Ε.Τ.Τ. και οι οριζόμενοι από αυτή δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς υποχρεούνται στην εφαρμογή των ελαχίστων κριτηρίων που προβλέπονται στην Απόφαση της Επιτροπής της 6.11.2000 (Ε (2000) 3179 τελικό). Η συμμόρφωση των προϊόντων ηλεκτρονικής υπογραφής προς αναγνωρισμένα πρότυπα αποτελεί τεκμήριο συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο σημείο (στ) του Παραρτήματος II και στο Παράρτημα III του παρόντος."

iv. ν. 3979/2011:

αρ. 3

"Ηλεκτρονικό έγγραφο: κάθε μέσο, το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστικό - πληροφοριακό σύστημα, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν μπορούν να αναγνωστούν άμεσα, όπως και κάθε μαγνητικό,

ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό, στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον το εν λόγω περιεχόμενο επιφέρει έννομες συνέπειες ή προορίζεται ή είναι πρόσφορο να αποδείξει γεγονότα που μπορούν να έχουν έννομες συνέπειες.”
“Χρονοσήμανση: αλληλουχία χαρακτήρων ή στοιχεία που δηλώνουν με ασφάλεια την ημερομηνία και ώρα που έχει λάβει χώρα μία πράξη ή ενέργεια.”

αρ. 4 παρ. 3:

“3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα μεριμνούν για την εγκυρότητα, νομιμότητα, ακεραιότητα, ακρίβεια και επικαιροποίηση των πληροφοριών, στις οποίες τα συναλλασσόμενα με τον φορέα φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. έχουν πρόσβαση με χρήση ΤΠΕ.”

και αρ. 13:

“1. Τα ηλεκτρονικά έγγραφα που συντάσσονται από όργανο φορέα του δημόσιου τομέα και φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή του εξουσιοδοτημένου οργάνου που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής έχουν την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα.

2. Τα ηλεκτρονικά διοικητικά έγγραφα φέρουν υποχρεωτικά ασφαλή χρονοσήμανση.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται τα τεχνικά θέματα και διαδικασίες, καθώς και τα πρότυπα που απαιτούνται σε περίπτωση που ένα ηλεκτρονικό έγγραφο ή πράξη ή ένα σχέδιο εγγράφου προσυπογράφεται από περισσότερους υπαλλήλους-λειτουργούς διάφορων ιεραρχικών βαθμίδων.”

και αρ. 14:

“1. Αντίγραφα εγγράφων που παράγονται με ΤΠΕ έχουν ισχύ ακριβούς αντιγράφου, εφόσον: α) το πρωτότυπο ηλεκτρονικό ή έντυπο έγγραφο βρίσκεται στην κατοχή φορέα του δημόσιου τομέα και κατά τη διαδικασία της καταχώρισης, της ψηφιοποίησης, της αναπαραγωγής και της εκτύπωσης καθίσταται δυνατή η ταύτιση πρωτοτύπου και ηλεκτρονικού αντιγράφου ή β) το αντίγραφο φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή και ασφαλή χρονοσήμανση.

2. Ο φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί να ψηφιοποιεί ή να αναπαράγει με χρήση ΤΠΕ έντυπα έγγραφα που εκδίδει ή έχει εκδώσει ή άλλα δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που κατέχει στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων της και να πιστοποιεί την ταύτιση πρωτοτύπου και ακριβούς ηλεκτρονικού αντιγράφου, βεβαιώνοντας την ακεραιότητα και αυθεντικότητα του.

3. Σε περίπτωση καταστροφής πρωτότυπων έντυπων εγγράφων μετά την παραγωγή ψηφιοποιημένου ισόκυρου αντιγράφου στο πρωτόκολλο καταστροφής μνημονεύονται τα ειδικότερα στοιχεία που αναφέρονται στην παραγωγή και αρχειοθέτηση του ψηφιοποιημένου ισόκυρου αντιγράφου.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ορίζονται οι διαδικασίες, οι τεχνικές και κάθε άλλο σχετικό θέμα που αναφέρεται στην ψηφιοποίηση εγγράφων και στην καταστροφή των έντυπων εγγράφων.

5. Η εκτύπωση εγγράφου με χρήση ΤΠΕ επέχει θέση ακριβούς αντιγράφου, εφόσον επικυρώνεται από δημόσια αρχή που δύναται να ελέγχει την ταύτιση πρωτοτύπου και εκτυπωμένου εγγράφου αντιγράφου. Δεν απαιτείται επικύρωση στην περίπτωση που το έγγραφο έχει παραχθεί από φορέα του δημόσιου τομέα και τηρείται από αυτόν ή άλλον φορέα και είναι δυνατόν να επιβεβαιωθεί η ακρίβεια και η ισχύς του με χρήση ΤΠΕ.”

και αρ. 22 παρ. 2:

“2. Η διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων, τα οποία φέρουν μόνο ηλεκτρονική υπογραφή επιτρέπεται στις περιπτώσεις που η αναφερόμενη διακίνηση δεν συνδέεται με την παραγωγή έννομων αποτελεσμάτων ή με την άσκηση δικαιώματος. Στα έγγραφα αυτά περιλαμβάνονται ιδίως ερωτήματα, εγκύκλιοι, οδηγίες, μελέτες, στατιστικά στοιχεία, αιτήσεις παροχής πληροφοριών.”

και αρ. 24 παρ. 1:

“1. Οι δηλώσεις, αιτήσεις, δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα που αποστέλλονται ηλεκτρονικά σε έναν φορέα του δημόσιου τομέα θεωρείται ότι έχουν περιέλθει σε αυτόν, εφόσον υπάρξει ηλεκτρονική επιβεβαίωση της λήψης με ασφαλή χρονοσήμανση. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται τα ζητήματα που αναφέρονται στη διαδικασία και τον τρόπο ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης και της ασφαλούς χρονοσήμανσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα.”

ν. Απόφαση με αρ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031/2012 (Β΄1317/23-4-12) του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης :

αρ. 1 παρ. 1:

“Για τους σκοπούς της παρούσας νοείται ως:

1. Ηλεκτρονικό Δημόσιο Έγγραφο κάθε ηλεκτρονικό έγγραφο με την έννοια του άρθρου 3 του Ν. 3979/2011 που εκδίδεται από δημόσια υπηρεσία ή φορέα από το οποίο προκύπτει με μηχαναγνώσιμο τρόπο η εκδούσα αρχή, η ημερομηνία έκδοσης και είναι δυνατή η ανίχνευση οποιασδήποτε αλλοίωσης του ηλεκτρονικού εγγράφου μετά την έκδοση ή υπογραφή του.”

και αρ. 3 παρ. 4-5:

“4. Η γνησιότητα ενός εγγράφου επιβεβαιώνεται με ψηφιακή υπογραφή με βάση τα τεχνικά πρότυπα που ορίζονται στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2011/130/ΕΕ της 25ης Φεβρουαρίου 2011.

5. Τα πρότυπα και οι προδιαγραφές ενός ηλεκτρονικού δημοσίου εγγράφου ειδικού σκοπού δύναται να διαφοροποιούνται από αυτά του παρόντος άρθρου μόνο εφόσον αυτό καθίσταται αναγκαίο λόγω ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του εγγράφου ή για την διατήρηση της αξιοπιστίας του όταν αυτό αποτελεί ηλεκτρονικό αποδεικτικό στοιχείο και εφόσον στα μεταδεδομένα του εγγράφου υπάρχει η ηλεκτρονική διεύθυνση αυτοματοποιημένης υπηρεσίας όπου μπορεί να γίνει επιβεβαίωση της γνησιότητας του εγγράφου.”

και αρ. 4 παρ. 1 και 5:

“1. Τα Ηλεκτρονικά Δημόσια Έγγραφα παράγονται είτε πλήρως αυτοματοποιημένα μέσω ειδικού πληροφοριακού συστήματος που συνδέει κατάλληλα στοιχεία δεδομένων, είτε μέσω ηλεκτρονικής εφαρμογής γραφείου, είτε μέσω ψηφιοποίησης έντυπου εγγράφου.

[...]

5. Οι εκδούσες αρχές που υπογράφουν τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα με χρήση μορφότυπων ηλεκτρονικών υπογραφών άλλων από τους αναφερόμενους στη παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, παρέχουν δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν στους παραλήπτες των εγγράφων να επικυρώνουν τις ηλεκτρονικές υπογραφές τις οποίες λαμβάνουν επιγραμμικά, δωρεάν και με τρόπο κατανοητό από άλλα πληροφοριακά συστήματα.”

και αρ. 5:

“1. Τα ηλεκτρονικά αντίγραφα που παράγονται με τη χρήση ΤΠΕ σύμφωνα με το αρ. 14 του Ν.

3979/2011, έχουν ισχύ ακριβούς αντιγράφου.

2. Για τα ηλεκτρονικά έγγραφα τα οποία φέρουν ηλεκτρονικές υπογραφές επιβεβαιώνεται το κύρος της υπογραφής τους με βάση τα προβλεπόμενα στις αποφάσεις 2009/767/ΕΚ και 2010/425/ΕΕ και επέχουν θέση πρωτότυπου ή ακριβούς αντιγράφου ανάλογα με το σχετικό μεταδεδομένο που συνοδεύει το έγγραφο.”

και αρ. 6 παρ. 1:

“1. Κάθε διακινούμενο ηλεκτρονικό έγγραφο αποτελείται από τα δομικά στοιχεία του άρθρου 3 της παρούσας.”

και αρ. 8:

“Οι φορείς του Δημόσιου Τομέα που εκδίδουν δημόσια έγγραφα οφείλουν σε διάστημα δύο ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας, να τα εκδίδουν και ως ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα τηρώντας τις προδιαγραφές της παρούσας.”

και αρ. 9:

“Η απόφαση αυτή ισχύει από τη δημοσίευση της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.”

vi. Απόφαση με αρ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β'1301/12-4-2012) “Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης” αρ. 1 παρ. 42:

“42. Απλά Δεδομένα

Ως απλά δεδομένα, θεωρούνται πληροφορίες που είναι δημοσίως προσπελάσιμες και δεν περιέχονται σε αυτές προσωπικά δεδομένα.”

vii. ν. 3448/2006 αρ. 20:

“1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων που ισχύουν για την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. (Πρωτεύουσα Αρχή Πιστοποίησης) είναι αρμόδια για την πιστοποίηση, τον καθορισμό των κατευθύνσεων και το συντονισμό των άλλων δημόσιων υπηρεσιών ή φορέων του δημόσιου τομέα (Υποκείμενες Αρχές Πιστοποίησης), οι οποίοι εκδίδουν ψηφιακά πιστοποιητικά για την παροχή υπηρεσιών από φορείς του δημόσιου τομέα, μέσω του δικτύου “ΣΥ? ΖΕΥΞΙΣ” ή άλλων δημόσιων δικτύων επικοινωνιών. Έως ότου τεθεί σε λειτουργία η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, τις αρμοδιότητες ασκεί η Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής. [Με την παρ.1 άρθρου 25 Ν.3536/2007,ΦΕΚ Α 42/23.2.2007, ορίζεται ότι οι αρμοδιότητες της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που αναφέρονται στο άρθρο 20 του ν. 3448/2006 (ΦΕΚ 57 Α) για την παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης και τις Αρχές Πιστοποίησης, ασκούνται από 1.1.2007 από την Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής της ως άνω Γενικής Γραμματείας.]

2. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Μεταφορών και Επικοινωνιών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.), κυρώνονται Κανονισμοί Πιστοποίησης της Πρωτεύουσας Αρχής Πιστοποίησης (Π.Α.Π.), με τους οποίους καθορίζονται οι όροι και οι

προϋποθέσεις για την παροχή των υπηρεσιών πιστοποίησης της Π.Α.Π. και των Υποκείμενων Αρχών Πιστοποίησης (Υπ.Α.Π.). Στους παραπάνω Κανονισμούς περιλαμβάνονται διατάξεις ιδίως για τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι Υπ.Α.Π., για την έκδοση, έλεγχο και ανάκληση των πιστοποιητικών, καθώς και διατάξεις για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, τους μηχανισμούς ασφαλείας, την προστασία του απορρήτου και των προσωπικών δεδομένων και τις υποχρεώσεις των φορέων παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης προς τους τελικούς χρήστες.

3. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Μεταφορών και Επικοινωνιών και μετά από σύμφωνη γνώμη της Ε.Ε.Τ.Τ., καθορίζονται ειδικότερες ρυθμίσεις ως και διατάξεις τεχνικού χαρακτήρα, στο πλαίσιο των Κανονισμών Πιστοποίησης της Π.Α.Π., καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, για την έκδοση των ψηφιακών πιστοποιητικών από τις Υπ.Α.Π.

4. Ο καθορισμός των υπηρεσιών ή φορέων του δημόσιου τομέα ως Υποκειμένων Αρχών Πιστοποίησης για την παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του άρθρου γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ύστερα από εισήγηση της Π.Α.Π.

Με την ίδια ή όμοια απόφαση ορίζονται και οι Αρχές Εγγραφής που υπάγονται στην κάθε Υποκείμενη Αρχή Πιστοποίησης. Η Υποκείμενη Αρχή Πιστοποίησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης παρέχει υπηρεσίες πιστοποίησης (έκδοση ψηφιακών πιστοποιητικών) και για τους υπαλλήλους φορέων του δημόσιου τομέα, οι οποίοι δεν έχουν ή δεν λειτουργεί ακόμη δική τους Υποκείμενη Αρχή Πιστοποίησης. Οι φορείς που θα συστήσουν δική τους Υποκείμενη Αρχή Πιστοποίησης μπορεί να εξυπηρετούνται από τις Αρχές Εγγραφής του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Οι Προϊστάμενοι των Υποκειμένων Αρχών Πιστοποίησης και των Αρχών Εγγραφής μπορούν με απόφαση τους να εκχωρούν το δικαίωμα υπογραφής σε υπαλλήλους της οργανικής τους μονάδας.”

viii. Απόφαση με αρ. ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2012 του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 401/22-2-2013) :

αρ. 1:

“[...]

Πάροχος Υπηρεσιών Χρονοσήμανσης: Ο φορέας που εκδίδει χρονοσημάνσεις κατ' εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου διαπίστευσης της ΕΕΤΤ και περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης της ΕΕΤΤ (Κατάλογος Εμπίστευσης εποπτευόμενων/διαπιστευμένων Παροχών Υπηρεσιών Πιστοποίησης-TSL). [...]”

και αρ. 2:

“Με την παρούσα Υπουργική απόφαση ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν:

α) στη διαδικασία και στον τρόπο ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης εγγράφων που αποστέλλονται ηλεκτρονικά σε έναν φορέα του δημόσιου τομέα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα και

β) στις προδιαγραφές και τα πρότυπα για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του συστήματος γνωστοποίησης εγγράφων σε φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ.”

και αρ. 3 (Προϋποθέσεις για την έκδοση και τη λήψη ασφαλών χρονοσημάνσεων) παρ. 4:

“4. Η Εθνική Πύλη Δημόσιας Διοίκησης ΕΡΜΗΣ παρέχει υπηρεσίες χρονοσήμανσης και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους φορείς του δημόσιου τομέα για την έκδοση ασφαλών χρονοσημάνσεων.”

και αρ. 7:

“Οι προδιαγραφές του άρθρου 3 της παρούσης ισχύουν από 30 Ιουνίου 2013. Στο μεταβατικό αυτό διάστημα από την έναρξη ισχύος της παρούσας έως την 30η Ιουνίου 2013 οι φορείς διασφαλίζουν την εγκυρότητα της χρονοσήμανσης μέσα από τα πληροφοριακά τους συστήματα και τις εφαρμογές τους.”

ix. Απόφαση με αρ. Φ.60/86/1435/2012 του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β'1876/13-6-2012) αρ. 1:

“Με την παρούσα καθορίζονται οι διαδικασίες υποβολής αιτήσεων στα ΚΕΠ από υπαλλήλους φορέων του Δημοσίου τομέα, καθώς και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα για την έκδοση, ανάκληση, ανάκτηση και ανανέωση ψηφιακών πιστοποιητικών με σκοπό τη χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.”

6.[γ]

Ως προς τον **τίτλο του άρθρου 6** παρατηρείται ότι, προκειμένου να ανταποκρίνεται πληρέστερα στο περιεχόμενο αυτού, ορθότερο θα ήταν να περιλαμβάνει και την έννοια της πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ, δεδομένου ότι αυτή καταλαμβάνει το μεγαλύτερο και σημαντικότερο μέρος των ρυθμίσεων που περιέχονται στο άρθρο αυτό (παρ. 1).

Η Αρχή καταρχήν επισημαίνει ότι οι κανόνες που εφαρμόζονται: α)στην επικοινωνία, ανταλλαγή και αποθήκευση πληροφοριών, β)στη διαβίβαση και τους μηχανισμούς ηλεκτρονικής παραλαβής προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής και γ)στην υποβολή αιτήσεων συμμετοχής, στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, αποτυπώνονται καταρχήν στο άρθρο 39 και στο Παράρτημα XXIV του ΠΔ 59/2007 και στο άρθρο 36 και στο Παράρτημα X του ΠΔ 60/2007. Επομένως οποιαδήποτε πολιτική ασφάλειας ορίζεται με το υπόψη άρθρο 6 του σχεδίου νόμου πρέπει να σέβεται τους κανόνες αυτούς και να διασφαλίζει τις απαιτήσεις των εν λόγω διατάξεων [βλ. αναλυτικότερες παρατηρήσεις που ακολουθούν]. Παράλληλα το παρόν άρθρο πρέπει να κάνει και ρητή αναφορά στην τήρηση των ως άνω διατάξεων του ενωσιακού δικαίου.

Τέλος επισημαίνεται ότι η αρίθμηση των παραγράφων του άρθρου 6 πρέπει να διορθωθεί, καθώς καμία παράγραφος δεν αριθμείται 2 (από το 1 η αρίθμηση συνεχίζει στο 3).

Παρατηρήσεις επί των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 6:

Ως προς το **σημείο (β) της παρ. 1 του άρθρου 6** του υπόψη σχεδίου νόμου, επισημαίνεται ότι η εκεί αναφερόμενη με αρ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031/2012 Απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης αφορά τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα, ήτοι έγγραφα που εκδίδονται από δημόσιες υπηρεσίες ή φορείς του δημόσιου τομέα και όχι από ιδιώτες οι οποίοι μπορεί να συμμετέχουν ως οικονομικοί φορείς σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όπως εσφαλμένως αναφέρεται στην προτεινόμενη διάταξη (“...που δημιουργούνται από οικονομικούς φορείς...”).

Συναφώς επισημαίνεται ότι σχετικά με τα έγγραφα αυτά στην ως άνω Απόφαση τίθεται η προϋπόθεση να “είναι δυνατή η ανίχνευση οποιασδήποτε αλλοίωσης του ηλεκτρονικού εγγράφου μετά την έκδοση ή υπογραφή του.” Δεδομένου ότι ο όρος αυτός καλύπτεται μόνο με τη χρήση της προηγμένης ηλεκτρονικής (ψηφιακής) υπογραφής η οποία “συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη

αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων” (αρ. 2 παρ. 2 ΠΔ 150/2001 και αρ. 3 ν. 3979/2011).

Η δε προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που πρέπει να φέρουν τα έγγραφα αυτά, τίθεται από τα αρμόδια προς υπογραφή πρόσωπα του δημόσιου φορέα (ήτοι του εκδότη τους) και όχι βέβαια από τον υποβάλλοντα αυτά, με χρήση του ΕΣΗΔΗΣ, οικονομικό φορέα, όπως επίσης εσφαλμένως αναφέρεται στην προτεινόμενη διάταξη (“...ή δημιουργούνται από τρίτους και υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς, φέρουν υποχρεωτικά προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή του υποβάλλοντος...”).

Τέλος σημειώνεται ότι η έννοια της προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ορίζεται, εκτός από το αρ. 3 παρ. 1 του ΠΔ 150/2001, καταρχήν στο αρ. 2 παρ. 2 του ίδιου ΠΔ.

Όσον αφορά το **σημείο (γ) της παρ. 1** καταρχήν επισημαίνεται ότι η παραπομπή στην περίπτωση 9 του άρθρου 2 είναι παντελώς ελλιπής και αόριστη, καθώς δεν καθορίζει σε ποιο νομοθέτημα αναφέρεται. Ακόμη και στην περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί ότι αναφέρεται στο παρόν σχέδιο νόμου, η παραπομπή είναι παντελώς εσφαλμένη δεδομένου ότι το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου δεν περιλαμβάνει περίπτωση 9. Επομένως χρήζει διόρθωσης.

Ωστόσο από το περιεχόμενο του ως άνω σημείου, η Αρχή θεωρεί ότι η παραπομπή ενδέχεται να αφορά την περίπτωση (θ) του άρθρου 6 του σχεδίου νόμου και υπό το πρίσμα αυτό, ισχύουν οι παρατηρήσεις που ακολουθούν παρακάτω σχετικά με το σημείο (θ) και τις εξαιρέσεις από την χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής.

Ειδικά ως προς την θέσπιση δυνατότητας της αναθέτουσας αρχής να κυρώνει ηλεκτρονικά έγγραφα τρίτων φορέων τα οποία υποβάλλουν οι οικονομικοί φορείς και φέρουν μόνο απλή ηλεκτρονική υπογραφή χωρίς ούτε να έχει το πρωτότυπο στα χέρια της, τονίζεται ότι δεν παρέχει κανένα εχέγγυο γνησιότητας των εν λόγω αντιγράφων και αντίκειται στις ειδικότερες διατάξεις που θεσπίζουν τους κανόνες κύρωσης εγγράφων (ηλεκτρονικών ή σε έντυπη μορφή) και επομένως η Αρχή θεωρεί ότι θα πρέπει, για λόγους ασφάλειας και ακεραιότητας των υποβαλλόμενων εγγράφων και πληροφοριών, να απαλειφθεί.

Τέλος επισημαίνουμε ότι οι φράσεις “*ή κεντρική αναθέτουσα αρχή κατά περίπτωση*” και “*ή κεντρικής αναθέτουσας αρχής*” που σχετίζονται με το άρθρο 4 του υπόψη σχεδίου νόμου πρέπει να απαλειφθούν, εφόσον δεν διατηρηθεί το εν λόγω άρθρο, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Αρχής που περιλαμβάνονται παραπάνω στο σημείο Β.4.γ της παρούσας. Σε κάθε περίπτωση ακόμα και αν διατηρηθεί το άρθρο 4, οι εν λόγω παραπομπές είναι περιττές, δεδομένου ότι τόσο οι Π.Α.Α., όσο και οι Κ.Α.Α. και Ε.Α.Α. σύμφωνα με το άρθρο 4 του υπόψη σχεδίου νόμου αποτελούν Α.Α.

Ως προς το **σημείο (δ) της παρ. 1 του άρθρου 6** του υπόψη σχεδίου νόμου, επισημαίνεται ότι η ρύθμιση αυτή (που αφορά τα δεδομένα που παράγονται από δημόσιους φορείς) ταυτίζεται με αυτήν του πρώτου εδαφίου του σημείου (δ) της ίδιας παραγράφου (που αφορά τα δεδομένα που υποβάλλουν οι οικονομικοί φορείς), οπότε είναι σκόπιμο να ενοποιηθούν σε μία διάταξη χρησιμοποιώντας τον όρο “*παράγουν*” αντί του όρου “*υποβάλλουν*” ως ορθότερου από τεχνικής άποψης.

Όσον αφορά το **σημείο (η) της παρ. 1 του άρθρου 6** του υπόψη σχεδίου νόμου παρατηρούμε ότι εισάγει δυνατότητα διαφορετικής μεταχείρισης σε βάρος των υποψηφίων που υποβάλλουν δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα εκδοθέντα από αλλοδαπές δημόσιες αρχές (κυρίως αλλοδαποί

υποψήφιοι). Και τούτο διότι για την ίδια κατηγορία εγγράφων, που εκδίδονται από ημεδαπές δημόσιες αρχές (και κυρίως αφορούν ημεδαπούς υποψηφίους), απαιτείται απλά ένορκη βεβαίωση/Υ.Δ. ότι συντρέχει περίπτωση εξαίρεσης με απλή ηλεκτρονική υπογραφή, ενώ για όσα εκδίδονται από αλλοδαπές δημόσιες αρχές, επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια της Α.Α. να ζητήσει την προσκόμιση των πρωτοτύπων ή ακριβών αντιγράφων. Ωστόσο δεν προκύπτει, ούτε στην αιτιολογική έκθεση αναφέρεται, η τυχόν ύπαρξη αντικειμενικού λόγου που να δικαιολογεί την ως άνω διαφορετική αντιμετώπιση.

Ως προς το **σημείο (θα) της παρ. 1 του άρθρου 6** του υπόψη σχεδίου νόμου, επίσης επισημαίνεται ότι δεν είναι κατανοητή η διαφορά μεταξύ των δύο περιπτώσεων που δικαιολογούν την εξαίρεση που εισάγει το σημείο (θ) (“...δεν έχει τη δυνατότητα να εκδώσει ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα σύμφωνα με την ΥΑ...ή δεν μπορεί να εκδώσει ηλεκτρονικά έγγραφα...”), με αποτέλεσμα να καθίστανται αόριστες οι ακριβείς προϋποθέσεις για την εφαρμογή της εξαίρεσης. [επί του περιεχομένου της εδώ θεσπιζόμενης εξαίρεσης από την υποχρέωση χρήσης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής βλ. τις παρατηρήσεις μας παρακάτω]

Όσον αφορά το **σημείο (ια) της παρ. 1 του άρθρου 6** του υπόψη σχεδίου νόμου παρατηρούμε ότι η προτεινόμενη χρονική μετάθεση της εφαρμογής των διατάξεων του ΠΔ 150/2001 για χρονικό διάστημα τριών χρόνων, δεν είναι επιτρεπτή δεδομένου ότι το εν λόγω ΠΔ αποτελεί συμμόρφωση της Ελλάδας με την Οδηγία 1999/93 η οποία είχε θέσει περίοδο προσαρμογής μέχρι τις 19/7/2001. Ομοίως και τυχόν χρονική μετάθεση διατάξεων του ΠΔ 60/2007, σχετικών με τις απαιτήσεις και τους όρους επικοινωνίας με ηλεκτρονικά μέσα στις διαγωνιστικές διαδικασίες, δεν επιτρέπεται επίσης για τον ίδιο λόγο. Ταυτόχρονα επισημαίνεται ότι η συλλήβδην απόκλιση από τις γενικές ρυθμίσεις της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, όπως έχουν θεσπιστεί κυρίως με το ν. 3979/2011 ούτε συνάδει με τις αρχές της καλής νομοθέτησης (αρ. 2 και 3 ν. 4048/2012), ούτε φαίνεται να στηρίζεται σε κάποιον αποχρώντα λόγο, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη του γεγονότος ότι το γενικό αυτό πλαίσιο έχει υιοθετεί πρόσφατα (μόλις προ δύο ετών). Επιπλέον σημειώνεται ότι παρατηρείται αντίφαση μεταξύ της προτεινόμενης ρύθμισης των σημείων (στ) και (θα) της ίδιας παραγράφου (προθεσμία προσαρμογής: Απρίλιος 2014) και του σημείου (ια) (τριετής μεταβατική περίοδος από εφαρμογή σχεδίου νόμου). Παράλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 9 του σχεδίου νόμου, θεσπίζονται πέντε διαφορετικοί χρόνοι έναρξης ισχύος των διατάξεων του υπόψη σχεδίου νόμου, οπότε η φράση “...για χρόνο όχι μεγαλύτερο της τριετίας από την θέση σε εφαρμογή του παρόντος νόμου” δεν είναι σαφές σε ποια ημερομηνία αναφέρεται, λαμβανομένου δε υπόψη του γεγονότος ότι το σχέδιο νόμου δεν προβλέπεται, βάσει των προτεινόμενων στο άρθρο 9, να έχει πλήρη εφαρμογή πριν τις 1/10/2015, καθίσταται σαφές ότι πρόκειται για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα απόκλισης από το γενικό νομοθετικό πλαίσιο, χωρίς, όπως τονίστηκε παραπάνω, αντικειμενικό λόγο.

Εν κατακλείδι η Αρχή οφείλει να επισημάνει ότι η δομή του περιεχομένου της εν λόγω διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 6 του υπόψη σχεδίου νόμου, πέραν των ειδικότερων ασαφειών και αντιφάσεων όπως περιγράφησαν ανωτέρω, δεν ακολουθεί λογική σειρά και διάταξη στις προβλεπόμενες ρυθμίσεις, αλλά αντίθετα εμπλέκει διαρκώς τους γενικούς κανόνες με τις εξαιρέσεις, κινείται ατάκτως μεταξύ διαφορετικών εννοιών (π.χ. ηλ. έγγραφα-ηλ. δεδομένα, δημόσια-ιδιωτικά έγγραφα, δημόσια έγγραφα αναθ. αρχής-άλλων δημόσιων φορέων, έγγραφα ημεδαπών-αλλοδαπών αρχών, έγγραφα τρίτων-οικονομικών φορέων, δεδομένα από δημόσιο-ιδιώτες), χωρίς να τις κατηγοριοποιεί και ομαδοποιεί κατά λογική και νοηματική ακολουθία, με αποτέλεσμα να καθίσταται ιδιαίτερα δυσχερές να κατανοηθεί με σαφήνεια και απλότητα το ακριβές περιεχόμενο της ρύθμισης.

Επί της ουσίας της προτεινόμενης ρύθμισης περί της πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ, η Αρχή παρατηρεί τα ακόλουθα:

Από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 36 παρ. 3 και παρ. 5 (β) του ΠΔ 60/2007 και του άρθρου 5 παρ. 1 της Οδηγίας 93/1999 (αρ. 3 παρ. 1 ΠΔ 150/2001), λαμβάνοντας υπόψη και την αιτιολογική σκέψη (37) της Οδηγίας 2004/18, οι ηλεκτρονικές προσφορές πρέπει να συνοδεύονται από προηγμένη ηλεκτρονική (ψηφιακή) υπογραφή. Περαιτέρω το άρθρο 36 παρ. 5 (δ) προβλέπει, σε περίπτωση που τα έγγραφα, πιστοποιητικά, βεβαιώσεις και δηλώσεις των άρθρων 43-48 και 50 -που αφορούν την απόδειξη της συνδρομής των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των οικονομικών φορέων- δεν είναι διαθέσιμα σε ηλεκτρονική μορφή, την υποχρέωση των προσφερόντων και υποψηφίων να τα υποβάλουν πριν την λήξη της προθεσμίας υποβολής των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής. Επομένως το ενωσιακό δίκαιο αναφορικά με τους κανόνες και μηχανισμούς ηλεκτρονικής παραλαβής προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής (συμπεριλαμβανομένων των συνοδών αποδεικτικών εγγράφων) κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης επιτρέπει, είτε την ηλεκτρονική υποβολή τους με χρήση της προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, είτε την συμβατική υποβολή τους, εφόσον δεν είναι διαθέσιμα ηλεκτρονικά. Επιπλέον σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 36 του ΠΔ 60/2007 σε συνδυασμό με τους όρους που τίθενται στο Παράρτημα Χ αυτού, απαιτείται αφενός η διασφάλιση της εμπιστευτικότητας των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής (αποκλεισμός δυνατότητας αποκάλυψης ή διάθεσής τους σε μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα) και αφετέρου το απόρρητο των προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής και τη γνώση του περιεχομένου τους μόνο μετά την εκπνοή συγκεκριμένης προθεσμίας με τη χρήση της διαδικασίας ασφαλούς χρονοσήμανσης (trusted time-stamping)

Πράγματι η ακεραιότητα των δεδομένων και πληροφοριών που διακινούνται, ανταλλάσσονται και αποθηκεύονται ηλεκτρονικά σε μία (ηλεκτρονική) διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, ήτοι η διασφάλιση ότι τα δεδομένα δεν είναι δυνατόν να αλλοιωθούν κατά τη μετάδοσή τους, επιτυγχάνεται με τη διαδικασία δημιουργίας και επαλήθευσης της υπογραφής και την έννοια της συνάρτησης κατακερματισμού (ή κατατεμαχισμού -one way hash), επιτρέποντας τη διάγνωση της ενδεχόμενης αλλοίωσης των δεδομένων. Οι διαδικασίες αυτές χρησιμοποιούνται μόνο στις ψηφιακές υπογραφές. Η απλή ηλεκτρονική υπογραφή εγγυάται μόνο την ταυτότητα του υπογράφοντα αποκλειστικά και μονοσήμαντα, στην ουσία συνίσταται στην ταυτοποίηση και επιβεβαίωση της ταυτότητα (αυθεντικοποίηση) μέσω χρήσης user ID και password.

Παράλληλα η ψηφιακή υπογραφή είναι και ένας τρόπος αυθεντικοποίησης του αποστολέα των δεδομένων. Κι αυτό διότι στην ψηφιακή υπογραφή υπάρχει ένας μηχανισμός πιστοποίησης της ταυτότητας του αποστολέα, ο οποίος υλοποιείται από μία οντότητα με εχέγγυα εμπιστοσύνης (Πάροχος Υπηρεσιών Πιστοποίησης). Έτσι ο παραλήπτης που λαμβάνει ένα μήνυμα με ψηφιακή υπογραφή, μπορεί να είναι σίγουρος ότι το μήνυμα προέρχεται από το πρόσωπο που το υπογράφει (αυθεντικότητα δεδομένων).

Για τους λόγους αυτούς η Οδηγία 1999/93, που ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το ΠΔ 150/2001 όρισε ότι *“η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο.”*

Περαιτέρω το ισχύον νομικό πλαίσιο στην Ελλάδα σχετικά με τα ηλεκτρονικά έγγραφα, δημόσια ή ιδιωτικά και τις ηλεκτρονικές υπογραφές έχει ήδη, από τον Ιούνιο του 2012, προβλέψει τη

δυνατότητα έκδοσης αναγνωρισμένων ψηφιακών πιστοποιητικών για νομικά και φυσικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων και των δημόσιων φορέων και ως εκ τούτου έχουν ολοκληρωθεί οι θεσμικές απαιτήσεις για την δυνατότητα έκδοσης ψηφιακών υπογραφών.

Εν προκειμένω σε σχέση με το θέμα της ηλεκτρονικής υπογραφής, επαναλαμβάνουμε ότι η προταθείσα δομή και διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 6 καθιστά ιδιαίτερος δυσχερές να κατανοηθεί με σαφήνεια και απλότητα το ακριβές περιεχόμενο κυρίως των προβλεπόμενων εξαιρέσεων από την υποχρέωση χρήσης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής. Η Αρχή βάσει της υφιστάμενης διατύπωσης της διάταξης καταλήγει ότι προτείνονται συνοπτικά οι ακόλουθες εξαιρέσεις από την υποχρέωση χρήσης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής:

- για τα ηλεκτρονικά έγγραφα με εκδότες τρίτους (άλλους από τους οικονομικούς φορείς), ιδιώτες ή δημόσιους φορείς, προβλέπεται εξαίρεση από την υποχρέωση χρήσης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, ήτοι αρκεί η απλή ηλεκτρονική υπογραφή, την οποία μάλιστα εξομοιώνει, από άποψη ισχύος με την ψηφιακή (γ,θ).
- ειδικότερα για τα δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα που εκδίδουν ημεδαποί δημόσιοι φορείς, προβλέπεται εξαίρεση από την ως άνω υποχρέωση μέχρι την προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 8 της Απόφασης με αρ. Φ./40.4/3/1031.2012 (ήτοι μέχρι τον Απρίλιο του 2014) στην περίπτωση που ο συγκεκριμένος δημόσιος φορέας δεν έχει συμμορφωθεί (μέχρι την ημερομηνία αυτή) με την υποχρέωση χρήσης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής στα ηλεκτρονικά έγγραφά του (στ,θα).
- για τα δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα που εκδίδουν αλλοδαποί δημόσιοι φορείς, προβλέπεται γενική εξαίρεση από την απαίτηση χρήσης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, όταν δεν υπάρχει αντίστοιχη υποχρέωση του αλλοδαπού δικαίου ή υπάρχει αλλά ο συγκεκριμένος δημόσιος φορέας δεν έχει συμμορφωθεί σε αυτήν (θβ).
- για τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα (αλλοδαπών και ημεδαπών εκδοτών) προβλέπεται επίσης γενική εξαίρεση από την απαίτηση χρήσης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, όταν δεν υπάρχει αντίστοιχη υποχρέωση του αλλοδαπού δικαίου ή υπάρχει αλλά ο συγκεκριμένος ιδιώτης δεν έχει συμμορφωθεί σε αυτήν (θγ).
- για τα ηλεκτρονικά έγγραφα με εκδότες τους ίδιους τους οικονομικούς φορείς, δεν προβλέπεται ρητά κάποια εξαίρεση. Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι η όποια εξαίρεση για τα έγγραφα αυτά θα στερείτο νοήματος, δεδομένου ότι η χρήση της προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής για τους οικονομικούς φορείς απαιτείται και για την εγγραφή τους στο ΕΣΗΔΗΣ σύμφωνα με το σημείο (α) της παρ. 1 του αρ. 6 και ως εκ τούτου καθίσταται εξαρχής αδύνατη η οποιαδήποτε χρήση του ΕΣΗΔΗΣ για τους φορείς αυτούς χωρίς χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής.

Σε όλες τις παραπάνω εξαιρέσεις προβλέπεται υποχρέωση προσκόμισης ένορκης βεβαίωσης ή Υ.Δ. που θα φέρουν επίσης απλή ηλεκτρονική υπογραφή.

Η Αρχή θεωρεί ότι η πρόβλεψη πληθώρας και ευρείας έκτασης εξαιρέσεων από την υποχρέωση χρήσης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής στα ηλεκτρονικά έγγραφα που διακινούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ κατά τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις

της αυθεντικότητας και της ακεραιότητας των δεδομένων και πληροφοριών, τις οποίες έχει επιβάλει ο κοινοτικός νομοθέτης. Εξάλλου η Αρχή κρίνει ότι οι προτεινόμενες εξαιρέσεις, στο εκτεταμένο μέτρο που προβλέπονται, δεν δικαιολογούνται από αντικειμενικούς λόγους, ούτε τέτοιοι αναφέρονται στο υποβληθέν σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης, δεδομένου ότι νομικά και τεχνικά η δυνατότητα χρήσης ψηφιακών υπογραφών υπάρχει ήδη και η όποια καθυστέρηση, κυρίως των δημόσιων ημεδαπών αρχών, στην χρήση τους, οφείλεται αποκλειστικά σε παράλειψη ενεργειών της δημόσιας διοίκησης.

Ειδικά όσον αφορά τα έγγραφα με εκδότες αλλοδαπές δημόσιες αρχές ή με εκδότες ιδιώτες άλλους πλην των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης, η Αρχή θεωρεί σκόπιμη την πρόβλεψη εξαίρεσης από την υποχρέωση χρήσης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, στο μέτρο όμως που αυτές δικαιολογούνται από αντικειμενικούς λόγους (π.χ. μη ύπαρξη αντίστοιχης υποχρέωσης του αλλοδαπού δικαίου).

Συναφώς με τα ανωτέρω η Αρχή επισημαίνει ότι η προτεινόμενη ρύθμιση περί της πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ με χρήση κατά κύριο λόγο της απλής ηλεκτρονικής υπογραφής δημιουργεί αυξημένο (σε σχέση με έναν συμβατικό διαγωνισμό) κίνδυνο αλλοίωσης και παραποίησης των παραπάνω υποβαλλόμενων εγγράφων. Επιπλέον δύναται να προκαλέσει άνιση μεταχείριση των υποψηφίων ανάμεσα στους συμβατικούς και τους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς, δεδομένου ότι στο συμβατικό διαγωνισμό απαιτείται η υποβολή των πρωτότυπων ή επικυρωμένων αντιγράφων των εγγράφων και μάλιστα, χωρίς αποχρώντα λόγο για την διαφορετική αντιμετώπιση όμοιων καταστάσεων (όπως είναι η διεξαγωγή ενός δημόσιου διαγωνισμού, είτε συμβατικού, είτε ηλεκτρονικού). Επομένως δεν διασφαλίζει κανένα από τα πλεονεκτήματα των ηλεκτρονικών διαγωνισμών, αντίθετα τα υπονομεύει και προσθέτει στα ήδη υπάρχοντα προβλήματα των συμβατικών διαγωνισμών και άλλα, προκαλώντας τα αντίθετα αποτελέσματα από αυτά στα οποία στοχεύει (απλούστευση, ενίσχυση διαφάνειας). Επομένως, θεωρούμε ότι πρωταρχική μέριμνα, προκειμένου να τύχουν εφαρμογής οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί είναι καταρχήν η άμεση ενεργοποίηση της προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής. Σε κάθε περίπτωση αν δεν είναι δυνατό -πριν τον Απρίλιο του 2014- να υπάρξει εγγύηση για ασφαλείς ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, είναι ορθότερο να μην εφαρμοστούν πριν την ημερομηνία αυτή.

Παρατηρήσεις επί των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 6:

Λαμβανομένης υπόψη της πρόβλεψης του άρθρου 5 του υπόψη σχεδίου νόμου ότι η υποστήριξη του ΕΣΗΔΗΣ ανατίθεται στο Τμήμα Προγραμματισμού και Στοιχείων της Δ/σης Πολιτικής Προμηθειών της Γ.Γ.Ε., πρέπει να προσαρμοστεί αναλόγως η φράση *“...ή στον φορέα που έχει αναλάβει την υποστήριξη του ΕΣΗΔΗΣ...”*

Επίσης η διάταξη της παρ. 3 πρέπει να λάβει υπόψη της και την προσφάτως εκδοθείσα Απόφαση με αρ. ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2012 του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 401/22-2-2013) που αφορά τη διαδικασία και τους όρους για την έκδοση και λήψη ασφαλών χρονοσημάτων. Ταυτόχρονα θα πρέπει στην παρ. 3 να γίνει ρητή αναφορά στην τήρηση των διατάξεων της ως άνω Απόφασης.

Η **παραγράφος 4 του άρθρου 6** δέον όπως απαλειφθεί με βάση τις παραπάνω γενικές παρατηρήσεις της Αρχής που περιλαμβάνονται στο σημείο Β.2.γ της παρούσας.

Τέλος, επί της **παρ. 6 του άρθρου 6** επισημαίνεται ότι αποτελεί επανάληψη της διάταξης της παρ.

4 του άρθρου 8 του υπόψη σχεδίου νόμου και δεδομένου ότι αναφέρεται σε θέματα του συνόλου του σχεδίου νόμου, ορθότερο είναι να περιληφθεί μόνο στο άρθρο 8 αυτού (τελικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις).

6.[δ]

Κατόπιν όλων των ανωτέρω κατά την άποψη της Αρχής η προτεινόμενη ρύθμιση, με την εισαγωγή του συνόλου των εξαιρέσεων που προβλέπει, δεν είναι ούτε σκόπιμη, ούτε συμβατή με τις απαιτήσεις του ενωσιακού δικαίου αναφορικά με τους όρους ασφάλειας της επικοινωνίας με ηλεκτρονικά μέσα στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, ούτε διαπιστώνεται η συνδρομή αντικειμενικών λόγων που να επιβάλουν την απόκλιση από το γενικό πλαίσιο και τις εν λόγω απαιτήσεις και ως εκ τούτου πρέπει να αναμορφωθεί ώστε να εναρμονιστεί με τις εν λόγω διατάξεις.

7.[α] Με το προτεινόμενο άρθρο 7 εισάγεται η εξής ρύθμιση:

Άρθρο 7

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κάθε αναγκαίο θέμα που αφορά τη διαχείριση, λειτουργία, συντήρηση και υποστήριξη του ΕΣΗΔΗΣ και ιδίως:

α. τη δημιουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΠΗΥΛΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τις αναλυτικότερες προϋποθέσεις εγγραφής, αυθεντικοποίησης, καθώς και τις μεθόδους ταυτοποίησης - επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης), την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ

β. τον καθορισμό των ζητημάτων που αναφέρονται στην κατάρτιση, τήρηση, επεξεργασία, αποθήκευση, ευρετηρίαση και αναζήτηση των ηλεκτρονικών εγγράφων και αρχείων, που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις και ιδίως στις τεχνικές προδιαγραφές, τα πρότυπα, τα μέσα τήρησης, τα τεχνικά πρότυπα ηλεκτρονικής διαχείρισης-αρχειοθέτησης και αναζήτησης εγγράφων και δεδομένων, καθώς και στις κατευθύνσεις για τα μέτρα οργανωτικής και τεχνικής ασφάλειας

γ. τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επί μέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως ενδεικτικά της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της διαχείρισης του ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής ανάθεσης και διαχείρισης των συναπτόμενων δημόσιων συμβάσεων, της τήρησης των ηλεκτρονικών αρχείων και εγγράφων του ΕΣΗΔΗΣ στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ), των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των

ηλεκτρονικών πληρωμών.

δ. τους όρους και προϋποθέσεις για την υποβολή, γνωστοποίηση, διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τυχόν τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο πρόσβασης και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων.

ε. τη διαλειτουργική σύνδεση του ΕΣΗΔΗΣ με τα πληροφοριακά συστήματα του δημόσιου τομέα, όπως ενδεικτικά των αναθετουσών αρχών, πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ), των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης, των άλλων αρχών εγγραφής και εντεταλμένων γραφείων, του ΓΕΜΗ, των φορολογικών και ασφαλιστικών αρχών, των δικαστικών και εισαγγελικών Αρχών, καθώς επίσης και με τα πληροφοριακά συστήματα άλλων χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ενδεικτικά των TED και SIMAP.

στ. τον καθορισμό και εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή της σύνταξης κωδίκων πρακτικής,

ζ. τον καθορισμό του χρόνου έναρξης υποχρεωτικής εφαρμογής του συνόλου ή μέρους των σχετικών διατάξεων του παρόντος νόμου σε όλες ή ορισμένες κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων, για όλες ή για ορισμένες αναθέτουσες αρχές και σε όλες ή σε μέρος των φάσεων ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων.

η. την ακριβή χωροθέτηση του ΕΣΗΔΗΣ καθώς και τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του στο σημείο χωροθέτησης.

2. Το Προεδρικό Διάταγμα που προβλέπεται στο παρόν άρθρο εκδίδονται εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του νόμου.

7.[β] Σχετικές διατάξεις

ι. Σύνταγμα αρ. 43 :

“1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει τα διατάγματα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των νόμων και δεν μπορεί ποτέ να αναστείλει την εφαρμογή τους ούτε να εξαιρέσει κανέναν από την εκτέλεσή τους.

2. Ύστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων, με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όρια της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό.

3. (Η παράγραφος 3 καταργείται).

4. Με νόμους που ψηφίζονται από την Ολομέλεια της Βουλής μπορεί να παρέχεται εξουσιοδότηση έκδοσης κανονιστικών διαταγμάτων για τη ρύθμιση των θεμάτων που καθορίζονται σ' αυτούς σε γενικό πλαίσιο. Με τους νόμους αυτούς χαράζονται σε γενικές αρχές και οι κατευθύνσεις της ρύθμισης που πρέπει να ακολουθηθεί και τίθενται χρονικά όρια για τη χρήση της εξουσιοδότησης.

5. Τα κατά το άρθρο 72 παράγραφος 1 θέματα της αρμοδιότητας της Ολομέλειας της Βουλής δεν μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο εξουσιοδότησης κατά την προηγούμενη παράγραφο.”

ii. ν. 4048/2012 αρ. 3 παρ. 2:

“2. α) Το αντικείμενο κάθε νομοσχεδίου ρυθμίζεται κατά τρόπο πλήρη. Εξουσιοδοτικές διατάξεις θεσπίζονται μόνο:

ί. εάν η νομοθετική εξουσιοδότηση είναι ειδική και ορισμένη σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 43 του Συντάγματος και

ii. εάν ο σκοπός της εξουσιοδότησης δεν μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση υφιστάμενων εξουσιοδοτήσεων.

Οι εξουσιοδοτικές διατάξεις εκτός από τα οικεία άρθρα καταχωρίζονται και σε αυτοτελές άρθρο με τον τίτλο «εξουσιοδοτήσεις» στο τέλος του νομοσχεδίου, πριν από τις μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις.”

7.[γ]

Καταρχήν η Αρχή επισημαίνει ότι όλες οι απαιτούμενες λεπτομέρειες για τη διενέργεια ηλεκτρονικών διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, δεν ρυθμίζονται στο παρόν νομοσχέδιο, το οποίο δίδει απλά εξουσιοδότηση στον κανονιστικό νομοθέτη για το σύνολο των ειδικών κανόνων.

Περαιτέρω τόσο η προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση όσο και η κατ' εξουσιοδότηση, στο επόμενο χρονικό στάδιο, κανονιστική πρόβλεψη για τη σύναψη και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ (ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, e-procurement) περιλαμβάνουν διατάξεις που άπτονται πληθώρας θεμάτων τα οποία ορίζονται σήμερα από το σύνολο των νομοθετημάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Τα εν λόγω νομοθετήματα είναι πολλά και διαφορετικής τυπικής ισχύος (νόμοι, π.δ.), ακόμη δε και αρμοδιότητας διαφορετικών υπουργείων (βλ. προμήθειες στον τομέα της υγείας), περιλαμβάνουν σίγουρα πολλές διαφορετικές ρυθμίσεις ανά είδος σύμβασης ή φορέα (π.χ. έργα, προμήθειες, υπηρεσίες, συγχρηματοδοτούμενα, κανονισμοί φορέων), συχνά δε αλληλεπικαλύπτονται λόγω και του δευτερογενούς ενωσιακού δικαίου (οδηγίες) όπως έχει εναρμονιστεί στην ελληνική έννομο τάξη. Για τον τομέα μάλιστα των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών δεν υπάρχει κατ' ουσίαν νομικό πλαίσιο (πέρα από τα ΠΔ 59/2007 και 60/2007 και την ανάλογη εφαρμογή του πλαισίου των προμηθειών).

Από τα ανωτέρω γίνεται αντιληπτό ότι νέες διατάξεις, που θα ρυθμίζουν ειδικά θέματα ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων (αυτά των συμβάσεων μέσω ΕΣΗΔΗΣ), θα πρέπει αφενός να ενταχθούν στο πολύπλοκο αυτό πλέγμα νομοθετημάτων κατά τρόπο σαφή και ανεπίδεκτο ερμηνειών (ποια διάταξη υπερισχύει και πότε, τι ισχύει κάθε φορά) και αφετέρου να σέβονται την αρχή της ίσης μεταχείρισης και ισοτίμου μεταξύ των ηλεκτρονικών και των συμβατικών μέσων κατά τη σύναψη και εκτέλεση μιας δημόσιας σύμβασης. Επομένως οποιαδήποτε ρύθμιση για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, συχνά θα απαιτεί τροποποίηση του ήδη υπάρχοντος νομικού πλαισίου (το οποίο έχει αποτυπωθεί κυρίως σε νόμους και προεδρικά διατάγματα). Στο τέλος αυτής της διαδικασίας θα πρέπει να προκύψει ένα νέο νομοθέτημα το οποίο να περιέχει διατάξεις κανονισμού ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων με όλες τις λεπτομερείς ρυθμίσεις που διαθέτει, επί παραδείγματι το ΠΔ 118/2007 ή ο ν. 3669/2008, όπως αυτές θα εφαρμόζονται στις διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων.

Ωστόσο, δεδομένου ότι η εξουσιοδότηση του άρθρου 7 δεν περιλαμβάνει τα θέματα αυτά, η Αρχή οφείλει να επισημάνει ότι, ελλείψει άλλης νομοθετικής εξουσιοδότησης για το θέμα του

κανονισμού ανάθεσης και εκτέλεσης ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων, η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ από τις αναθέτουσες αρχές καθίσταται εν τοις πράγμασι ανεφάρμοστη. Για το λόγο αυτό προτείνεται η συμπερίληψη του θέματος αυτού στην παρεχόμενη στο άρθρο 7 εξουσιοδότηση. Σε κάθε δε περίπτωση η Αρχή θεωρεί σκόπιμο να προβλεφθεί -στις μεταβατικές διατάξεις του σχεδίου νόμου- ότι η μη έκδοση των σχετικών κανονιστικών πράξεων (υπουργικές αποφάσεις ή προεδρικά διατάγματα) καθιστά ανενεργή την υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ.

Τέλος επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τη διάταξη του αρ. 3 παρ. 2 του ν. 4048/2012, το άρθρο 7 του υπόψη σχεδίου νόμου πρέπει να περιλάβει όλες τις εξουσιοδοτικές διατάξεις που προβλέπονται στα λοιπά άρθρα του σχεδίου νόμου.

Πέραν των ανωτέρω, επί των ειδικότερων προβλέψεων του άρθρου 7 του υπόψη σχεδίου νόμου παρατηρούνται τα ακόλουθα:

Στο **σημείο (α) της παρ. 1 του άρθρου 7** παρατηρούμε ότι η παρ. 1 του άρθρου 6 του σχεδίου νόμου περιέχει ρυθμίσεις σχετικές με την πολιτική ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ, επομένως η Αρχή δεν κατανοεί την συμπερίληψη και τέτοιων ρυθμίσεων στα θέματα προς ρύθμιση από το προβλεπόμενο στο άρθρο 7 ΠΔ. Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου η παρεχόμενη στο θέμα αυτό εξουσιοδότηση να είναι ειδική και ορισμένη σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος, θα πρέπει να διευκρινιστούν αφενός αν το προβλεπόμενο ΠΔ θα καθορίσει ειδικότερα θέματα πολιτικής ασφάλειας και ποια συγκεκριμένα, αφετέρου δε τα όρια της εν λόγω εξουσιοδότησης (π.χ. ότι οι ειδικότεροι όροι που θα καθορίσει το ΠΔ θα τηρούν σε κάθε περίπτωση τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 6).

Επισημαίνεται ότι το **σημείο (γ) της παρ. 1 του άρθρου 7** (θέμα: τήρηση ηλ. αρχείων και εγγράφων ΕΣΗΔΗΣ στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων) πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των παραπάνω γενικών παρατηρήσεων της Αρχής στο σημείο Β.2.γ της παρούσας.

Στο **σημείο (ζ) της παρ. 1 του άρθρου 7** σημειώνουμε ότι ο χρόνος έναρξης ισχύος της διάταξης του άρθρου 3 του σχεδίου νόμου καθορίζεται στο άρθρο 9 και μάλιστα προβλέπονται τέσσερις διαφορετικοί χρόνοι έναρξης ισχύος [βλ. παρακάτω ειδικότερες παρατηρήσεις επί του εν λόγω άρθρου], επομένως η Αρχή δεν κατανοεί την συμπερίληψη και του χρόνου έναρξης ισχύος στα προς ρύθμιση από το προβλεπόμενο στο άρθρο 7 ΠΔ θέματα, ούτε ο σκοπός αυτής της πρόβλεψης αναφέρεται στο υποβληθέν σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης. Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου η παρεχόμενη στο θέμα αυτό εξουσιοδότηση να είναι ειδική και ορισμένη σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος, θα πρέπει να διευκρινιστούν σαφώς και ορισμένα τα όρια της εν λόγω εξουσιοδότησης (π.χ. ότι οι ειδικότεροι χρόνοι που θα καθορίσει το ΠΔ θα τηρούν σε κάθε περίπτωση τους χρόνους που προβλέπονται στο άρθρο 9 ή θα μπορούν να αποκλίνουν από αυτούς). [επί της ουσίας της ρύθμισης για το θέμα του χρόνου έναρξης ισχύος βλ. παρακάτω παρατηρήσεις μας στο σημείο Β.9.γ]

7.[δ]

Κατά την άποψη της Αρχής διαπιστώνεται ότι το άρθρο 7 πρέπει να συμπληρωθεί και αναμορφωθεί με βάση τις ανωτέρω παρατηρήσεις.

8.[α] Με το προτεινόμενο άρθρο 8 εισάγεται η εξής ρύθμιση:

Άρθρο 8

Τελικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις

- 1. Μέχρι την ημερομηνία που ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 9, οι φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 1B του ν. 2362/1995, δύνανται να χρησιμοποιούν το σύνολο ή μέρος του ΕΣΗΔΗΣ σύμφωνα με τα αναλυτικώς οριζόμενα στην σχετική διακήρυξη ή/και στις αποφάσεις έγκρισης του Ενιαίου Προγράμματος Προμηθειών, όπου συντρέχει περίπτωση.**
- 2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων είναι δυνατόν να μετατίθεται χρονικά η εφαρμογή του ΠΠΗΥΛΔ για τις ανάγκες του παρόντος για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει την τριετία από την θέση σε εφαρμογή του παρόντος.**
- 3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού μετά από γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και για λόγους δημοσίου συμφέροντος δύναται να επιλέγεται η έντυπη διαδικασία για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, κατά παρέκκλιση του άρθρου 3 παρ. 1 του παρόντος.**
- 4. Για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται ειδικώς με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν. 3731/2008, του ν. 3979/2011 και του ΠΠΗΥΛΔ.**
- 5. Οι διατάξεις του άρθρου 22Δ του π.δ. 118/2007 (Α'150), όπως προστέθηκαν με το άρθρο 9 του ν. 4038/2012 (Α' 14), καταργούνται.**

8.[β] Σχετικές διατάξεις:

i. ν. 2362/1995 αρ. 1B παρ. 3-4:

- “3. Κεντρική Κυβέρνηση:** περιλαμβάνει την Κεντρική Διοίκηση και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ελέγχονται και χρηματοδοτούνται κυρίως από την Κεντρική Διοίκηση, εκτός ΟΤΑ και ΟΚΑ.
- 4. Κεντρική Διοίκηση ή Δημόσιο ή Κράτος:** περιλαμβάνει την Προεδρία της Δημοκρατίας, τα Υπουργεία και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, καθώς και τις Ανεξάρτητες Αρχές.
- Για λόγους στατιστικής ταξινόμησης περιλαμβάνεται και η Βουλή των Ελλήνων, σύμφωνα με τον Κανονισμό της, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό - απολογισμό αυτής.”*

ii. ν. 3979/2011 αρ. 17 παρ. 3-4:

- “3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα κάνουν χρήση ΤΠΕ στη μεταξύ τους επικοινωνία, διακίνηση και ανταλλαγή εγγράφων και δεδομένων εφαρμόζοντας τα πρότυπα και τις τεχνικές, με βάση το προβλεπόμενο στο άρθρο 27 του ν. 3731/2008 Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως εκάστοτε ισχύει, προκειμένου να εξασφαλίσουν το απαιτούμενο επίπεδο διαλειτουργικότητας.**
- 4. Το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης επικαιροποιείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όταν αυτό**

επιβάλλεται είτε από τη μεταβολή του κανονιστικού πλαισίου που διέπει την παροχή υπηρεσιών είτε από τη μεταβολή του τεχνολογικού περιβάλλοντος και της αντίστοιχης υποδομής.”

iii. ΠΔ 118/2007 αρ. 22Δ - Ηλεκτρονικές Δημόσιες Συμβάσεις :

“Οι διατάξεις των άρθρων 27 και 36 του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005 (Α` 64) εφαρμόζονται και για όλες τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών των οποίων η προϋπολογισθείσα δαπάνη είναι κατώτερη των εκάστοτε ισχυόντων κοινοτικών ορίων.”

iv. Απόφαση με αρ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β`1301/12-4-2012) “Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης” αρ. 1:

“Το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ) συνίσταται από ένα σύνολο κανόνων, προτύπων, προδιαγραφών και διαδικασιών που εφαρμόζονται στα έργα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης κατά το σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την λειτουργία τους σχετικά με:

i) Το σχεδιασμό, ανάπτυξη, συντήρηση και λειτουργία των διαδικτυακών τόπων και πληροφοριακών συστημάτων της Δημόσιας Διοίκησης.

ii) Την ανάπτυξη και παροχή ολοκληρωμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών από τους φορείς του Δημοσίου τομέα.

iii) Τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας σε οργανωτικό, σημασιολογικό και τεχνολογικό επίπεδο, για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων των φορέων του Δημοσίου τομέα.

iv) Την εγγραφή, ταυτοποίηση και ηλεκτρονική αναγνώριση πολιτών και επιχειρήσεων σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Δημοσίου τομέα.

v) Τη διαχείριση του Μητρώου για την καταχώριση των παρεχόμενων υπηρεσιών από φορείς της Δημόσιας Διοίκησης (Μητρώο Διαλειτουργικότητας).”

8.[γ]

Στην **παρ. 1 του άρθρου 8** του υπόψη σχεδίου νόμου, εσφαλμένα αναφέρεται η παρ. 2 του άρθρου 1B του ν. 2362/1995 (για τον ορισμό της Κεντρικής Κυβέρνησης). Η σχετική παράγραφος του άρθρου 1B που περιέχει τον ορισμό της Κεντρικής Κυβέρνησης είναι η παράγραφος 3.

Ως προς την **παρ. 2 του άρθρου 8** του υπόψη σχεδίου νόμου επισημαίνεται ότι δυνάμει της υπάρχουσας και ισχύουσας εξουσιοδοτικών διατάξεων του άρθρου 27 παρ. 2 ν.3731/2008 και του άρθρου 17 παρ. 3-4 του ν.3979/2011, η Διοίκηση δύναται (βάσει αρ. 3 ΠΔ 65/2011 ο Υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης), κατά την άσκηση της κανονιστικής της αρμοδιότητας, να τροποποιεί την εκδοθείσα Απόφαση κύρωσης του ΠΗΔ ως εκ τούτου δεν θεωρείται αναγκαία η παροχή και δεύτερης εξουσιοδότησης για ένα ειδικότερο θέμα (μεταβολή χρόνου ισχύος ΠΗΔ ειδικά για τη λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ), το οποίο ήδη καλύπτεται από την υφιστάμενη νομοθετική εξουσιοδότηση. Συναφώς επισημαίνεται ότι η αιτιολογία της μεταβίβασης της σχετικής αρμοδιότητας από τον Υπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης και

Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων δεν αναφέρεται στο υποβληθέν σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης.

Επί του περιεχομένου της παρ. 1 η Αρχή επισημαίνεται ότι οι κανόνες, προδιαγραφές και διαδικασίες που προβλέπει το ΠΗΔ εξασφαλίζουν την ύπαρξη ποιοτικών, ασφαλών και λειτουργικών πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου τομέα προς όφελος τόσο της δημόσιας διοίκησης όσο και των πολιτών (φιλικότητα χρήσης, ταχύτητα, καταπολέμηση γραφειοκρατίας, εξοικονόμηση δαπανών, ασφάλεια στις συναλλαγές με το δημόσιο). Επομένως η Αρχή υπογραμμίζει ότι και αυτή η προβλεπόμενη δυνατότητα για επί της ουσίας εξαίρεση από ένα υφιστάμενο γενικό νομικό πλαίσιο και δη πρόσφατο (εκδοθέν μόλις προ ενός έτους) θα πρέπει να δικαιολογείται από αποχρώντες αντικειμενικούς λόγους, κάτι που ουδόλως προκύπτει ούτε από την προτεινόμενη διάταξη ούτε από το υποβληθέν σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης.

Όσον αφορά την πρόβλεψη για θέσπιση αρμοδιότητας παροχής προηγούμενης γνώμης της Αρχής σε περιπτώσεις επιλογής έντυπης διαδικασίας αντί ηλεκτρονικής που ορίζεται στην **παρ. 3 του άρθρου 8** παρατηρούμε ότι καταρχήν η εν λόγω αρμοδιότητα της Αρχής, όπως διατυπώνεται στη διάταξη είναι αόριστη, καθώς δεν καθορίζει επί ποίων ακριβώς νομικών θεμάτων θα γνωμοδοτεί η Αρχή και επί τη βάσει ποιών συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας. Ούτε προβλέπεται η διαδικασία παροχής της εν λόγω γνώμης (αίτημα, προθεσμίες κλπ), κατ' αναλογία με τις λοιπές αρμοδιότητες της Αρχής, όπως προβλέπονται στο ν. 4013/2011.

Επί της ουσίας της θέσπισης δυνατότητας εξαίρεσης από τις ηλεκτρονικές διαδικασίες, επισημαίνεται ότι η γενική αναφορά σε *“λόγους δημοσίου συμφέροντος”* είναι αόριστη και έρχεται σε αντίφαση με την ίδια την αιτιολογία και σκοπιμότητα θέσπισης με το υπόψη σχέδιο νόμου της ηλεκτρονικής διαδικασίας κατά τη σύναψη και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων, η οποία καλύπτει ανάγκες που επίσης ανάγονται στη σφαίρα του δημοσίου συμφέροντος, όπως προκύπτει από το υποβληθέν σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης του υπόψη σχεδίου νόμου (*αυξημένη διαφάνεια, εξάλειψη γραφειοκρατίας, βελτίωση ανταγωνισμού, απλοποίηση διαδικασιών, κίνητρα σε ΜΜΕ και αλλοδαπές επιχειρήσεις*). Για το λόγο αυτό θα πρέπει να προβλεφθούν συγκεκριμένοι και ειδικοί λόγοι εξαίρεσης, οι οποίοι να βασίζονται σε αντικειμενικά δεδομένα τα οποία, σταθμιζόμενα με τις ωφέλειες από τη χρήση ηλεκτρονικών διαδικασιών, να δικαιολογούν της απόκλιση από ρυθμίσεις οι οποίες έχουν θεσπιστεί για να εξυπηρετήσουν, κατά την αιτιολογική έκθεση, όλους τους παραπάνω στόχους. Ειδάλλως η Αρχή προτείνει την απαλοιφή της σχετικής πρόβλεψης από το υπόψη σχέδιο νόμου.

Επί της **παρ. 4 του άρθρου 8** επισημαίνεται ότι η αναφορά που περιέχει είναι για το σύνολο του νόμου (ο οποίος περιέχει και άλλες διατάξεις) και όχι μόνο για το πρώτο κεφάλαιο (που αφορά το ΕΣΗΔΗΣ).

Τέλος όσον αφορά την κατάργηση του αρ. 22Δ του ΠΔ 118/2007 που προβλέπεται στην **παρ. 5 του άρθρου 8** του υπόψη σχεδίου νόμου, η Αρχή σημειώνει ότι κατόπιν της κατάργησης της εν λόγω διάταξης, η οποία αφορά τόσο τα Δυναμικά Συστήματα Αγορών, όσο και τους κανόνες επικοινωνίας με ηλεκτρονικά μέσα για συμβάσεις προμηθειών κάτω από τα κατώφλια των ΠΔ 59/2007 και 60/2007, καθίσταται ακόμη περισσότερο επιτακτική η ανάγκη θέσπισης διατάξεων κανονισμού ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων με όλες τις απαιτούμενες λεπτομερείς ρυθμίσεις. [βλ. και ανωτέρω παρατηρήσεις σημείου Β.7.γ παρούσας]

Πέραν των ανωτέρω και δεδομένου ότι η έναρξη ισχύος του άρθρου 4 του υπόψη σχεδίου νόμου

ορίζεται η δημοσίευση του νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 9, δέον όπως υπάρξει πρόβλεψη μεταβατικών διατάξεων για τις ήδη θεσπισμένες βάσει διατάξεων νόμου και διενεργούμενες διαδικασίες ενιαίων διαγωνισμών (π.χ. της Ε.Π.Υ.).

8.[δ]

Κατά την άποψη της Αρχής το άρθρο 8 του υπόψη σχεδίου νόμου δέον όπως αναμορφωθεί με διορθώσεις, συμπληρώσεις και απαλείψεις τινών εκ των προτεινόμενων ρυθμίσεων, σύμφωνα με τις ως άνω επισημάνσεις.

9.[α] Με το προτεινόμενο άρθρο 9 εισάγεται η εξής ρύθμιση:

Άρθρο 9

Έναρξη ισχύος

1. *Η έναρξη ισχύος των άρθρων 1 έως και 8 του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο παρόν άρθρο.*
2. *Η έναρξη ισχύος του άρθρου 3 όσον αφορά τη Κεντρική Κυβέρνηση, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 1B του ν.2362/1995, όπως ισχύει, αρχίζει την 1^η Ιουλίου 2013.*
3. *Η έναρξη ισχύος του άρθρου 3 όσον αφορά τη Γενική Κυβέρνηση, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 1B του ν.2362/1995, όπως ισχύει, αρχίζει την 1^η Απριλίου 2014.*
4. *Η έναρξη ισχύος του άρθρου 3 όσον αφορά το σύνολο του Δημόσιου Τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 1B του ν.2362/1995, όπως ισχύει, αρχίζει την 1^η Οκτωβρίου 2015.*
5. *Με την επιφύλαξη των διατάξεων των ανωτέρω παραγράφων, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων η εφαρμογή του παρόντος αρχίζει από την 1^η Ιουλίου 2014.*

9.[β] **Σχετικές διατάξεις:**

i. με αρ. Π1/2380/2012 Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων, Υγείας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του πολίτη, Ναυτιλίας και Αιγαίου (Β' 3400/20-12-2012) αρ. 8:

“1. Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευση της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις της.

2. Ειδικότερα, όσον αφορά στην υποχρέωση των φορέων για καταχώριση, ισχύουν τα εξής:

A) Η καταχώριση για τα Υπουργεία αρχίζει την 4η Φεβρουαρίου 2013.

B) Η καταχώριση για τους λοιπούς φορείς του άρθρου 1B του ν. 2362/1995, πλην των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αρχίζει την 2α Απριλίου 2013.

Γ) Η καταχώριση για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης αρχίζει την 2α Μαΐου 2013.

3. Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων θα υποστηρίζεται με τις ανωτέρω προδιαγραφές μέχρι να ολοκληρωθεί και τεθεί σε λειτουργία το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, οπότε και θα γίνουν οι κατάλληλες πληροφορικές προσαρμογές, έτσι ώστε να υποστηρίζεται από το τελευταίο.”

ii. ν.2362/1995 αρ. 1B:

“Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, οι κατωτέρω όροι έχουν την ακόλουθη έννοια:

- 1. Δημόσιος τομέας: περιλαμβάνει την Γενική Κυβέρνηση και τις δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1, 2 και 3, καθώς και τους δημόσιους οργανισμούς κατά την έννοια της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν. 3429/2005 (ΦΕΚ 314 Α).*
- 2. Γενική Κυβέρνηση: περιλαμβάνει την Κεντρική Κυβέρνηση, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πρώτου και δεύτερου βαθμού (ΟΤΑ) και τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ), σύμφωνα με τα κριτήρια του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΟΛ). Αναλυτικά τα νομικά πρόσωπα που περιλαμβάνονται στην Κεντρική Κυβέρνηση, τους Ο.Τ.Α. και τους Ο.Κ.Α. προσδιορίζονται από το Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης που τηρείται με ευθύνη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.*
- 3. Κεντρική Κυβέρνηση: περιλαμβάνει την Κεντρική Διοίκηση και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ελέγχονται και χρηματοδοτούνται κυρίως από την Κεντρική Διοίκηση, εκτός ΟΤΑ και ΟΚΑ.*
- 4. Κεντρική Διοίκηση ή Δημόσιο ή Κράτος: περιλαμβάνει την Προεδρία της Δημοκρατίας, τα Υπουργεία και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, καθώς και τις Ανεξάρτητες Αρχές. Για λόγους στατιστικής ταξινόμησης περιλαμβάνεται και η Βουλή των Ελλήνων, σύμφωνα με τον Κανονισμό της, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό - απολογισμό αυτής.*
- 5. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης: περιλαμβάνουν τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και τα νοσοκομεία.*
- 6. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης: περιλαμβάνουν τους Δήμους και τις Περιφέρειες.”*

9.[γ]

Καταρχήν επισημαίνεται ότι το άρθρο 9 δεν λαμβάνει λάβει υπόψη τους ειδικότερους χρόνους έναρξης ισχύος της υποχρέωσης καταχώρισης στοιχείων στο Μητρώο του άρθρου 11 του ν. 4013/2011, οι οποίοι θεσπίζονται με το άρθρο 8 της προσφάτως εκδοθείσας με αρ. Π1/2380/2012 Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων, Υγείας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του πολίτη, Ναυτιλίας και Αιγαίου. Με την προτεινόμενη διατύπωση τόσο του άρθρου 9 όσο και λοιπών άρθρων του υπόψη σχεδίου νόμου που ορίζουν το Μητρώο ως τμήμα του ΕΣΗΔΗΣ, προκύπτει ότι οι προβλεπόμενοι στην ως άνω ΚΥΑ χρόνοι έναρξης ισχύος της υποχρέωσης καταχώρισης στοιχείων στο Μητρώο, δεν θα ισχύουν κατόπιν της ψήφισης του υπόψη σχεδίου νόμου, νοούμενης ως καταργημένης της σχετικής διάταξης δυνάμει νεότερου και υπέρτερου κανόνα δικαίου. Ως εκ τούτου επαναλαμβάνουμε ότι, θα πρέπει να απαλειφθούν οποιεσδήποτε διατάξεις στο υπόψη σχέδιο νόμου ορίζουν το Μητρώο ως τμήμα του ΕΣΗΔΗΣ [βλ. παραπάνω γενικές παρατηρήσεις σημείου Β.2.γ παρούσας], ώστε να είναι απολύτως σαφές ότι η καταχώριση των στοιχείων στο Μητρώο δεν ακολουθεί σε καμία περίπτωση τους πολύ μεταγενέστερους χρόνους έναρξης ισχύος για τη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ.

Στην **παρ. 2 του άρθρου 9** του υπόψη σχεδίου νόμου, δέον όπως γίνει σχετική διόρθωση, δεδομένου ότι η έννοια της Κεντρικής Κυβέρνησης ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 1B του ν. 2362/1995 και όχι στην παρ. 2 του άρθρου αυτού, στην οποία ορίζεται η έννοια της Γενικής Κυβέρνησης.

Όσον αφορά το χρόνο έναρξης ισχύος του συνόλου των διατάξεων του σχεδίου νόμου ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων που προβλέπεται στην **παρ. 5 του άρθρου 9**, επισημαίνεται ότι από τη διατύπωση (“...η εφαρμογή του παρόντος...”) δεν ορίζεται ρητά αν ο εδώ θεσπιζόμενος χρόνος έναρξη ισχύος (1/7/2014) αφορά το σύνολο των διατάξεων του σχεδίου νόμου, του πρώτου κεφαλαίου του σχεδίου νόμου ή κάποιων μόνο διατάξεων του πρώτου κεφαλαίου του σχεδίου νόμου (π.χ. αν η δυνητική εφαρμογή του ΕΣΗΔΗΣ μέχρι 1/7/2013 από την Κεντρική Κυβέρνηση -αρ. 8 παρ. 1- ισχύει ή όχι για τις συμβάσεις έργων). Επίσης από τη διατύπωση τόσο αυτής της παραγράφου (“...με την επιφύλαξη των διατάξεων των ανωτέρω παραγράφων..”) όσο και των παραπάνω (στις οποίες δεν αναφέρεται ότι αφορούν μόνο δημόσιες συμβάσεις προμηθειών-υπηρεσιών), δεν συνάγεται με σαφήνεια και πέραν κάθε αμφιβολίας αν, αναφορικά με τις δημόσιες συμβάσεις έργων, οι σχετικές διατάξεις έχουν χρόνο έναρξης ισχύος στις 1/7/2014 για όλους τους φορείς του δημόσιου τομέα ή διατηρείται και στις συμβάσεις αυτές η διαφοροποίηση μεταξύ Κεντρικής Κυβέρνησης-Γενικής Κυβέρνησης-Δημόσιου Τομέα και στην τελευταία αυτή περίπτωση ποιοι είναι οι ειδικότεροι χρόνοι ανά φορέα και για τις συμβάσεις έργων (επί παραδείγματι με την προτεινόμενη διατύπωση ανακύπτει ερμηνευτικό ζήτημα αν για συμβάσεις έργου οι δημόσιες επιχειρήσεις και δημόσιοι οργανισμοί τηρούν τις σχετικές διατάξεις από 1/7/2014 ή από 1/10/2015).

Επί της ουσίας της ρύθμισης για τους προβλεπόμενους χρόνους έναρξης ισχύος της υποχρέωσης χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ του άρθρου 3 του υπόψη σχεδίου νόμου παρατηρούνται τα ακόλουθα:

Η διάταξη του άρθρου 3 του υπόψη σχεδίου νόμου αποτελεί την βασική πρόβλεψη από άποψη περιεχομένου του πρώτου κεφαλαίου που αφορά το ΕΣΗΔΗΣ. Και τούτο διότι, με αυτήν θεσπίζεται για πρώτη φορά η γενική υποχρέωση όλων των αναθετουσών αρχών και φορέων να κάνουν χρήση ΤΠΕ και συγκεκριμένα του ΕΣΗΔΗΣ κατά τις διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης όλων των δημοσίων συμβάσεων, και άρα καθίσταται η εν λόγω διάταξη ο κεντρικός πυρήνας όλου του πρώτου κεφαλαίου. Οι διατάξεις των υπόλοιπων άρθρων αφορούν κυρίως ρυθμίσεις απαιτούμενες για την εφαρμογή της βασικής επιταγής που προβλέπεται στο άρθρο 3 (ορισμοί, τεχνικά, οργανωτικά και λειτουργικά θέματα του ΕΣΗΔΗΣ, εξουσιοδοτήσεις, μεταβατικές διατάξεις, έναρξη ισχύος) ή ρυθμίσεις που δεν σχετίζονται αποκλειστικά με το ΕΣΗΔΗΣ (αρ. 4 περί συγκεντρωτικών συστημάτων προμηθειών). Ακόμη και οι διατάξεις του άρθρου 6, ιδιαίτερα σημαντικές από άποψη σπουδαιότητας, καθώς ρυθμίζουν την απαιτούμενη πολιτική ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ, δεν έχουν εφαρμογή χωρίς την θέση σε ισχύ της υποχρεωτικής χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ του άρθρου 3.

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι ο χρόνος έναρξης ισχύος του άρθρου 3 του υπόψη σχεδίου νόμου, όπως καθορίζεται στο άρθρο 9, στην ουσία αποτελεί χρόνο έναρξης εφαρμογής όλου του ΕΣΗΔΗΣ. Συνοπτικά το άρθρο 9 ορίζει κατά βάση τέσσερις διαφορετικούς χρόνους έναρξης ισχύος της διάταξης του άρθρου 3, διαφοροποιούμενους κατά υπόχρεο φορέα/είδος σύμβασης:

-Κεντρική Κυβέρνηση [ΠτΔ, Υπουργεία, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Ανεξάρτητες Αρχές, ΝΠΔΔ, δημόσια ΝΠΙΔ (εκτός ΟΤΑ και ΟΚΑ)]: 1/7/2013

-Γενική Κυβέρνηση: [εκτός από τους παραπάνω και οι ΟΤΑ και ΟΚΑ]: 1/4/2014

- Σύνολο Δημόσιου Τομέα [εκτός από τους παραπάνω και οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί]: 1/10/2015

-Συμβάσεις έργων: 1/7/2014

Επομένως άμεσα (1/7/2013) προβλέπεται η υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ για συμβάσεις προμηθειών-υπηρεσιών της Κεντρικής Κυβέρνησης. Η Αρχή επισημαίνει ότι η ανωτέρω σταδιακή επέκταση της υποχρέωσης χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ αν και καταρχήν σκόπιμη, από άποψη σχεδιασμού και εφαρμογής ενός νέου τρόπου ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων, ωστόσο σε συνδυασμό με:

- την προβλεπόμενη στο άρθρο 7 παροχή εξουσιοδότησης για δυνατότητα καθορισμού του χρόνου έναρξης της υποχρεωτικής εφαρμογής (προφανώς διάφορου από τους χρόνους που ήδη προβλέπονται στο άρθρο 9),
- με τις προβλεπόμενες σε άλλο άρθρο (6) του υπόψη σχεδίου νόμου εκτεταμένες εξαιρέσεις από την πολιτική ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ,
- την ύπαρξη εξουσιοδοτήσεων για δυνατότητα απόκλισης από το γενικό νομικό πλαίσιο της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (αρ. 8), και
- την πρόβλεψη δυνατότητας επιλογής της έντυπης αντί της ηλεκτρονικής διαδικασίας με απόφαση των αρμόδιων υπουργών (αρ.8)

διαφαίνεται η ουσιαστική ανετοιμότητα της Δημόσιας Διοίκησης στο παρόν χρονικό σημείο για χρήση και εφαρμογή σύμφωνων με το λοιπό πλέγμα διατάξεων του εθνικού και ενωσιακού δικαίου, ασφαλών και καθολικών διαδικασιών ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων (e-procurement).

9.[δ]

Κατά την άποψη της Αρχής το άρθρο 9 πρέπει να διορθωθεί και αποσαφηνιστεί με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις. Ωστόσο κατά κύριο λόγο η Αρχή διαπιστώνει ότι το άρθρο 9 θέτει -σε συνδυασμό και με τις υπόλοιπες διατάξεις του σχεδίου νόμου- θέμα σκοπιμότητας, αναγκαιότητας και δυνατότητας εφαρμογής, στο παρόν χρονικό σημείο, της γενικότερης ρύθμισης που επιχειρείται να εισαχθεί με το πρώτο κεφάλαιο του σχεδίου νόμου.

Η παρούσα Γνώμη να επισυναφθεί στο σχέδιο του Νόμου που θα αποσταλεί στη Βουλή και να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Αθήνα, 16-4-2013

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Βασίλειος Φλωρίδης